J. H. Johnsons

Prædikener.

G. Johnson

Opvækkelses

Prædikener

— af —

J. H. Johnson.

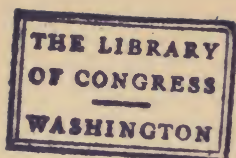
„Derfor vaager og kommer ihu, at jeg ikke har afladt at paaminde enhver af Eder."—Paulus.

Chicago.

Udgivet af Valdemar Mortensen.

1880.

THE LIBRARY
OF CONGRESS
WASHINGTON

Indholds-Fortegnelse.

Forord.

Det er Udgiverens Overbevisning, at de efterfølgende Prædikener, der er nedskrevne som Referat af Hr. Pastor Johnsons mundtlige Foredrag, vil blive læste med hjertelig Interesse af Mange udenfor den talrige Tilhørerskare, som har havt Anledning til at høre dem. I den Tanke, at det skrevne Ord i Tidens Løb danner en større Virkekreds end det talte, maa Grunden søges til nærværende Bogs Fremkomst. Det har været det væsentlige Ønske ved Udgivelsen af disse Prædikener, at de maatte blive til stor Velsignelse for mange af vore Medmennesker og tillige leve som et venligt Minde om Taleren, naar hans Røst ikke mere skal høres iblandt vort Folk.

Jeg har tillige anseet det for rigtigt, at forudskikke nogle faa Oplysninger om Prædikantens eget Liv, da Exemplet jo er en Magt, som virker kraftigt paa alle Mennesker. Det kan derfor ventes, at Læserne vil have desmere Gavn af de jevne, men indtrængende og betydningsfulde Sandheder, der fremholdes i disse Taler, naar de samtidigt erindres om, at Prædikantens Livsvirksomhed i saa høi Grad har været helliget Omsorgen for sine Medmenneskers evige Vel.

Johan Hendrik Johnson (Vogt) fødtes den 18de Juli 1837 paa Gaarden Fjøsne i Etnes Præstegjeld, Bergens Stift, Norge, af Forældrene Johan og Susanne Vogt. Han var den yngste af Familiens ti Børn; han har ingen Ihukommelse om sin Fader, og hans kjære Moder døde i 1854. Noget over femten Aar gammel blev han sat i Handelslære hos sin Onkel, men udvandrede tre Aar efter, i 1857, til Amerika, hvor han i 1859 blev omvendt til Gud.

Ønsket om helt at hellige sig til Herrens Tjeneste var allerede den Gang tilstede hos ham, men han følte tillige, hvor

alvorlig en Forberedelse, der hører til for at kunne udfylde dette Kald værdigen, og han søgte derfor at erhverve sig Kundskaber, dels ved at besøge de almindelige Skoler, dels ved derefter at studere i Lawrence Universitetet, Appleton, Wis. Borgerkrigens Udbrud bortrev ham med mange Andre fra Fredens Sysler. Som Frivillig meldte han sig, og blev ansat som Segeant i det skandinaviske (15de Wisc.) Regiment; men han benyttede her enhver Leilighed til at prædike Guds Ord for Soldaterne, samtidigt med at han strengt opfyldte de med sin Stilling forbundne Pligter. Dette bevirkede, at Officererne omsider valgte ham til Feltpræst. I „Det skandinaviske Regiments Historie" af Hon. J. A. Johnson, La Crosse, 1869, meddeles herom Følgende:

„Efterat Feltpræst Clausen havde trukket sig tilbage fra sin Virksomhed i Regimentet, gik der hen en lang Tid, i hvilken det aldeles ingen geistlig Betjening havde. J. H. Johnson, Sergeant af Co. G, havde ofte vist en stor Deltagelse for Soldaternes aandelige Vel og havde altid vist sig som en tro og alvorlig Christen. Regimentets Officerer kom derfor overens om, at de skulde anbefale ham til Feltpræst, og han fik sit Kaldsbrev, men da han, ihvorvel han tilhørte den methodistiske Kirke og havde virket i denne som Lokalprædikant, ikke nogensinde havde været ordentlig ordineret, hvilket efter Reglementet en Feltpræst maa være, saa kunde han ikke blive indmønstret som saadan. Ikkedestomindre virkede han naar Omstændighederne fordrede det, som Regimentets Feltpræst. — — — Johnson var en stille, fordringsløs Mand og en alvorlig Christen. Han havde intet af denne selvgode Christendom, der siger til Alle, som den kommer nær: „Jeg er bedre end du, besmit mig ikke med din Berørelse!" men han søgte altid at bære Christi Kjærlighed til den hele Menneskehed i sit Hjerte. Han søgte ligeledes at erindre, at endog de slette af Menneskene er Guds Skabninger, og at som saadanne, have vi ingen Ret til at sky og foragte dem, men at det meget mere er vor Pligt at arbeide med dem og lede dem til Kjærlighedens og Lysets Kilde."

Da Johnson kom hjem fra Armeen, i Begyndelsen af Aaret 1865, gjenoptog han sit tidligere Arbeide med at for-

berede sig til Herrens Tjeneste og tilbragte Resten af Vinteren i Whitewater, hvor han frekventerede Skolen der. Ud paa Vaaren samme Aar blev han af Rev. O. P. Petersen, Præsiderende Ældste for den norske Mission, sendt som Supplеant til Coon Prairie for at betjene den norske Methodist-Menighed der. I August Maaned optoges han paa Prøve i West Wisconsin aarlige Konference, og i 1866 ordineredes han til Diakon af Biskop Scott. Hans Levnetsløb fulgte nu i ydre Henseende den almindelige Udviklingsgang indenfor Kirken. I 1867 optoges han som fuldt Medlem i den ovennævnte Konference, i 1868 ordineredes han til Ældste eller Præst af Biskop E. R. Ames og sendtes saa til Sheboygan, Wis., hvor han virkede i et og et halvt Aar. Derefter kom han første Gang til Chicago, i Begyndelsen af Aaret 1869, og forblev der til 1871, for saa at gaa til Racine, hvor han betjente Menigheden dersteds et Aar. I Oktober 1872 blev han af Biskop Haven ansat som Præsiderende Ældste for det norske Værk indenom Minnesota Konferencen, hvor han virkede til stor Velsignelse, og fire Aar derefter, i Oktober 1876, blev han overflyttet til Wisconsin aarlige Konference og ansat som Præsiderende Ældste over det norske Værk under dens Bestyrelse.

For lidt over et Aar siden beskikkedes Pastor Johnson paany til Præst for Første norske Methodist-Menighed i Chicago, hvor han ved sin tidligere Virksomhed havde været Middel i Guds Haand til mange Sjæles Frelse og vundet talrige Venner baade indenfor og udenom Menigheden. I denne store Menighed, i Forening med Chicago norske Distrikt, virker Rev. Johnson endnu med den samme utrættelige Iver, der altid har besjælet ham. Med Brødrenes Bifald foretog han sidste Sommer en kort Tur til Norge særligt af Sundhedshensyn, men ogsaa paa denne Reise undlod han ikke ved enhver Leilighed at vidne om den, ved hvem han hænger med hele Sjælens Alvor og Hjertets Inderlighed: vor Frelser, Jesus Christus, og Brevene fra vore Venner hinsides Havet bærer

Vidne om, at ogsaa de vidste at skatte hans Tales opløftende Magt.

Det skal bemærkes, at Pastor Johnson i Aaret 1867 indgik i Ægteskab med Miss Anne Hansen Frydenlund, der har været ham en tro og kjærlig Hustru og lige fra Begyndelsen søgt at lette ham alle de Vanskeligheder, som hans ansvarsfulde Stilling ofte beredte ham. Sjældent har vel en Præsts Hustru bedre forstaaet at udfylde sin Stilling.

Den nærværende Samling af Prædikener er for største Delen holdt i den allerseneste Tid i Første norske Methodistkirke i Chicago. Pastor Johnson bruger aldrig hverken helt eller delvis at nedskrive sine Prædikener, og Udgiveren maatte derfor søge at faa Referater af dem efter det mundtlige Foredrag. Herved er adskillige af Talerne vistnok blevne lidt mere sammentrængte end det var ønskeligt, men ved omhyggelig Referering er det saavidt muligt forhindret, at Forkortningen i nogen Retning har skadet Nøiagtigheden i Gjengivelsen af Foredraget. Dog skal det villigt indrømmes, at Et er det at høre Pastor Johnson selv, lytte til hans indtrængende Røst, se ind i hans alvorsfulde, begeistrede Aasyn, — et Andet derimod kun at læse hans Ord. Men alligevel har den trykte Gjengivelse, som før berørt, formentlig sin store Betydning: for dem, der har hørt ham, vil den gjenkalde i levende Erindring de alvorsfulde Møder, da Ordene taltes; for Efterslægten vil den bevare Noget, hvor der ellers Intet vilde blive tilbage uden mundtlige, ufuldstændige Beretninger.

Og hermed være denne lille Samling anbefalet til En og Hver, med Ønsket om, at den i nogen Maade maatte kunne tjene til Guds Riges Fremme her paa Jorden.

Chicago, i Februar 1880.

Udgiveren.

Vaagn op!

Text: „Derfor siger Skriften: vaagn op, du, som sover, og staa op fra de Døde, og Christus skal lyse for dig. — Eph. 5, 14.

I dette Skriftsted lyder Herrens Stemme til den sikre, sovende Sjæl, der sover den tungeste, den farefuldeste Søvn af alle: Syndens Søvn. Og som altid, naar Herren beskjæftiger sig med Menneskets Frelse, anvender han alle de Midler, der kan tjene til Formaalets Fremme: han advarer, han befaler, han forjætter. Derfor bliver nærværende Skriftsted ogsaa at betragte under disse tre Hovedpunkter: 1) Herrens Advarsel til det i Syndens Søvn slumrende Menneske; 2) Herrens Befaling til ham om at staa op fra de Døde; 3) Herrens naaderige Forjættelse til ham: „Og Christus skal lyse for dig!“

At Herren værdiger et faldent Menneske at tale til ham, at bekymre sig om ham, synes for os næsten utroligt, naar vi tænker paa hans uendelige Hellighed, hans dybe Afsky for al Synd; men desuagtet har det været Herrens underlige Gjerning lige fra

Syndefaldet. Det var ikke Adam, som søgte Herren, da Slangen havde forledet ham til Ulydighed, nei, han „skjulte sig for Guds Herrens Ansigt iblandt Træerne i Haven", men Herren sagde til ham: „hvor er du?" — Adam frygtede, thi han havde syndet.

Intet skader os mere her i Verden end Synden; den er vor værste Fiende. Intet Menneske er lykkeligt i sin Synd, Ingen er lykkelig, før han erfarer Guds Naade. „Der er ingen Fred for den Ugudelige" — uden i Forening med Gud. Men, spørger du maaske, hvorledes skal jeg da komme til en saadan Forening? Dette sender Herren sine Tjenere til at besvare. De kommer ikke for at løse omtvistede Spørgsmaal mellem denne Verdens Vismænd og Lærde. De kommer for at svare paa det angstfulde, brændende Spørgsmaal, som fremsættes af den syndefulde Sjæl: „Hvad skal jeg gjøre for at blive frelst?" Det er det første, der maa løses; intet andet christeligt eller religiøst Spørgsmaal kan løses før det. Intet er vigtigere end dette.

Men naar Herrens Ord saaledes kommer i sin Kraft gjennem hans Tjenere, kan dette da vække? Visseligen. Herrens Basuner lyder til de Sovende: „Vaagn op! Vaagn op, du, som sover!" Der menes naturligvis ikke hermed, at de, som Ordet kommer til, er naturligt sovende; det er et Billede, der bruges. Men Lighederne mellem den naturlige og den aandelige Søvn er mange, som vi i Korthed skal se.

I Søvnen er Øinene lukkede. Der kan være Solskin og Lys og Klarhed rundt om den Sovende, og desuagtet er Alt Mørke for ham.

Saaledes ogsaa aandelig talt for den sovende Synder. Aandens Lys kan straale omkring ham, men der er mørkt indenom ham, i hans Sjæl. Han ser ikke Retfærdighedens straalende Sol om Dagen, ikke Haabets blinkende Stjerner om Natten.

Den naturlige Søvn er en ubevidst Tilstand, forsaavidt som den Sovende er ubevidst om, hvad han i Øieblikket tiltrænger. Han er uimodtagelig for Mad og Drikke, saavelsom for Meddelelser af enhver Art. Sover han paa Afgrundens Rand, nærmer den giftige Slange sig ham krybende gjennem Græsset, brænder Huset over Hovedet paa ham, er Skibet, hvori han befinder sig, ifærd med at synke, — han mærker det ikke. Kun at han existerer, er han sig bevidst.

Synderen ved ogsaa, at han existerer, men han er sig sin Sjælenød ubevidst. Du kan tilbyde ham den bedste Næring for hans Sjæl, du kan føre Evangeliets kosteligste Retter til hans Mund: Syndernes Forladelse og Fred med Gud, — men han lader det Alt gaa uændset forbi. Han sover paa Afgrundens Rand, men han forstaar ei sin Fare.

Derfor sender Herren sine Tjenere; derfor taler han gjennem Opvækkelsens Basuner. Men Søvnen er haard. Herrens Tjenere kan tale saa indtrængende, saa gribende de vil; Herren kan raabe fra

Aar til Aar, — Synderen hviler saa tungt i Søvnens Arme, han kjender ikke sin Nød!

Dog dette er Guds Barmhjertighed, at han atter og atter kommer igjen. Han taler til Mennesket som Styrmanden til Jonas: „Hvi sover du saa hart? Staa op!“ Og Herrens Tjeneres Røst lyder ogsaa atter og atter. Gud bliver ikke træt af at sende dem til den sovende Menneskehed. Ogsaa jeg har prædiket Herrens Ord i mange Aar; jeg har raabt, formanet, bedet, — men hvormange af dem, der har været mine Tilhorere, sover ikke endnu! Gud ved det! Hvormange er ikke endnu i aandeligt Mørke! Forundres da ikke, at jeg raaber, som gjaldt det Livet. Ser nogen af Eder en Mand ligge og sove paa Landeveien i Hjulsporet, da kalder han paa ham for at frelse ham; hvormeget mere bør der da ikke raabes, naar det gjælder om at se Mennesket frelst fra Syndens Odelæggelse, fra den evige Død! —

Søvnen er en Drømmetilstand. Den Sovende kan forestille sig, at han er hjemme hos Moder og Fader, selv om han er skilt fra dem ved Bjerge og Have. Den Syge kan drømme sig sund og stærk, den Fattige rig, den Ulykkelige lykkelig.

Saaledes ogsaa med Synderen. Han vandrer her paa Jorden i Drømme om Himlen, men han vil finde, naar han vaagner, at han er der, hvor den rige Mand kom. Han kan maaske drømme, at han har en aandelig Klædning paa, men han vil vaagne i

Selvretfærdighedens, skuffet, selvbedragen. Han drømmer om Skatte, men han vil vaagne til Bevidsthed om sin Fattigdom, om at han mangler det ene Nødvendige, hvorved han kan komme ind i Herlighedens Rige — Hellighed.

O, at Herren vilde bruge Ordets Prædiken iaften til at frelse En eller Anden og faa ham til at vaagne fra Synden. Thi den Søvn er farligere end hans, der sover paa det synkende Skib eller i det brændende Hus. Og der er saadanne sovende Sjæle her iaften. Der findes i enhver Menighed sovende, egenretfærdige Sjæle, som aldrig i Sandhed har kjendt Omvendelsen. De er Medlemmer af Kirken, de har Navnet og Bekjendelsen, men mangler Livet. Dog, I skal ikke faa Lov til at sove, I skal ikke faa Lov til at bære Navnet, uden Livet i Gud, i Rolighed. Vækkelsens Ord skal blive Eder forkyndt itide og Utide. Herrens høitidelige Advarsel skal lyde i Eders Øren. Herrens Stemme er alvorlig; Gud taler med Myndighed — dog i Kjærlighed.

Derfor: Vaagn op, du sikre Sjæl, som tror, at det ikke er saa farligt, vaagn op, hør Herrens kaldende Røst! —

Efter Herrens Advarsel, kommer Herrens Befaling: „Staa op fra de Døde!" Ikke den naturlige Død er her Tale om, men Syndens. „Den Ugudelige forlade sin Vei, og hver, som gjør Uret, sine Tanker, og omvende sig til Herren — — Thi

Eders Tanker ere ikke mine Tanker, og Eders Veie ere ikke mine Veie, sagde Herren. Thi som Himlen er høiere end Jorden, saa er mine Veie høiere end Eders Veie og mine Tanker høiere end Eders Tanker." Fly Synden; staa op fra de Døde!

Men det er ikke let. De holdes fængslede af Venskabets, Kammeratskabets, Slægtskabets Baand. Det er ikke let at løsrive sig fra sine Nærmeste, og fortælle dem, at man vil søge at frelse sin Sjæl og fly den truende Vrede.

Men for den, der staar op, for ham lyder Forjættelsen: „Christus skal lyse for dig." Du kan have været den største Misdæder: Christus skal lyse for dig. Du kan have været sammenkrympet af Synd: Christus skal lyse for dig. Han kommer maaske ikke til dig med Torden og Lynild, men som til Profeten, i den stille sagte Lyd. Da kan du, da formaar du at takke Gud for Alt, for Lyset, for Naadens Røst, for Opvækkelsens Stemme.

Spørger du derfor: „Hvad skal jeg gjøre for at blive frelst, da svarer Sandhedens Ord: „Tro paa den Herre Jesus Christus, og han skal lyse for dig." Der skal tændes en Gnist i dit Hjerte, som skal voxe til en flammende Ild, en straalende Herlighed. Der skal blive Lys, hvor der før var Mørke. Christus skal lyse for dig, naar alle Jordens Lys er slukte.

Har du set et omvendt Menneskes Dødsstund? Der er stille i den smukke Bolig. Der trædes lydløst paa Tæpperne og Gardinerne dækker for Vin-

duerne. Husets eneste Datter, Forældrenes Glæde, ligger for Døden. Moderen bøier sig over hende: O, min elskede Datter, kjender du min Røst? Tal et Ord til mig! — Men intet Svar. Faderen kommer hen til Sengen og ser hendes Dødskamp. Da udbryder hun: „Moder! jeg ser et Lys, og jeg er næsten hjemme!“ Hører du! Der er saaet et Lys for den Retfærdige, et Hjem er beredt ham. Og paa det Sidste skal han staa i det evige Lys om Lammets Throne.

O, maatte Christus lyse for Eder, I Gamle, i denne Aftenstund, maatte han lyse for Eder, I unge Mænd og Kvinder, at I kunne ledes paa Sandhedens Vei!

Lyt til Herrens Advarsel: Vaagn op, du, som sover! Adlyd Herrens Befaling: Staa op fra de Døde! — Modtag Herrens Forjættelse: Christus skal lyse for dig! Amen!

Jesu Uforanderlighed.

Text: „Jesus Christus er igaar og idag den Samme, ja til evig Tid." — Ebr. 13, 8.

Vi omgives af Omskiftelser. Hvad vi betragter som fast idag, er forandret imorgen. Hvad vi idag slaar vor Lid til, som skulde det vare evigt, er forbrugt imorgen. Selv omskiftes vi idelig: Drengen afløser Barnet, Ynglingen Drengen, Manden Ynglingen, Oldingen Manden, indtil Døden slutter Menneskets Liv her paa Jorden.

Og som det gaar med Mennesket selv, saaledes gaar det ogsaa med alt det, der i Almindelighed optager hans jordiske Tilværelse. Menneskenes Love, Planer, Sæder og Skikke, sociale og politiske Indretninger, ja endog de mest dyrebare Forhold, Venskab og Slægtskab, Alt opløses og forandres; Smaat og Stort hvirvler sig i uendelig Vexlen og Omskiftelse omkring os.

Da opstaar En for vore Øine, der danner et Hvilepunkt for vor Tanke i den foranderlige Mangfoldighed: Jesus Christus, Alpha og Omega, Begyndelsen og Enden. Om ham siger Texten: 'Jesus

Christus er igaar og idag den samme, ja til evig Tid'. Det er en stor, en betydningsfuld Sandhed, der her fremstilles for os, og Himlens Gud give mig Kraft til at udvikle den iaften til Trøst, Veiledning og Husvalelse for Eder alle!

Jesus er igaar og idag den samme med Hensyn til sin Person og Karakter. Hvor god, hvor kjærlig, hvor taalmodig, hvor retfærdig er han ikke! Betragt ham som han gik omkring paa Jorden, nærmende sig til den Lidende med Trøst og Husvalelse! Den af Verden Forskudte, den af Synden Nedtyngede kom til ham og han modtog dem i Miskundhed og Naade, som en Frelser. Hvo blev stødt bort fra ham? Hvo maatte gaa tomhændet bort fra ham? Og Jesus Christus er altid den samme. Om en Prædikant, selv om han er nok saa nidkjær og dygtig, vil det dog maaske engang kunne siges: Alderdommen har taget Kræfterne og Livet bort fra hans Virksomhed; han er forandret. Men Christus er uforandret; han er endnu idag den samme, som da han stod ved Lazari Grav, da han helbredede de Spedalske, da han opvakte Enkens Søn i Nain, — lige mægtig som da, lige naadig som da.

Naar et Menneske har været borte fra os i nogle faa Aar, da udbryder vi ofte ved Gjensynet: ak, hvor forandret! Eller vi siger til hverandre: hvor Aarene dog har taget paa ham, hvor forandret han dog ser ud! Men under alle disse Omskiftelser hos os selv og Andre kan vi vende os til ham, den Ufor-

anderlige, og udbryde: „O, Jesus, Livets Fylde straaler i dit Blik! Naadens Sødhed strømmer over dine Læber! Du forandres ikke!“

De skjønneste Billeder hentede fra Naturen er brugt om Jesus. Om jeg staar tidligt op og ser Morgenstjernen glimre i sin rene Pragt paa den østlige Himmel, da minder den mig om Jesus. Dog den skal engang forgaa, men Jesus bliver uforandret. Solen er et Billede paa Jesus; han kaldes jo ogsaa Retfærdighedens Sol. Men Solen skal formørkes og forsvinde, medens Jesus er uforanderlig, den samme igaar som idag, den samme til evig Tid. De Vise fra Østerland ledtes af Stjernen til Krybben i Bethlehem, men da de havde fundet den nye fødte Verdens Konge forsvandt Stjernen, men Barnet forblev. Saaledes er det ogsaa med Naademidlerne; de forsvinder, naar de har opfyldt deres Bestemmelse, at lede os til Frelseren, men Jesus bliver ved. Floden rinder idag som for Hundreder af Aar siden. Vore Forfædre drak af den, vi drikker deraf, vore Sønner og Døtre vil rimeligvis drikke deraf. Dog Floden skal engang ophøre at rinde, hvorimod Jesus er den Livsens Flod, der aldrig vil udtørres. Om Jakob læser vi, at han i Drømme saa en Stige, der naaede fra Himlen og til Jorden, og Engle foer op og ned ad den. Men med Natten og Drømmen svandt ogsaa Himmelstigen. Jesus derimod betegner for os den sande, den evige, den uforanderlige Himmelstige, ad hvilken

vore Sukke, Bønner og Begjæringer finder Adgang til Guds Throne, samt Barmhjertighed, Naade og Godhed som Engle stiger ned til os syndige Mennesker. O, gid vi da ret maa faa Naade til at forstaa denne Himmelstiges store Betydning for os, til at forstaa, at Jesus Christus nu og til evig Tid er Veien, Sandheden og Livet, uden hvem Ingen kommer til Faderen.

Klippen bruges ofte som et Billede om Jesus. Den er fast og tilsyneladende varig, men desuagtet hensmuldrer den omsider. Dog Jesus er den uforanderlige Klippe, den samme idag som igaar. En Mand, der opholdt sig i Sydamerika under et Jordskjælv, har beskrevet sine Følelser under denne Naturbegivenhed. Den faste Jord gik under ham som et Lagen, der bølger for Vinden; han vilde fly ud paa Skibene, men han saa dem løftes og kastes omkring; han vilde fly til Klipperne, men ogsaa de bevægede sig. Dog naar Jorden og Skibene og Klipperne svigter, da kan den troende Sjæl raabe med Tillid: „Herren er min Klippe, paa ham kan jeg bygge!“ I Unge i denne Forsamling! Jeg har set Eders Begjær efter Herren, jeg har hørt Eders Bønner til ham. Og jeg har tænkt paa Verdens Farer og Omskiftelser, der truer Eder nu og senere. O, men til hvem skulde jeg kunne betro Eder, til hvem skulde jeg henvise Eder bedre end til Jesus Christus, som er den samme igaar og idag? O, du unge Mand, o du unge Kvinde, forlad dig paa ham!

Fortrøst dig til hans Blod! Han staar fast, naar alt andet vakler. Denne Kirke kan falde sammen, Menigheden kan adspredes, Familierne dø, — men, lovet være Jesus Christus, han forandres ikke! Følg ham.

Uforanderlig Kjærlighed; uforanderlig Godhed; uforanderlig Omsorg; uforanderlig Kraft; uforanderlig Retfærdighed; uforanderlig Naade findes hos Jesus. En gudfrygtig Mand kom ind til en ligeledes gudfrygtig Nabo, som havde tolv Børn. Han tænkte ved sig selv: Store Gud! Her maa være Nød. Tolv Børn at forsørge! Og han sagde deltagende til Konen: „Du har lige saa mange Børn som Jakob.“ „Ja,“ svarede Konen frimodig, „og jeg har Jakobs Gud til at tage vare paa dem.“ Jakobs Gud forandres ikke.

Jesus er da den samme med Hensyn til sin Karakter; deraf følger, at han ogsaa er den samme med Hensyn til sit Ord. Er Karakteren god, da er Ordet ogsaa godt. I dit Forhold til et andet Menneske grunder du ikke din Tillid paa Frakkens Udseende, ikke paa Fjedren i Hatten, ikke paa Ringen paa Fingeren, men paa Karakteren. Ordets Tilforladelighed grunder sig paa Karakteren af den, som har talt det. Som Jesus Christus var og er, saa var og er hans Ord, hans Sandhed, — uforanderlig. Hans Karakter er trofast, følgelig maa ogsaa hans Ord være det. Men hvilken kostelig, dyrebar Sandhed er ikke dette for os! Vi har et fast

Ord, et urokkeligt Evangelium, som Paulus siger: „Det er en troværdig Tale og aldeles værd at annammes, at Christus Jesus kom til Verden for at gjøre Syndere salige.“

Der tales meget om, at Civilisationen skrider frem. Ja sikkert indrømmer vi, at Redskaberne forbedres; vi syer bedre Sko, bygger bedre Skibe, skjærer Hveden og Havren lettere og bedre end i gamle Dage; vi pløier, saaer og høster hurtigere, end man gjorde i hin Tid. Men, mine Venner, kan man end give os bedre Maskiner, saa kan man dog ikke give os et nyt og bedre Evangelium! Det er, og vil altid vedblive at være Sandheden fra Himlen, Lyset paa vor Vei, en Guds Kraft til Salighed for hver den, som tror. Det lyder idag som et Vækkelsens Ord, som det lød paa hin Pintsefest, da tre Tusinde blev omvendte til Herren. Civilisationen kan gaa fremad, Maskiner og Redskaber forandres og forbedres, men Guds Ord er igaar og idag det samme, ja til evig Tid!

Mine elskede Tilhører! Lad os betragte denne Sandhed nøiere: Jesus Christus er igaar og idag den samme med Hensyn til sin Karakter og med Hensyn til sit Ord. Hvorledes høres og opfattes denne Sandhed af dig? Du har fundet med mig, at han er den Uforanderlige som Frelser, den Uforanderlige i Medgang som i Modgang, den Uforanderlige i Rigdom som i Fattigdom. Naar du da har Erfaring paa samt Kundskab om dette, bør du

da ikke udbryde med Salmisten: „Min Sjæl, lov Herren, og alt det, som indeni mig er, love hans hellige Navn!“ Lev for ham! Nyd fremdeles af hans Velsignelser og du vil blive rig, forunderlig rig i Herren! Du er maaske forstødt af Verden? Velan, er Jesus den samme, saa har du nok i ham. Du er maaske truet af Fattigdom? Tænk da paa, hvad David siger: „Jeg har været ung og er bleven gammel, men jeg har ikke set en Retfærdig forladt, eller hans Sæd søge efter Brød.“ En saadan Gud er vor Gud i al Evighed! O, I hans Børn, glæder Eder derfor i Herren, ja glæder og fryder Eder, thi Himmeriges Rige er Eders!

Vi hører om en Familie: Faderen ligger død; Moderen gaar grædende op og ned ad Gulvet. Pludselig udbryder den lille Datter: „Mama! Papa er død, men Jesus lever dog; kan han ikke tage vare paa os, som Fader saa tidt sagde, at han vilde?“ Og Moderen slutter hende i sine Arme og udbryder: „Du har Ret, mit elskede Barn! Fader er død, men Jesus lever; han er igaar og idag den samme.“

Hvor foranderligt er dog ikke Alt! Selv du, min Tilhører, der i dette Øieblik er sund og rask, kan imorgen ligge død og kold. Men over alle Forandringer og Omskiftelser lyder Røsten: „Frygt ikke! Jeg er med Eder alle Dage!“ O, forlad Eder paa Jesus! O, I søgende Sjæle, I leder efter Jesus, og I skal finde ham, thi han har jo sagt: „Kommer hid til mig, alle I, som arbeide og ere

besværede, og jeg vil give Eder Hvile!" Var Eders Synder sortere end Jord og rødere end Blod, — Jesus kan to dem hvide som Sne. Kom da til Jesus! Han indbyder dig for at frelse dig. Er Synden stor, Frelsen er dog større. Han har benaadet Andre, han vil og kan ogsaa benaade dig!

Men nu et Ord til Eder, I sikre Sjæle! Er det godt for de Troende og Bodfærdige at tænke paa Jesu Uforanderlighed, o, hvor haardt maa det da være for eder! Thi ligesaa vist som det er, at Naadens Dør endnu er aaben, ligesaa vist er det, at „hvo, som ikke tror, er allerede dømt!" Det er saa sandt, som at du lever iaften, at Herrens Straffedom vil gaa i Opfyldelse over den Ubodfærdige. Dersom du ikke river Synden fra dig som det høire Øie, naar det forarger dig, da skal du kastes i den evige Ild. Jesus Christus sagde om det blomstrende Jerusalem: „Der skal ikke lades Sten paa Sten." Men Folket tvivlede. De mente, at det ikke skulde gaa saa haardt til. Det var jo næsten utænkeligt, at der af det solide Tempel, af saamange prægtige Bygninger ikke skulde lades Sten paa Sten.

Men Herrens Ord er Sandheden selv, Sandheden i Stort og i Smaat: Bygningerne omstyrtedes og Jorden opploiedes endog, hvor de havde staaet. Den uforanderlige Jesus vil ogsaa sige om Synderen paa Dommens Dag: „Kast ham ud i det yderste Mørke, der skal være Graad og Tænders Gnidsel!" Betænk dette, du sikre Sjæl! O hør og mærk det

vel, thi det gjælder Eders evige Vel, at naar alle Kongers og Magthavers Love og Bud er regnede som Intet, Herrens Ord staar ved Magt. Det skal dømme os paa hin Dag. Naar alle Jordens forfængelige Titler og Navne er for stedse forglemte, Jesus Christus skal blive æret og ophøiet, som den, hvis Navn er over alle Navne i Himmelen og paa Jorden! Ære være Gud i det Høieste!

Jeg og du, min Tilhører, er snart færdige med dette Liv. Hvad skal der da blive af mine og dine Smaa? Jeg døer, du døer, — men Jesus er uforanderlig; han er Slægtens Haab; lad os indprente hans Navn i deres Hjerter. Han, den Kraftige, den Mægtige, den Kjærlige, han lever som den evige Sandhed for din Søn og for din Datter. O, at han maa være Morgenstjernen for dem om Morgenen, Solen om Middagen, Aftenstjernen om Aftenen og Lyset for dem til alle Tider og i alle Forhold.

I Gamle stødes bort, som de gamle udtjente Soldater. En gammel Præst udbrød engang: „O, at jeg skal staa ledig og se Andre kjæmpe under Emanuels Banner!" Men Jesus vil være Eders Kjæp og Stav. I Unge skal ledes fremad paa Sandhedens Vei. Stoler I paa Verdens Venskab? Det vil svigte Eder. Stoler I paa Samfundets Hjælp? I ville ofte blive skuffet. Men Jesus vil være Eders tofaste Ven og Veileder. Ham være Ære og Pris nu og i al Evighed! Amen.

Jesus bespiser de Hungrige.

Text: „Da opløftede Jesus Øinene, og da han saa, at meget Folk kom til ham, sagde han til Philippus: Hvorfra skulle vi kjøbe Brød, saa at disse kunne æde? — Men han sagde dette for at forsøge ham; thi han vidste selv, hvad han vilde gjøre. — Philippus svarede ham: Brød for to hundrede Penninge er ikke nok for dem, saa at Enhver af dem kan tage noget Lidet. En af hans Disciple, Andreas, Simon Peders Broder, siger til ham: Her er en liden Dreng, som haver fem Bygbrød og to smaa Fiske; men hvad er det iblandt saa Mange? Men Jesus sagde: Kommer Folket til at sidde; men der var meget Græs paa Stedet. Da satte Mændene sig ned ved fem Tusinde i Tallet. Men Jesus tog Brødene, og takkede Gud, og uddelede dem til Disciplene, men Disciplene til dem, som havde sat sig ned; desligeste ogsaa af de smaa Fiske, saameget de vilde. Men der de vare blevne mætte, sagde han til til sine Disciple: Sanker tilsammen de overblevne Stykker, at Intet forkommes. Da samlede de og fyldte tolv Kurve med Stykker, som bleve tilovers af de fem Bygbrød fra dem, som havde faaet Mad. Derfor, da Menneskene saa det Tegn, som Jesus havde gjort, sagde de: Denne er i Sandhed den Prophet, som skal komme til Verden." Joh. 6, 5—14.

Jesus gik omkring og gjorde vel mod Menneskene, i hvilken Tilstand han end fandt dem. Dette, saaledes „at gjøre Faderens Villie", var hvad han kaldte sin Mad og sin Drikke. Dog han gjorde ikke alene vel i Almindelighed, men han gjorde kraftige Gjerninger, store Mirakler, og et af disse sidste er det, som omtales i vor Text idag. Bespisningen

selv eller Miraklet og dernæst de Lærdomme, vi bør deraf lægge os om Hjerte, vil blive Gjenstande for vor Betragtning i denne Morgenstund.

Hjælp os, du gode Helligaand, at Ordet maa blive os til rig Velsignelse!

Lad os først betragte de forudgaaende Omstændigheder. Johannes var nylig halshugget; den store Prophet, der høit og klart havde baaret Vidnesbyrd om Christus, havde endt sit Liv. Han vovede at irettesætte Tyrannen Herodes, og denne Handling kostede ham hans Hoved. Men bedre at lide Noget for Herrens Skyld, end handle imod ham. Bedre at miste Noget selv, end at tilvende sig Noget med Urette; bedre at stenes som Stephanus, end at være blandt dem, der stenede ham; bedre at sidde i Fængsel for Christi Navns Skyld, end at vandre fri med Konger og Fyrster paa den brede Vei!

Johannes' Disciple gik da til Jesus og fortalte ham, hvorledes det var gaaet deres elskede Mester, og hvorledes de havde begravet ham. Og Jesus sagde: „kommer I nu med afsides," og han veg bort fra Byen til et øde Sted.

Det var ved Paaskefestens Tid. Fra Landdistrikterne strømmede Folk ind til Nationens store religiøse Midtpunkt: Templet i Jerusalem. Men alle disse Hobe var i stærk Bevægelse ved Rygtet om Johannes' Død. De kjendte ham alle. Ingen havde nogensinde før havt saadan Magt som han

over deres Hjerter. De strømmede ud for at høre ham, da han prædikede paa Grændsen af Ørkenen og døbte i Jordans Flod. Men Johannes havde forkyndt dem om Jesus og vakt deres Længsel efter dennes større Efterfølger. Dette var tildels Grunden til, at Masserne fulgte Jesus. De var i hæftig Bevægelse, i høitidelig Stemning. Det ene Vidne var død Martyrdøden; desto mere følte de sig tiltrukne af det andet, af Christus. Folket i Almindelighed lyttede gjerne til ham dengang ligesom nu; de følte Trang til at høre Sandheden, og hvis de ikke havde været forledte af de Skriftkloge og Pharisæerne, vilde Mange have annammet den. Saa nu.

Den store Menneskeskare havde fulgt ham troligen flere Dage, og nu lakkede det atter mod Aften. Disciplene gik da til ham og bad ham om at lade Folket fare, for at de kunde gaa til Stæderne og faa sig Mad. Men Jesus havde allerede i sit Sind besluttet, hvad han vilde gjøre. „Giv I dem at æde!" sagde han. Men Philippus afviste strax denne Tanke som umulig at udføre. „Brød for tohundrede Penninge er ikke nok for dem," svarede han. Det var rimeligvis den hele Sum, som de havde i den fælles Kasse. Men selv om de havde villet kjøbe for alle disse Penge, saa var der jo Intet at faa i Nærheden; „hvorfra skulde vi kjøbe Brød, at disse kunne æde?" Og Andreas tilføiede: „Her er en liden Dreng, som haver fem Bygbrød og to smaa Fiske, men hvad er det iblandt saa Mange?"

Hvormange var der vel egentlig samlet om Jesus? En betydelig Skare visseligen. Der nævnes fem Tusinde Mænd; Kvindernes og Børnenes Antal opgives ikke. Hvor vanskeligt er det ikke, at faa Orden i saadan en Mængde! Men Jesus løftede sine Øine over dem, — han ynkedes over dem, — han tænkte paa, hvor god Anledning der var for ham til at vise sin Omsorg, sin Kjærlighed, sin Villie og Evne til at hjælpe dem. Han, den Almægtige, der har ordnet den store Natur saa harmonisk, at Sole og Stjerner gaar i de rette Baner, han har let ved at ordne ogsaa de menneskelige Forhold. Han udsteder sine Ordrer: „kommer Folket til at sidde!" og de sætter sig ned efter Ordren i det høie Græs.

Det maa undre os at se, hvor lydigt Folket var. De saa ingen Vogne med Levnetsmidler, eller dampende Gryder, eller fyldte Brodkurve; men desuagtet knurrede de ikke. Der skal ikke saa liden Tro til — for fem Tusinde hungrige Mænd — under saadanne Omstændigheder at sætte sig taalmodigen ned og vente. For Disciplene ligeledes. De tænkte maaske paa, hvor daarligt de fem Brød og de to smaa Fiske vilde kunne forslaa til Mængden, og hvor meget bedre de vilde have kunnet bruge dem alene; men de adlød. Troen er altid lydig.

Jesus samler Disciplene omkring og paabyder Stilhed. Saa løftede han sine velsignede Øine mod Himlen og beder til Faderen.

Hvormange af os spiser ikke, uden at takke Herren for hans rige Gaver? Men Christus lærte disse fem Tusinde, hvor Velsignelsen kommer fra. Han bryder Brødene og uddeler Stykkerne til Disciplene, at de skulde lægge dem for Folkene; han bryder ligeledes de to smaa Fisk og giver dem til Uddeling. Hvor besynderligt maa ikke den Discipel have følt, der først bragte Brødet og Fiskene hen til Rækkerne! Han har vistnok tænkt paa, hvor lidet det var at byde den store Mængde, hvor snart hans Forraad vilde være tilende. Men den Første, den Anden, den Tredie har faaet hver sit Stykke, og der er Noget endnu; det ene Hundrede efter det Andet faar, og der er mere endnu, Disciplene har faaet, men der er mere endnu, — hver Gang de kommer tilbage, finder de Jesu Hænder fulde, og de gaar fra Række til Række, fra Halvtreds til Halvtreds, fra Hundreder til Hundreder, fra Tusinder til Tusinder, — og de æder, og de bliver mætte!

Der har vel nok været en og anden Tvivler i den store Hob, som sagde ved sig selv, medens Disciplene løb frem og tilbage: Nogle af de Andre faar maaske nok, men der bliver vel Intet til mig; dog lidt efter lidt kom Tilliden, da han saa, hvorledes Mange aad og bleve mættede. O, denne Mistillid kjender vi saa godt! Den og den har fundet Fred med Gud, siger En, men Freden kommer vist næppe til mig. O, har du blot sat dig ned og ventet med Tro, da er der Føde nok hos Christus! Den

Jesus, der brød Brødet til de fem Tusinde, skulde han ikke kunne bryde Livsens Ord, Livsens Brød ogsaa til dig, — ja, endnu i denne Dag? — nu, under Ordets Forkyndelse?

Og da de nu samler sammen efter endt Maaltid, da fyldes der tolv Kurve med Smulerne! Jesus siger: „Sanker tilsammen de overblevne Stykker, at Intet forkommes.“ — Intet maa gaa tilspilde i Herrens Husholdning. Om Herren giver Overflod enten af Naade eller af jordiske Ting, da er det ikke til Ødselhed. Det er Herrens Befaling, at vi skal sanke op det Tiloversblevne for at Nogen kan bespises dermed, naar Herren ikke gjør Mirakler. Thi han gjør kun Mirakler, naar disse er nødvendige. Hvad Menneskene kan gjøre selv, lader han dem gjøre. Han kunde have løst Lazari Klæder, men han overlader dette til de Omstaaende; thi det kunde de godt gjøre. Men det mægtige Ord: „Lazarus! kom ud!“ kunde kun han udtale. Enhver sand Herrens Tjener kan prædike Evangeliet, men gjøre Hjertet modtageligt for det, give den Blinde Synet, den Døve Hørelsen derfor, den af Synden Spedalske Sundheden, — det er Guds Gjerning, Herrens Mirakel. Guds Almagts Haand er stedse virksom til at frelse Syndere. Saaledes ogsaa med Bespisningen. Han lader Disciplene bringe Folket til Sæde, han overlader til dem at overbringe Brødet og Fiskene, men Forøgelsen af begge Dele, den kan kun han bevirke, der opvakte Døde og gjengav

Blinde deres Syn. Vent derfor ikke Mirakler fra Dag til Dag og tro, at du kan sidde med Hænderne i Skjødet. Du maa arbeide, fortjene dit Brød; men det at Kornet faar Bæxt, det kan du ikke bevirke, det er Guds store, ubegribelige Mirakel i Naturen. Og paa samme Maade gaar det med Hensyn til det Aandelige. Til sine Tjenere siger han, de skal saae og vande, men jeg, Herren, giver Bæxten. Skridt efter Skridt maa du tage paa den trange Vei, Kamp efter Kamp maa du forvente mod Synden og Djævelen, men Seier paa Seier maa du ogsaa vente fra Herren ved Jesum Christum. Naar du som Moses standser foran den haarde Klippevæg, da siger Herren: Ræk din Stav ud! Naar din Nød er størst, da er Guds Hjælp nærmest.

Brugende de Evner og Kræfter, som Herren har givet os, maa vi derfor gaa fremad, sindigt og forsigtigt. Ser man et Menneske være uforsigtig eller ødsel i det Smaa, da vil han blive det ogsaa i det Store.

En rig Bankier afviste en Dag en fattig Dreng, der søgte Ansættelse hos ham. Men idet Drengen sorgmodigt vendte sig for at gaa, lagde Bankieren Mærke til, at han bukkede sig og tog Noget op fra Jorden foran Banken. Han kaldte ham da tilbage og spurgte ham, hvad det var. „Kun en Knappenaal," svarede den Adspurgte. Men Bankieren tænkte med Rette, at den, der som Dreng vilde have Omtanke og Økonomi til at sanke en Knappenaal

op, maatte som Voxen afgive en fortrinlig Forretningsmand. Han tog ham derfor i sin Tjeneste, og Tiden viste, at han havde regnet rigtigt, thi den fattige Dreng blev en rig Handelsmand og Bankierens Kompagnon.

Den, der er tro i det Smaa, vil Herren overdrage det Større.

En Mand saa engang en Faarehjord, hvor Faarene var langt smukkere og bedre i Stand end mange Andres, som han havde seet. Hvoraf kommer dog det, spurgte han Hyrden, at dine Faar er saameget bedre end Andres? — Jeg tager vel vare paa mine Lam, svarede han. Saaledes gaar det ogsaa i det Aandelige, derfor: Vogt vel, hvad Gud giver dig!

Hvilke Lærdomme kan vi nu slutteligen udlede af Beretningen om dette Mirakel om Bespisningen?

1. For det Første bekræfter den Sandheden af Skriftens Ord: „Søger først Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skulle alle disse Ting tillægges Eder." Jesus talte først Naadens Ord til dem; af denne Grund fulgte de ham og idet de saaledes søgte Guds Rige, fik de ogsaa det øvrige Fornødne. Gudfrygtighed er nyttig til alle Ting.

2. For det Andet lærer vi, at Lidet med Guds Velsignelse er nok. Siger du: mine Talenter er kun et Par smaa Brød, — bryd dem med Tak til Herren og tro paa ham, og hans Velsignelse skal bringe meget Udbytte af dem. Der er En, som maaske kun skrev en ganske liden Bog, men se, hvor

den gaar fra Hjerte til Hjerte, thi Herrens Velsignelse er i den. Bunyan skrev sin simple Bog „En Pilegrims Vandring“ i Fængslet; men den er gaaet fra Sjæl til Sjæl, fra Folk til Folk, og nu findes den stakkels Fanges Beskrivelse af Veien fra Jorden til Himlen i næsten alle Sprog. Lidet, gjort for Herren, kan blive Stort, naar hans Velsignelse følger med. Et lidet Møde kan virke til mange Sjæles Frelse. Gud give os stedse Naade til at bruge det Smaa retteligen!

3. For det Tredie viser denne Beretning os, at hele vort Liv maa og skal være et Troens Liv. Disciplene vidste ikke, at Brødet vilde strække til, men de troede. Folket vidste det ikke, men troede dog. Jeg prædiker her i dette Øieblik og ved ikke, om der skal vise sig Frugt eller ei, men Herren byder: „Prædik Ordet! Jeg sørger for Resten!“ Gud sagde til Elias: „Gak herfra, og vend dig imod Østen, og skjul dig ved den Bæk Crith, som er ligeoverfor Jordanen, og det skal ske, at du skal drikke af Bækken, og jeg haver budet Ravnene, at de skal forsørge dig der.“ Propheten beregnede ikke Sandsynligheden eller Usandsynligheden; det var ham nok, at Gud havde sagt det: han troede og gik. Ja, hele hans Liv er en Troens Lektie for os.

Da Aaret var omme, bød Herren igjen: Gaa til Zarepta! Propheten anstillede ingen Betænkning over Befalingen, han spurgte ikke: hvor skal jeg tage ind? Gaa, siger Herren, og han gik. Og paa

samme Maade handler Propheten igjen overfor Enken i Zarepta. „Bring mig et Stykke Brød," siger han. Men hun kan ikke lade være at gjøre Indvendinger. „Ved Propheten ikke, at der er Hungersnød i Landet?" tænker hun. Og hun svarer: „Jeg har ikke en Kage uden en Haandfuld Mel i en Krukke og lidet Olie i et Krus." Hun skal endnu lære at tro. Og, forunderligt nok! Hun ser i Krukken: der er Olie; hun ser i Kruset: der er Mel. „Jeg har aldrig havt saameget," udbryder hun. Det sker, Propheten sagde til hende: „Frygt ikke, gak ind, gjør efter dine Ord; dog lav mig først en liden Kage og fører mig den ud, siden skal du lave dig og din Søn noget; thi saa siger Herren Israels Gud: Melet i Krukken skal ikke fortæres, og Olie i Kruset skal ikke fattes, indtil den Dag, at Herren skal give Regn over Jorden." Hun gik, og gjorde efter Elias' Ord; og hun aad, ja han og hun og hendes Hus i et Aar."

Hele vort Liv maa være et Troens Liv. Kommer Djævelen fristende til dig, som til Frelseren i Ørkenen, at forvandle Stene til Brød, da sig til ham: Jeg vil før hungre som en Christen, end stjæle, lyve eller bedrage som en Synder. Er din Krukke næsten tom, Himlen er ikke tom. Følg da stadigt og se op til ham, der mættede de fem Tusinde, Jesus, Emanuel, Gud med os. Amen!

Der er endnu Rum.

Text: „Og Tjeneren sagde: Herre, det er gjort, som Du befoel, og der er endnu Rum."

Vor Frelser var stedse ivrigt beskjæftiget i sin Frelsergjerning. Han lod ingen Leilighed gaa forbi, uden at bruge den til noget Godt. Vi ser, hvorledes han ynkes over de Masser, der var fulgt efter ham, hvorledes han ikke alene bliver en Brødbryder for Tusinder, men ogsaa ved samme Leilighed optræder som deres aandelige Bespiser og taler til dem om Guds Rige. Da den blinde Bartimæus standser ham paa Veien fra Jericho ved Raabet: „Jesu, Du Davids Søn, forbarm Dig over mig," da staar han stille og helbreder ham. Han kommer til Nains Porte og møder et Ligtog; han ser den ensomme, grædende Enke i Sorgeskaren; da standser han Toget, taler et Ord, og den begrædte Søn paa Baaren kommer frem til Lyset og Livet, og Enken faar ham igjen. Træt af Veien og Heden kommer han ved Middagstid til Sichars Dal; han sætter sig ved Jakobs Brønd for at hvile sig. Da kommer der en Synderinde til Brønden, en Samaritanerinde, nedsjunket i Synd, Partiskhed og Fiendskab mod Jo-

derne. Han indlader sig i Samtale med hende; og hans Tale til Kvinden er en af de skjønneste Prædikener i det Nye Testamente. Han beder hende om en Tjeneste, hun undrer sig over, at han som Jøde kan faa en Bøn over sine Læber til en af det foragtede samaritanske Folk, og ved denne Handling har han brudt Isen, der havde samlet sig om hendes Hjerte, og vundet hende for Frelsen.

Han var træt af Arbeidet, men ikke i det. Han spiste sammen med Fattige eller med de foragtede Toldere, for at kunne indvirke desto bedre paa dem til Omvendelse; men undertiden tog han ogsaa mod Indbydelser fra de Rige, saa at de, der bebreidede ham hans Besøg hos Toldere og Syndere, kunde se, at han ikke gjorde det, fordi han ikke kunde komme til de Riges Gjæstebud.

Om et saadant Gjæstebud taler Lucas idag i vor Text. Christus var indbudt til en meget fornem Mand, til en af de øverste Pharisæeres Huse. Man kunde maaske tænke, at han i saadanne Omgivelser vilde tie og undgaa alle Bemærkninger, der kunde saare Værten eller Gjæsterne; men det gjorde han ikke. Han saa, hvorledes Gjæsterne stredes om de øverste Sæder, og strax greb han Leiligheden til at belære dem om deres Pligter; til at erindre dem om den altid gjældende Sandhed, at „hver den, sig selv ophøier, skal fornedres, og hvo sig selv fornedrer, skal ophøies.“ Dette var Indledningen til hans Prædiken ved den Riges Bord; han skjulte ikke

Sandheden. Den har heller intet at skjule sig for; den kan lyse fra Bjergets Top, thi den er det, der skal være vor ledende Stjerne i Verdens taagede Nat. I Sandhedens enfoldige Erkjendelse ligger vor Frigjorelse. Den er det, der engang skal straale utilsloret for vore Dine i hine evige, himmelske Boliger!

Værten syntes nok om denne dristige, frimodige og irettesættende Tale; thi Enhver taaler godt, at Andre bliver tugtet. Da ser Jesus alvorligt paa ham, — o, jeg synes at se hans deilige, skarpe Dine i dette Dieblik! — og tiltaler ham, den rige Pharisæer, den store Vært, ved hans eget Bord: „Naar du gjør et Gjæstebud," siger han til ham, „da indbyd Fattige, Krøblinge, Halte og Blinde, saa skal du være salig, thi de have ikke at betale dig igjen; men det skal gjengives dig i de Retfærdiges Opstandelse." Og en af Gjæsterne, der følte den slaaende Sandhed i Jesu Ord, bifalder hans Tale og udbryder: „Salig er den, som æder Brød i Guds Rige!"

Til denne Ene i Særdeleshed henvender Jesus den efterfølgende Lignelse om Manden, der anrettede en stor Nadvere og udsendte sine Tjenere at indbyde til den. Og denne Lignelse giver os da Anledning til at betragte med hverandre ved den Hellig Aands Hjælp:

1. Nadveren.
2. Indbydelsen til den.

Lige før jeg skulde holde denne Prædiken, kom

jeg til at aabne Bibelen og læse om Kong Ahasve-rus, der ogsaa gjorde et stort Gjæstebud engang. Erindrer I vel, mine Tilhørere, hvorlænge det Gjæstebud varede? De store Gjæstebud i det gamle Land blandt den velhavende Del af Bondestanden — et Bryllup for Exempel, — varede almindeligvis i tre Dage. Men hvormange Dage tror I, at Ahasveri Fest holdt ved? I et hundrede og firsindstyve Dage! Nuvel, tænkte jeg, hvor kort er dog denne lange Tid mod Guds Børns Fest, der varer i al Evighed! Men saa holdt han ogsaa en Fest for Folket. Vi ved jo, at der er to Klasser, de Fornemme, de Høitstillede, som jeg forresten kjender lidet til, og saa Folket, — jeg er en af dem —. For Fyrsterne, de Rige og Fornemme holdtes Festen, som sagt, i et hundrede og firsindstyve Dage, for Folket i syv!

Hvilket Modstykke til dette danner da ikke den Fest, som Jesus omtaler i denne Lignelse! Det er Guds Riges Fest, Christi Naades Fest, hvor der ikke er Spørgsmaal om Konger og Fyrster, men hvor Alle er indbudne. Gud har Rum nok for enhver Synder ved Naadens Bord; det er et stort Gjæstebud, og det er et frit Gjæstebud. I Gjæstebud blandt Menneskene forventes ofte Gaver som Vederlag, men i Guds Naades Gjæstebud er Alt frit. Naaden er stor, netop fordi den er fri, fordi den ikke fordrer Vederlag; der er ingen Magt paa Jorden lig den. Hvor elendig er ikke den Syndefulde, hvor nedtuet under Djævelens Aag! Men Guds Naade

er stor; den bryder Lænkerne og befrier Synderen; den virker forunderligt paa Hjertet, at dette endog finder Behag i Gudsfrygt, som det før var fiendtlig til. O, gid det ogsaa maa lykkes mig iaften at gjøre Eder dette ret klart, gid Indbydelsen maa komme til Eder med en saadan Kraft, at I maa nødes til med Glæde at modtage den!

Tjeneren gik ud og indbød. Han sagde vel til den Første: „Den Herre Zebaoth har sendt mig at indbyde dig til sin Fest. Kom! thi nu er alle Ting beredte!" Men hvad Svar fik han? Den Indbudne siger: „Jeg har kjøbt en Ager og har fornøden at gaa ud og se den; jeg beder dig, hav mig undskyldt!" Tjeneren gik til den Næste med sit Budskab: „Den Herre Zebaoth indbyder dig til sin store Nadvere." Men han svarer: „Jeg har kjøbt fem Par Øxne og gaar hen at prøve dem, hav mig undskyldt." Tjeneren gaar til den Tredie, men han nægter aldeles at komme, fordi han havde taget en Hustru! O, hvor urimelige og ugyldige alle Undskyldninger ere! Ikke sandt? Siger Nogen: jeg er for ung, da svarer jeg: Ingen er for ung til at elske Herren, som er gammel nok til at synde. Siger Nogen: Jeg har formeget at gjøre, da svarer jeg: Gjør det Allernødvendigste først. Vil Nogen undskylde sig med, at der er saa mange daarlige Christne, da svarer jeg: Hvad angaar det dig? Du maa dø alene, og naar du kommer for Herrens Throne, da vil det lidet nytte dig, at der er Andre, som maaske har været værre end

du. Nei, min Tilhører, det er aldeles uforsvarligt at undskylde sig for at komme til Christi Nadvere. Til en jordisk Fest kan Forretninger være Undskyldningsgrund; men ikke for dig, du unge Mand eller unge Kvinde, ikke for dig, du gamle Synder, naar det gjælder Indbydelsen til Naadens Rige, hvor alle Velsignelser skjænkes frit og uforskyldt.

Hvor skulde Tjeneren nu gaa? Han gik derhen, hvor han burde gaa: tilbage til Jesus og sagde ham Alt. Saaledes maa enhver sand Herrens Tjener gjøre, naar Verden ikke vil modtage Indbydelsen. Mesteren sagde: Gaa igjen! Gaa hasteligen. Anvender al Flid. Og hvorhen blev han anvist at gaa? Paa Stadens Stræder og Gader. — Der, hvor man ikke venter at høre Indbydelsen, er Resultatet ofte størst.

Moody traf engang en drukken Mand, der lænede sig mod en Lygtepæl for at holde sig opreist, og spurgte ham: „Elsker du Jesus?" Manden harmedes over dette Spørgsmaal. „Havde han endda spurgt, om jeg elskede min Kone eller mine Børn eller mine Forældre, men Jesus?" Og Spørgsmaalet gnavede sig ind i Sjælen paa ham, saa at han kom til Troen paa Jesus Christus og blev frelst.

Der er maaske Mange, der harmes som han og tænker: Du har fornærmet mig mange Gange, men du skal ikke gjøre det mere — jeg vil ikke høre dig mere. O, min Tilhører, det er Herrens Ord, som

dømmer dig! Og skulde du end søge at undsly, naar du kjender dig saaret, det bedrøver mig ikke; thi jeg ved, at det maa til, om du skal blive frelst.

Tjeneren gik da atter ud efter Herrens Ord. Trøstet og opmuntret af sin Herre og Mester begynder han sin Gjerning igjen. Han frembærer atter sin Mesters Indbydelse. Han søger først at faa En, og da han har faaet denne, gaar han til en Anden, saa til en Tredie, og da det lykkes ham, gaar han flux frem fra Sjæl til Sjæl. O, hvor banker hans Hjerte af Glæde, da han ser saa mange Sjæle med Glæde modtage Herrens Indbydelse og følge ham til Herrens Nadvere!

Og da han har bragt dem alle ind, bliver han hjertelig glad ved at se, at der er endnu Rum til Flere. Han løber til Jesus og siger: „Herre, det er gjort, som du befoel, og der er endnu Rum til Flere?" Og Jesus, som skuer ham ind i Sjælen, ser at han gjerne vil sanke Flere: Der er endnu Rum, siger han. Og Mesteren svarer: „Gak ud paa Veiene og ved Gjærderne, og nød dem til at gaa ind, paa det at mit Hus kan vorde fuldt!"

Han gik. Glad gaar han med Naadens Indbydelse, Hjertet i ham banker af Fryd ved Tanken om, at der er endnu Rum i Guds Hus, ved Guds Naades Bord, hvor man kan finde Syndernes Forladelse, Kraft til det Gode og Renselse for Synden. Mange er allerede komne ind: Fattige og Rige, Propheter og Apostle, Unge og Gamle, — men der

er endnu Rum. Der er Plads for dig, der er Rum for dig, du er indbuden. Din Broder er maaske kommet ind, — der er ogsaa Rum for dig. Din Søster er maaske kommet ind, — der er Rum for dig. Dine Forældre, din Søn eller Datter er komne ind, — der er ogsaa Rum for dig. Mangt et Sted i denne Verden er der intet Rum for dig; du er for fattig, for ringe til at komme der, men her er det ikke Tilfældet, thi Herrens Indbydelse til Alle er:

Kom, Syndere, til Naadens Fest!
Kom, hver en Sjæl, bliv Jesu Gjæst!
I bør ei staa tilbage her;
Thi nu indbyder Gud Enhver.

Endnu Et: Og der er endnu Rum i Herlighedens Boliger. Jesus siger til sine Disciple: Jeg gaar at berede Eder Sted. Velsignede Ord! Abraham, Isak, Jakob, Joseph og alle andre Troens Helte er gaaet forud; smaa Børn er komne ind og Mænd og Kvinder, hvis Klæder er tvættede i Lammets Blod; men der er endnu Rum. Er der mon ikke i den store Skare En, som du har havt kjær, En, der er død paa Havet eller i det fremmede Land, og som du længes efter at se igjen? O, kom da og bered dig for at møde ham der! Der er Krone og Seiersklædning beredt for dig. O, I Fædre og Mødre! ville I møde Eders Kjære hisset, hvor der endnu er Rum, saa forskyd ikke Naadens Tilbud

iaften! Først Naadens Annammelse, siden Herlighedens Nydelse.

I Athen var der i Oldtiden et Tempel for Dyden og et for Æren, men Ingen kunde komme til Ærens Tempel, for han var gaaet igjennem Dydens. Saaledes maa Enhver, for at komme til Guds Æres Tempel i Himlen, søge først hen til hans Naades Tempel her paa Jorden.

I Jerusalem brugte Præsterne at tvætte sig i det hellige Vand, før de gik ind i Templets Helligdom. O, at vi Alle maa blive rensede i Christi Blod fra al Gjerrigheds, Avinds, Hads, Forfængeligheds, Hovmods og Verdsligheds Besmittelse! — Intet Urent kommer ind i Himmelen.

Se, Indbydelsen lyder til dig iaften. „Hvorledes skal jeg komme der?" udbryder du maaske; „er der virkelig Plads for mig?" — Der kjørte engang en Kareth med Jernbanereisende op for Hotellet i en By. Men Hotellet var opfyldt, Tjeneren raabte til dem, at der var intet Rum; men en Dame vilde ikke lade sig afvise. „Jeg maa ind," sagde hun; „jeg har sendt Bud iforveien og bestilt Rum; gaa ind, og De vil finde mit Navn skrevet i Deres Bog." Og Tjeneren gik ind og fandt Navnet, og hun kom ind. Saaledes maa det ogsaa gaa med os: vore Navne maa blive skrevne i Livsens Bog; saaledes gaar det Enhver, som omvender sig til Gud og tager mod Indbydelsen til hans Naades Bord. Der er da Glæde i Himlen over hans Omvendelse, — og

naar han, som en frelst Sjæl, ender sin Strid paa Jorden, da er der Fryd over hans salige Indgang til Jesu Christi evige Rige.

O, mine Tilhørere, der er endnu Rum i Naadens Rige paa Jorden; kom ind! — kom ind! — kom ind! — — Gud velsigne Eder! Kom ind, før Porten lukkes! Kom ind, hvor alle Ting er beredte ved Jesus Christus!

Kom ind, som du er. Kom nu! Han venter paa dig! Amen!

Disciplene i Nöd.

Text: „Og han saa, at de led Nød, idet de roede, thi Vinden var dem imod; og ved den fjerde Nattevagt kom han til dem vandrende paa Søen; og han vilde gaaet dem forbi."
Mark. 6, 48.

Glæde og Sorg, Begeistring og Frygt, Medgang og Modgang ligger ikke langt fra hinanden. Almindelig Livserfaring lærer os, at det forholder sig saaledes: snart er det, som om Alt gik med os, snart som om Alt gik mod os, snart er vore Hjerter begeistrede, snart er de nedtrykte af Sorg, snart er det stille, smule Vand et oprørt, brusende Hav. Disciplene havde følt det netop saa paa den i Texten angivne Tid. Nylig var de gjennemtrængt af hellig Glæde ved at have deltaget i Bespisningen af de fem Tusinde. Folket havde lyttet med Begeistring til deres Herres og Mesters Ord; Alt havde været saa lyst, saa velsignet. Ingen tænkte paa nogen Fare. Men da Maaltidet var forbi, og Smulerne var opsankede, nødte Jesus Disciplene til at træde i et Skib og fare forud for ham til Bethsaida paa den anden Side af Søen, medens han selv blev tilbage for at sige Farvel til Folket og bevæge det til at

drage bort. Og paa denne Seilads var det at de kom i Fare. Vi ved aldrig, hvad Fremtiden bærer i sit Skjød, kun dette ved vi, at i Medgang saavel som i Modgang gaar det godt, naar vi kun forlader os paa Herren.

For vor fælles Opbyggelse og Belæring skal vi betragte med hverandre i denne Morgentime:

1. Disciplenes Nød.

2. Hvorledes Jesus frelser dem fra den.

3. Hvad Disciplene lærte herved, saavelsom hvad vi bør lære heraf.

Jesus havde selv paabudt Disciplene at gaa i Baaden og fare over Søen; Disciplene var altsaa paa Pligtens Vei. Dette bør vi vel lægge Mærke til; thi der er to Slags Nød: den, vi selv paadrager os, og den, som Gud sender os, naar vi end vandrer paa hans Vei. Disciplene vilde allerhelst have blevet hos ham, have fulgt ham, men han nødte dem til at gaa ind i Skibet, siger Skriften. Deres Hjerter var med ham, og det var sent paa Dagen, saa de syntes ikke om at forlade ham, men desuagtet viste de sig lydige og gjorde, som han sagde. De lagde ud fra Land, men efterhaanden, som de roede, blev Bølgegangen stærkere og Vinden var dem imod. Det er altid saaledes med Modgangen, er den først ret begyndt, da synes den stedse at voxe, den ene Modgangs-Bølge afløses af en anden, endnu større, endnu farligere. Det gik Joseph haardt, da han blev solgt af sine Brødre, men endnu værre var det

da han derpaa i Ægypten anklagedes af Potiphars Hustru og kastedes i Fængsel. Ogsaa Job overvældedes af Ulykker, først tabte han Rigdommen, saa Børnene, Sundheden, ja tilsidst haanedes han endog af dem, der kaldte sig hans Venner! Trin for Trin forøgedes Nøden, omendskjøndt han var en gudfrygtig, fuldkommen Mand, men tilsidst — ja tilsidst gik det ham dog saa usigelig vel, thi Herren opreiste ham til et Exempel, til en Taalmodighedens Stjerne, der har lyst fra Slægt til Slægt gjennem Aartusinder.

For dem, der var i Baaden, steg Faren, steg Nøden med hvert Øieblik. Disciplene roede mod Vinden, Bølgerne og Mørket; Havet under dem, Stormen rundt om dem, Natten over dem syntes at have sammensvoret sig til deres Undergang. Saaledes forekommer det ogsaa ofte os, naar Fristelsens Bølger ruller over os. De roede den første og den anden Vagt, og det syntes som Veiret blev haardere; de roede den tredie Vagt og ind i den fjerde. „Hvilken Forskjel," har de sikkert tænkt, „mellem nu og for faa Timer siden! Da var vi henrevne af Beundring over Jesu store Mirakel, da gik vi og delte Brød til de mange Tusinder af Hungrige. Hvad er der nu blevet af vor Begeistring? Vi følte, som om hele Verden hørte os til, som om Intet var i Veien mere, som om alle Hindringer var overvundne. Men hvor er Jesus nu? Han var med os paa Landet, men ikke her paa Vandet; tænker han ikke paa

os? Nu er det dog meget værre end hin Gang, da vi var ude i Uveiret, og han sov i Skibet. Dengang havde vi ham hos os, da kunde vi dog vække ham. Men nu?"

Saaledes har de maaske tænkt, — og hvor ofte har ikke du og jeg, kjære Tilhører, tænkt noget lignende? Hvor ofte har du ikke raabt paa ham og søgt ham i Bønnen, men uden at han tilsyneladende hørte dig?

Hvor var han da? Han gik op paa Bjerget for at bede, siger Evangelisten. De vidste ikke, hvor han var, men han vidste fuldt vel, hvor de var. Læg vel Mærke til dette, kjære Tilhører, Jesus Christus, der sidder i sin Herlighed ved Faderens høire Haand, han ved, hvor jeg og du befinder os, han tænker baade paa dig og mig. Han bad jo for os og tænkte paa os, da vi vandrede paa Syndens Vei; skulde han da ikke gjøre det, naar vi er blevne hans Børn? Jo, sikkerligen. Men vi forstaar ikke altid hans Veie; han tøver ofte, ikke fordi han er ligegyldig for os eller mangler Kjærlighed til os; nei, husk blot paa Lazari Historie. Han nøler, men han er paa Veien. Han nøler, maaske fordi han derved kan vise dig en større Grad af Kjærlighed, maaske fordi han derved kan bøie dit Hjerte bedre.

Jeg synes at se Disciplene for mig derude paa Vandet i Stormen og Mørket. De stirrer snart fremad mod Landet, snart tilbage efter Jesus, snart tilhøire, snart tilvenstre, men de opdager intet Tegn

paa Frelse. Og dog, hvad er det, der pludselig synes at hæve sig frem af Mørket over de skummende Bølgetoppe? Det kan umuligt være et Menneske, snarere et Spøgelse; de frygter og bæver, de kjender ham ikke. Men omsider hører de den vante, den elskede Røst: „Værer frimodige," siger han, „det er mig; frygter ikke!" Nu kan Petrus ikke længer styre sig. „Herre!" raaber han, „dersom det er dig, da byd mig komme til dig paa Vandet." Og Herren siger: „Kom!" Uden Betænkning styrter han sig ud, og han gaar virkelig paa Bølgerne, men pludselig bliver han angst, og saasnart Tvivlen indfinder sig, synker han. Der er en Sindstilstand, som altid bringer den, der har den, til at overveie og overlægge uden at tage Beslutning, uden at vove Noget, uden at gjøre Noget, men det var ikke saaledes med Petrus; da Herrens Røst kom, overveiede han ikke, og derfor kunde han gjøre det tilsyneladende Umulige.

Hvor ønskeligt var det ikke, om vi lignede ham noget mere i denne Retning, men naar vi kommer i Nød, naar vi kommer i Frygt, naar vi kommer i Fare, da tænker vi mere paa Faren end paa den, som kan frelse for Faren. Vi glemmer at vende os til den eneste mægtige Hjælper, saaledes som Petrus gjorde, selv da han frygtede og tvivlede. „Frels mig, Herre," raabte han, „jeg forgaar!" Og strax kom ogsaa Hjælpen. Jesu frelsende Haand udstrakte sig til ham og hjalp ham op igjen.

O, mine Tilhørere, husk dette! Der ligger endnu mange Fristelser, mange Farer og megen Nød mellem dig og det Hinsides; men lad Jesus hjælpe dig, og du vil komme over dem.

Og hvad lærte da Jesu Disciple ved det Skete? De lærte at forstaa sin egen Uduelighed og Uformuenhed til at frelse sig i Farens Time. Undertiden kan det se mørkt ud for Fiskeren paa Havet, men dog siger han maaske: vi klarer os nok; men her var det øiensynligt, at Ingen uden Christus kunde hjælpe. Og saaledes er det altid bedst, thi derved beredes Sindet bedre for at modtage Herrens frelsende Bistand.

Dernæst lærte de, at Jesu Christi Omsorg var større end deres egen Frygt. Han tænkte paa dem, selv da de troede ham langt borte. Han nøler maaske i tre fulde Vagter, men han kommer, naar han ser, at nu vil det være ude med hans Barn, hvis han ikke hjælper. Saalænge han derimod ved, at Barnet bliver mere modtageligt for Hjælpen ved at overlades til sig selv, saa længe tøver han.

De styrkedes dernæst i Troen, saaledes som vi ser af de følgende Vers, hvor der staar, at strax da de kom i Land, løb de om overalt til Byerne og kaldte paa de Syge og Vanføre for at de skulde lade sig bære til ham og blive helbredede; thi de sagde: Inat har vi havt et nyt Bevis paa hans Villie og Magt til at frelse. Kom nu med os, I Halte, kom

nu med, I Døve, I Blinde, I Spedalske; thi han vil og kan helbrede Eder.

O, kjære Tilhørere, naar vi saaledes blive beredte, da kan vi løbe i Jesu Ærinde.

Nu forstod Disciplene Jesu Veie, nu forstod de hans Ord og Befaling til dem. Det var jo netop Alt skeet saaledes, for at han i den høieste Fares Stund kunde give dem et nyt Bevis paa sin Omsorg for dem.

Men du, min Tilhører, hvad lærer du af denne Text idag? Ogsaa du og jeg er Jesu Disciple, ogsaa du vil kunne lære, hvad de lærte. Men for at sammenfatte det i Korthed, da er det først dette, at Pligtens Veie ofte er forbundet med Modgang, med Fare og med Strid. Du maa vente dette, at Herrens Gjerning ikke lader sig udføre paa rosen- og lilliebestrøede Veie. Men stol ogsaa paa Guds beskjærmende Naade; Fredens Engel skal vaage over dig, og du skal omsider høre Herrnes velsignede Stemme: „Det er mig, frygt ikke!" "Se", siger jo Christus, „jeg er med Eder alle Dage indtil Verdens Ende."

Dernæst lærer du, at hvor stor end vor Frygt maatte være, Jesu Omsorg er dog større. Og endelig: Om Nøden og Faren er stor, Jesu Kraft til at frelse er dog uendelig meget større. Lad Bølgerne kun bruse og Vindene storme: er Faren stor, Jesu Magt er større, er Brøden, Trængslen, Hjælpeløsheden stor, Jesu Magt er større. Sog

da din Tilflugt hos ham, der er mægtig til at hjælpe, skjul dig da under hans vældige Arm, han kan beskytte dig, betro dig til hans uendelige Kjærlighed, og han vil drage Omsorg for dig som Faderen for sit Barn, som den gode Hyrde for sit Lam. Gud, Herren, være med Eder overalt og til alle Tider. Amen!

Christi Opstandelse.

Text: „Men Engelen svarede og sagde til Kvinderne: Frygter I ikke! thi jeg veed, at I lede efter Jesum, den Korsfæstede. Han er ikke her; thi han er opstanden, saasom han haver sagt. Kommer hid, seer Stedet, hvor Herren laa. Og gaar hastigen hen og siger hans Disciple, at han er opstanden fra de Døde; og see, han gaar forud for Eder til Galilæa, der skulle I se ham. See, jeg haver sagt Eder det. Og de gik hastelig ud af Graven med Frygt og stor Glæde, og løb for at bebude hans Disciple det."

Matth. 28, 5—8.

Jesu Død var en Rædselscene. Tiden imellem hans Død og hans Opstandelse var Christendommens mørkeste Periode. Ingen kan beskrive, hvad Jesu Disciple følte og erfarede i deres Hjerter, da deres Herre og Mester laa i Graven. De havde elsket ham, de havde næret de største Forhaabninger om ham, men nu, da Synden syntes at have seiret og Uretfærdigheden triumferede, nu overfaldtes den lille Skare af Mismod, som om Alt var tabt. De ser ham nagles til Korset, de hører hans sidste Ord, de ser det blinkende, dræbende Spyd trænge ind til hans Hjerte, de er Vidner til hans Nedtagelse, hans Gravlægning; de hører den tunge Sten rulles for, og at Vagten sættes. Uvilkaarligt paatrænger den Tanke sig dem: Er ikke dette det Sidste? Er ikke Lyset udslukt nu og alt Haab forbi?

Naar vi har Lys, naar vi har Medgang, synes vi Alt er godt, men bliver det mørkt, da betynges vore Hjerter. Vi bliver sendrægtige til at haabe, vanskelige til at erindre, at det har været mørkt før og er blevet lyst igjen. Det er, som om Jesus var død, og det bliver Nat i vore Sjæle; Ligegyldighed, Uretfærdighed og Verdslighed synes os at seire.

Saaledes gik det visseligen Disciplene, da de fjernede sig efter de rystende Begivenheder. Skriften tier om dem; nedslagne og sorgmodige sad de rimeligvis paa deres afsides Forsamlingssteder. Om Kvinderne derimod hører vi mere. De var tidligt oppe; de havde vel næppe sovet Natten mellem den jødiske Sabbath og Opstandelsens Morgen. Kvinderne er altid de tænksomme, de opofrende. De vilde nu salve ham, som de havde fulgt med deres Sjæle; de vilde salve deres døde Frelser. Megen Trøst ventede de ikke af denne Kjærlighedsgjerning. For at kunne trøste os, maa Jesus være levende. Det var liden Opmuntring for dem at tænke, at han laa død bag den tunge Gravsten. Naar Jesus nu, efter over atten Aarhundreders Forløb er den rigeste Kilde til Glæde for vore Sjæle, da er det jo netop fordi han er levende endnu, fordi han lever som vor Frelser til at give os det evige Liv.

Lad os idag overveie vor Frelsers Opstandelse fra de Døde; lad os betragte:

1. Opstandelsen som en historisk Kjendsgjerning;
2. De Lærdomme, som vi kan drage deraf.

1. Christus blev virkelig korsfæstet, virkelig naglet til Korset, virkelig gjennemstunget med Spydet, virkelig begravet i Joseph af Arimathæas Klippegrotte — det er historiske Kjendsgjerninger, som Ingen for Alvor har kunnet benægte. Selv de Vantro og Tvivlerne indrømmer, at der var en saadan Søn af Joseph og Maria, der blev korsfæstet af Pontius Pilatus og døde efter nogle Timers Forløb paa Korset. Christendommen maa have Noget, som ikke kan forandres i Tidernes Løb, og den har det, den har et Fundament, der er saa fast og urokkeligt som Jehovas Throne. Tvivl om de Fakta, de historiske Kjendsgjerninger, der danner dens Grundlag, vil stedse være taabelige. Hvad vilde man tænke om en Amerikaner, som prøvede paa at nægte, at Georg Washington havde existeret? Han kunde sige: Jeg har ikke seet ham, men han vilde faa til Svar: Historien viser det; her er hans Bedrifter, her seer du hans Grav.

Tiden kan forandre meget, men ikke Kjendsgjerninger. At Jerusalem var en Stad i Jødeland og at den blev ødelagt er Kjendsgjerninger, ligesaa vist som at Chicago er en Stad i Amerika. Saaledes er det ogsaa med Christendommens Grundlag, det bestaar af Kjendsgjerninger og frembyder et Støttepunkt for os, selv naar Jorden brister og Himlen sammenrulles som et Klæde.

Jesus døde og blev begravet. Han var i sine Fienders Hænder, da han døde. Hans egen Moder

stod ved Korset og var Vidne til hans Lidelser. Og visseligen maatte hun i dette Øieblik tænke paa gamle Simeons Propheti: „Se denne er sat mange i Israel til Fald og Opreisning og til et Tegn, som imodsiges — ogsaa din egen Sjæl skal et Sværd gjennemtrænge — —“

De tog ham ned af Korset og lagde ham i den kolde, dunkle Fjeldgrav, som tilhørte Joseph af Arimathæa — alt dette er Kjendsgjerninger, virkelig historiske Kjendsgjerninger. Og der var Glæde i Præsternes og de Skriftkloges Hjerter i Jerusalem over den fuldbragte Udaad. Men saa kom de pludselig i Tanker om et lille Ord af Jesus, en Propheti, som han havde udtalt om at han skulde opstaa af Graven. Og deres Hjerter blev urolige, de ilede til deres Medskyldige, Pilatus, og anraabte paany hans Hjælp, — „du har hjulpet os saalangt,“ sagde de vel sagtens til ham, „du har hjulpet os til at dræbe Jesus Christus, men vi er urolige for, hvad der endnu kan ske. Giv os derfor Soldater til Vagt ved Graven, thi vi frygter for det døde Menneske“. Forstaar I, mine Tilhørere, Jerusalem frygtede den døde Christus, frygtede, at Christendommen skulde være Sandhed!

„Vel,“ kan Pilatus have svaret, „har jeg gjort det Ene, faar jeg gjøre det Andet med.“ Og de fik sexten Soldater med Spyd og Sværd til Hjælp mod den Døde!

Saa var da hans Fiender beroligede. Men

Jesus havde sagt: „tredie Dag skal jeg opstaa." Hans Disciple vidste det, men der var saa mørkt i deres Sjæle, de turde ikke haabe. Den ene Dag er gaaet, og den anden. Den tredie kommer — —

Da bæver Jorden igjen, Himlen aabnes, Engle stiger ned til Graven, Stenen væltes fra, Soldaterne styrter til Jorden, og det samme Legeme, som Fienderne troede velforvaret i Graven, kommer frem, det samme, der hængte paa Korset, der gjennemboredes med Nagler og blev gjennemstunget med Spydet — — — Jesus er opstanden!

Lovet være Herren! Alt, alt om vor Frelser er en historisk Kjendsgjerning, der har staaet fast gjennem de skiftende Tider!

Kvinderne var gaaet til Graven aarle om Morgenen. Det var Maria Magdalena og den anden Maria, der vilde salve Jesu Legeme. Da mødte de Englen, og han sagde til dem: "Jeg ved, at I leder efter Jesum; men han er ikke her, han er opstanden, som han haver sagt. Gaar hastigen hen og siger hans Disciple, at han er opstanden fra de Døde." Disse Kvinder var de første, der modtog Glædesbudskabet; de fik det store Hverv: Gaa og forkynd det for Disciplene; thi de tiltrænger det.

Saa var da Miraklet fuldbyrdet; han, vor Frelser, Guds Søn var opstanden! O, velsignet være Jesus Christus, der døde paa Korset, for at give os Livet, velsignet være han, fordi han opstod fra de Døde, ligesom og vi engang skal opstaa til det evige

Liv. Lad os takke ham, lad os prise ham idag og til evig Tid!

2. Kaster vi nu til Slutning et Blik paa de Lærdomme, som vi kan uddrage af Texten idag, da er det først og fremmest den, at den mørkeste Stund i vort aandelige Liv ikke bør forskrække os. Det var mørkt, da Jesus laa i Graven, men det blev atter lyst. Fortvivl derfor ikke, om ogsaa Mørket trækker sig om dig, naar Uretfærdigheden synes at seire, naar Guds Folk græder i Mismod, men husk, at der kan blive en Opstandelsens, en Salighedens Morgen, naar Lyset atter frembryder. Mørket varer for en Tid, men Lyset kommer atter, ja selve den mørkeste Time kan være Forbudet paa den kommende Morgenrøde, ligesom hin mørke forfærdelige Langfredag var Forbudet paa Paaskedagens straalende Lys og store Glæde.

Men dernæst lærer Texten os, at vi ogsaa skal bære Vidnesbyrd om Jesus til Andre: „Gaar hastigen hen og forkynder hans Opstandelse", befaler Englen. Selv om Veien er aldrig saa lang, bør vi gaa den. Vi har faaet det høieste, det glædeligste Budskab at bære, og maa ikke trættes i Hvervet eller lade os afholde af Hindringer.

Men til Eder, I Fædre og Mødre, til Eder, I Sønner og Døtre, der allerede har annammet det kostelige Budskab og fundet den opstandne Frelser, til Eder siger jeg: Lev Opstandelsens Liv! Amen!

Den store Vinding.

Text: „Det at leve er mig Christus, og at dø en Vinding." — Philipp. 1, 21.*)

Den Christnes Liv er et Troens, Lidelsens, Virksomhedens Liv med Jesus; den Christnes Død kaldes af Paulus i vor Text for en Vinding. Lader os da iaften med hverandre lede Tanken hen paa dette Vidnesbyrd af Apostlen og søge at lære dets fulde Betydning at kjende.

Døden, mine Tilhørere, iler os Alle imøde. Mangt og Meget kan undgaaes, dog ikke Døden; Mangt kan afvendes, men ikke Døden; for den voxer der ingen forebyggende Urt. Den iler os med hurtige Fjed imøde, og inden føie Tid vil mange af os, der nu nyder Livet, forstaa hvad det er at dø. Ingen af de Døde er kommen tilbage at fortælle os, hvad det er at dø. Ens Omvendelses Erfaring kan fortælles, men ikke Dødens. Men enten vi er erfarne eller ikke, Christne eller ikke, har Tanker om et tilkommende Liv eller ikke, — dø maa vi, dø vil vi. Men, kunde Nogen maaske sige: er det da ikke det samme, hvorledes vi lever, naar vi dog maa dø? Er det ikke bedst for os at bruge Livet til al Lyst og

*) Den første Halvdel af denne Text var behandlet i en tidligere, ikke refereret Prædiken, men den nærværende udgjør desuagtet en Helhed for sig.

Tilfredsstillelse, som vore kjødelige Begjærligheder fordrer? Er det ikke bedst, at vi fylder vore Bægre med al denne Verdens Glæde? Hvad tænker du herom?

Svaret fra Skriften er: Der er et Liv efter dette. Os bør Alle at fremstilles for Christi Domstol. Vi maa do først for at dømmes af Dommeren efter vore egne Gjerninger, ikke efter Rygter. Vi bærer Noget i vor Barm, i vor jordiske Hytte, som Skriften kalder Sjæl, og naar vi dør, og Legemet gaar til Jorden, da gaar Sjælen, Aanden, til Gud for at aflægge Regnskab og for derefter at høre, enten: „Du tro Tjener, gak ind til din Herres Glæde," eller for at erfare den evige Fordømmelse.

I Textens Ord staar denne dyrebare Sætning: „Døden er mig en Vinding." Men hvis der ikke var et Liv efter dette, fuldt af evig, ubeskrivelig Salighed, hvorledes kunde da Paulus sige, at Døden var ham en Vinding? Er det en Vinding at gaa ned til Ormene? Nei, vi Mennesker elsker Livet, Tilværelsen. Naar det kommer dertil, at vort Liv, vor Existents er truet, da sætter vi alt Andet tilside for at redde Livet. Det er alene Christendommens herlige Lys, der kaster sine blide Straaler forbi Graven og ind i Herlighedens evige Rige, og — ved Sandhedens hellige Forvisning om at indgaa til dette Rige, naar Døden skiller Sjælen fra Legemet,— gjør, at den frelste Sjæl med Frimodighed kan

jublende udbryde: „at dø er mig en Vinding.“ Herved taber Døden sin Braad, og den seirende Sjæl formaar at skue fremover Dødens Port med salig Forventning og Fryd.

Men at dø er vist ikke en Vinding for alle Mennesker. Lad os undersøge det nøie, lad os gaa lige til Sagen. Tror du, det er en Vinding for Spotteren? Tror du, det er en Vinding for Jesu Christi Foragtere? Tror du, det er en Vinding for den Uretfærdige? Tror du, det er en Vinding for den Ugudelige? For den, som har øvet Synd, som har levet i Misgjerning; for den blodtørstige Herodes, for den forræderiske Judas, der styrtede ned og brast itu, og om hvem Jesus sagde, at det var bedre, han aldrig havde været født? — tror I, mine Tilhørere, det var en Vinding for disse at dø? Overvei det kun nøie! Mon det er en Vinding for dem at dø, der har levet af Andres Sved, af Andres Blod? Skulde det være en Vinding for Saadanne at indgaa i Evigheden? Du maa vel svare Nei hertil. Men det Modsatte af Vinding er jo Tab, Skade: „Hvad gavner det et Menneske“, sagde Jesus, „om han vandt den ganske Verden, men led Skade paa sin Sjæl?“ „Farer ikke vild! Gud lader sig ikke spotte; thi hvad et Menneske saar, dette skal han og høste; thi hvo, som saar i sit Kjød, skal høste Forkrænkelse af Kjødet; men hvo, som saar i Aanden, skal høste det evige Liv af Aanden.“ „Syndens Sold, Løn, er Døden.“

Det er let at spotte over Døden, men naar Ti-

men kommer, da Forskrækkelsernes Konge skal mødes, da vil det findes, at Mennesket taber Modet. Jeg kjendte engang en Løitnant; han var bekymringsløs for sin Sjæls Frelse, medens han var rask. Men saa blev han saaret, skudt af to Kugler; da blev hans Stemning anderledes, da ønskede han, at Guds Ord skulde blive læst og Bøn holdt for ham, da var Spottetonen forandret til Nødens Raab: „Bed for mig," sagde han, thi han følte, han stod Ansigt til Ansigt med Døden.

Belzasar holdt Drikkegilde i sine fyrstelige Sale. Han og hans Venner drak til langt ud paa Natten. De frygtede ikke; de stolede paa sine stærke Mure og tapre Armeer; de drak af Guldkarene fra Jerusalems Tempel. Men se! En Haand skriver nogle Ord paa Væggen! — Nuvel, hvad var der at blive bange for? Seer man ikke ofte Hænder udføre lignende Arbeide? Seer vi ikke hver Dag Vægge beskrevne med Bogstaver? Men dette var noget Særligt, thi — Haanden var Herrens. Kongen forfærdedes; han sendte Bud efter sine Fortolkere, sine Lærde. Ingen kunde læse det. Da lod han hente Daniel, og han læste: „Mene, Mene, Tekel, Upharsin", det er udlagt: „Du er veiet og fundet for let."

Den stolte Konge sad dødbleg paa sin prægtige Throne; han følte, at det var den guddommelige Aand, der havde udtalt hans Dom. Før Dagslyset igjen straalede frem, var han i Evighedens mørke og bitre

Kval. O, mine Tilhørere, det er alvorligt at leve, men det er endnu alvorligere at dø; thi da begynder man at høste, efter som man her har levet.

For hvem er da Døden en Vinding? For Apostelen var den en Vinding; „thi," siger han, „det at leve, er mig Christus, og at dø en Vinding." Men ikke alene for Christi Disciple og for Martyrerne var Døden en Vinding, den var og er det for enhver Christen, for enhver Sjæl, der har forsaget Synden og troet paa Herren, levet et skjult Liv med ham og lært at kjende hans Kraft til Saliggjørelse. Takket være Gud! Ogsaa du og jeg kan, om Christus er vort Liv, forvente engang at seire over den sidste Fiende — Døden, seire ved ham, som os elskede, Jesus Christus.

Men i hvilken Henseende er Døden en Vinding? Er ikke en sand Christens Liv velsignet her paa Jorden? Jo, men hvad vi her saa dunkelt, skal vi der se klart; i hint Liv skal vi se Jesus Ansigt til Ansigt; med disse mine Øine skal jeg beskue Frelserens Herlighed. Den Christne har fundet Fred her, men dog ikke den Fred, som venter ham hisset. Du har legemlige Smerter her; din Sjæl har Fristelser og Farer at kjæmpe mod, men naar Jesus siger: Kom hjem! da skal du udbryde: Døden er mig en Vinding; thi da skal din Sjæl gaa frelst hjem til Sabbatshvilen i Herlighedens Rige. Her paa Jorden misforstaaes vi ofte selv af vore Nærmeste, men hisset skal vi finde et Selskab, med hvem vi vil leve

i evig Harmoni, i uforstyrret Glæde, i evig, kjærlig Overensstemmelse. Jesus skal da være vor Sol og Konge, Himmelens Land og Stad vor uforvisnelige Arv; thi Jesus har jo sagt: „Hvor jeg er, skulle ogsaa I være.“

O, mon ikke Blikket af det tilkommende Livs Herlighed opfyldte Poetens Hjerte, da han sang:

O skjønne Land! hvor Himmelblomster dufte,
Og Diet fælder ikke Taarer mer.
O skjønne Land! did Tanken løber ofte,
Din Herlighed jeg nu i Troen ser.

O skjønne Land! hvor rene Aander throne,
Og Fredens Palmer evig grønne staa,
Der Gud sit Folk med Livsens Krone kroner,
Naar de forklarede af Graven gaa.

O skjønne Land! hvor Aanden op til Herren,
Langt over Stjerner fri kan svinge sig.
O herligt Land, hvor ubegrændset Væren,
Der er mit Maal og det evindelig!

O skjønne Land! did trætte Sjæle vandre,
I Haabet de se op fortrøstningsfuld,
O lad os da opmuntre her hverandre,
Naar Legemet gaar ned i Gravens Muld.

O skjønne Land! der Gud os vil husvale,
Vi skal faa Trøst mod al vor Sorg og Nød,
O herligt Land! i dine gyldne Sale
Er Glæden stor og Hvilen himmelsød!

Der er Mange, som reiser til et Land, og naar de er komne dertil, da udbryder de: Jeg er skuffet!

Men Ingen vil nogensinde kunne sige det om Himmelens Land. Thi der er Herlighed, der er unævnelig Salighed, der er Jesus Christus. Vel kunde Apostelen sige: „Jeg haver Lyst til at oploses og være med Christus; thi dette var saare meget bedre."

Men bevarede Paulus nu ogsaa denne Aand til sin Død? Vi skal høre Vidnesbyrdet derom fra Brevet til Timotheus 4, 6—8: „Thi jeg ofres allerede, og min Oplosnings Tid er forhaanden. Jeg haver stridt den gode Strid, fuldkommet Løbet, bevaret Troen." Dette var Pauli Vidnesbyrd, da Dødens Skygger alt havde leiret sig om ham. Og Petrus siger: „Da jeg ved, at mit Paulus Aflæggelse er snart forhaanden, ligesom og vor Herre Jesus Christus haver aabenbaret mig. Jeg vil og gjøre mig Flid for, at I efter min Bortgang altid kunne have, hvad der kan holde Eder dette i Erindringen. Thi vi have ikke fulgt klogtige Fabler, da vi kundgjorde Eder vor Herres Jesu Christi Kraft og Tilkommelse, men vi have selv været Øienvidner til hans Majestæt."

Nei, mine Tilhørere, Intet er saa vist og saa tilforladeligt som Herrens Ord; det staar fast i al Evighed.

Har I nogensinde læst om den moderne Fritænker, Generalen, der tjente i Revolutionskrigen? Han havde en Datter. Hendes Moder var gudfrygtig, men Faderen var, som sagt, en Fritænker. Da gjæstede Døden deres Hus. Den unge Pige laa paa

sit Yderste. Hun kaldte Faderen hen til Sengen og sagde til ham: „Kjære Fader, jeg skal dø. Men hvilken Tro skal jeg holde mig til? Din Tro, der siger, at jeg forgaar ligesom Dyret, eller Moders: at der er et evigt Liv for de Retfærdige, men evig Fortabelse for de Fordømte?" Havde nu Faderen været sikker i sin Sag, da burde han jo have sagt til hende: „Mit Barn! Der er Intet at haabe, Intet at frygte udover dette Liv. Du vil sove ind, for aldrig mere at vaagne." Men nei! Han sagde til hende: „Min Datter! hold fast ved din Moders Tro." Pigen spurgte saaledes mere for at prøve Faderen i denne afgjørende Stund, end for sin egen Del; thi hun hensov i Fred.

Om du er Husfader eller Husmoder og er kommet ind i denne sataniske, forføriske Aand, hvad vil du sige, naar du skal vige bort fra de Smaa? Vil du raade dem til at søge Trøst i denne Verden og opgive Troen paa Christus, paa et evigt Liv? Nei, du vil sige: „Vend dig til din Gud." Som en Husfader sagde, da han stod ved sit elskede Barns Lig: „Det er umuligt, at dette er alt af mit Barn. Jeg kjender det i min Aand. Og jeg føler, at jeg ikke har været som en Fader mod hende, men fra denne Stund vil jeg søge min Gud, at jeg engang kan møde hende i Evighedens Boliger." Dette er den sunde Tanke, der finder Gjenklang i vor Samvittighed, vor Overbevisning. Den paatrænger sig os saa ømt, saa vidunderligt ved den Troendes Dødsseng;

da høre vi ligesom Vingeslagene af Herrens Engle, der nærme sig en gudfrygtig Lazarus's Sjæl for at bære den til Abrahams Skjød.

O, hvilken Rigdom, hvilken Salighed og hvilken herlig Forventning for den Sjæl, der i Sandhed kan vidne: „At leve er mig Christus, og at dø en Vinding!“

Stephanus, fortæller Skriften os, var en Mand fuld af Tro og Kraft, som gjorde Undergjerninger og store Tegn iblandt Folket. Han vidnede, opfyldt af den Hellig Aand, for de Skriftkloge, og de trak ham ud og stenede ham. Men da de rasede mod ham, da „skuede han op mod Himlen og saa Guds Herlighed og Jesum staaende hos Guds høire Haand, og han sagde: Se, jeg ser Himlene aabnede og Menneskens Søn staaende ved Guds høire Haand!“ Da Jorden stenede ham, aabnede Himlen sig for ham. Mon for at lukke sig for ham igjen? Nei, da Christi Fiender fra det jordiske Jerusalem drev ham bort og stenede hans Legeme, lyste Jesus fra det himmelske Jerusalems Volde og Porte hans Sjæl trøstende imøde!

Jorden vil snart lukke sig efter dig, o, gid, at du maa være beredt for Himmelen! Vær snar, du Unge! tøv ikke med din Omvendelse! Vær snar, du Gamle! kom til Jesus! Handle fra nu af, fra dette Øieblik af saaledes, at du kan sige med Apostelen: „At leve er mig Christus, og at dø en Vinding!“

En Slave havde givet sig selv til Herren i hine Dage, da endnu den Skjændighed, Negerslaveriet, herskede i vort Land. Han havde givet sit Hjerte, sit Liv, sin Sjæl til Jesus. Mesteren blev rasende derover og vilde pidske ham til at fornegte sin Frelser. Han lod ham binde til Pælen, og medens Slagene regnede ned over ham, spurgte Mesteren ham spottende: „Du halsstarrige Knægt! Hvad gjør Jesus for dig nu?" — „Massa!" udbrød den forpinte Slave, „han hjælper mig til at lide taalmodigen." — Nye Slag faldt paa hans sønderslængede Ryg, Livet svandt, og Mesteren spurgte paany: „Hvad gjør Jesus for dig?" — „O, Massa," svarede den Døende, „han hjælper mig at dø, og i Døden at bede for Dem!" Ja, det var den sande, korsfæstede Jesus, der stod ved hans Side i det Øieblik og gjorde Døden til en Vinding for den stakkels Slave.

Vel, mine Venner, dette er min Beslutning, dette er min Bøn og dette mit Haab: For Herren vil jeg leve, han skal have mit Liv, min Styrke, og jeg beder inderligen: Herre, lad mit Liv ikke være ufrugtbart i din elskede Tjeneste! Saa haaber jeg at kunne sige i mit sidste Øieblik: „At leve er mig Christus, og at dø en Vinding."

Mine kjære Tilhørere, for hvem Christus døde, maa I alle berede Eder til at møde Gud i Fred! Maa I give Agt paa Naadens dyrebare Tid. Nu er Salighedens Dag. „Hvo, som tror paa Søn-

nen, haver et evigt Liv; men hvo, som ikke tror Sonnen, skal ikke se Livet, men Guds Vrede blive over ham."

„Den, som bliver tro indtil Enden. skal arve Livsens Krone."

Vinding nok! Vinding nok! Stor Vinding! Synden, Verden, Djævelen overvundet! Jesus og Himlen vunden! Amen.

En Herrens Tjeners störste Gläde.

Text: „Jeg haver ingen større Glæde end denne, at jeg hører mine Børn vandre i Sandhed." — 3 Joh. 1. 4.

Jeg skal nu i vor Herres Jesu Christi Navn henlede Eders Opmærksomhed paa det 4de Vers i Johannes' 3die Brev: „Jeg haver ingen større Glæde end denne, at jeg hører mine Børn vandre i Sandhed."

Prædikanten staar ikke alene overfor sin Menighed som Lærer, men ogsaa som Sjælesørger. Dette Forhold er et inderligt, et intimt, fordi han er saaledes forbundet med sine Tilhørere, at deres Glæde er hans Glæde, deres Sorg er hans Sorg. Naar det gaar dem ilde, bedrøves hans Hjerte, naar det gaar dem vel, er ogsaa han ved godt Mod.

Men endnu stærkere Indtryk vil vi faa af den Sandhed, der udtales i Texten, naar vi erindrer, hvem det var, der udtalte den. Det var Christi mest betroede Apostel, der fortælles, at have levet henimod hundrede Aar, altsaa længe efter Christi Opstandelse, længe efter at de andre Apostlers personlige Virksomhed var ophørt, længe efter at Christendom=

men havde fæstnet sig i et stærkt og kraftigt Menigshedsliv. Johannes havde selv besøgt de fleste Menigheder og maaske stiftet adskillige af dem. Han gik ud og ind i Menighederne som en Fader, hilste paa dem som paa sine aandelige Børn, lod dem ved enhver Leilighed forstaa, hvor alvorligt deres Salighed laa ham paa Hjertet. Man fortæller jo om ham det bekjendte rørende Træk, at da han i sin høie Alderdom ikke længere kunde gaa, lod han sig bære hen i Menighedens Forsamling, naar der holdtes Gudstjeneste, og sagde til dem: „Mine Børn, elsker hverandre!" Denne Prædiken var tilsyneladende kort og dog særdeles indholdsrig. Den syntes saa let at fatte og indeholdt dog den dybeste Sandhed, Herrens eget Bud, Christendommens Kjerne, der fordriver Had og Avind og bringer Kjærlighed og Lys i Stedet.

Ikke enhver Herrens Tjener er det givet at kunne gjøre en saa personlig Anvendelse deraf, som Johannes; men dog i nogen Maade kan de alle sige: „Jeg haver ingen større Glæde end denne, at se mine Børn vandre i Sandhed."

Nogle af Eder var maaske omvendte til Herren længe før jeg blev det, men alligevel føler jeg mig som den, der bærer Ansvaret som Eders Sjælesørger, og maa udbryde atter og atter: „Jeg haver ingen større Glæde end at høre mine Børn vandre i Sandhed." Der er meget, som styrker en Herrens Tjener, der er ogsaa meget, som nedbøier ham, dog

dette Sidste skal jeg ikke omtale nu, men holde mig til det Første, til det, der glæder ham.

Hvad vil det da sige, at vandre i Sandhed?

1. Heri indbefattes først, at man maa have Sandhedens Kundskab. Vi maa belæres om Gud og om os selv, hvorledes vi skal komme i Samfund med ham og hvorledes Herren har aabnet Veien for os ved Jesus Christus, sin Søn. Vi behøver Kundskab om Gud og om hans Søn, Jesus Christus; vi behøver, kort sagt, Guds Ord, den hellige Skrift. Men den heri indeholdte Kundskab er af saa stor en Betydning, at Herren har udsendt sine Tjenere for ret at lære Menneskene den høieste Kundskab, den om, hvorledes de skal blive salige. „Dette er det evige Liv, at de kjende dig, den eneste sande Gud, og den, du udsendte, Jesus Christus." — „Ja, sandeligen," siger Paulus i Brevet til Philippenserne, „jeg agter og Alt for Tab mod Ypperligheden af Kundskaben om Christo Jesu, min Herre."

2. For at vandre i Sandhed, maa man først have Kundskab, men det er en Ting at vide Veien, en anden at gaa paa den. Kundskaben om Sandhed er altsaa betydningsfuld som den første Betingelse, der maa være tilstede. Blot Kundskaben om Brønden lædsker ikke den Tørstendes Mund. Han er glad over at vide, hvorhen han skal gaa for at finde Vand, men han maa personligen drikke for at blive lædsket; ligesom den Hungrige bliver glad ved at faa vide, hvor han kan faa Brød, men Hungeren bliver

ikke stillet, før han virkelig æder Brødet. Saa med religiøs Kundskab og Erfaring. Skriftmæssig Kundskab om Synden, om Retfærdiggjørelsen, om Helliggjørelsen er af største Betydning for Menneskets Opreisning og Saliggjørelse, men hvad gavnede vel Kundskaben om, at du er en Synder, hvis du ikke vil afstaa fra Synden? Den omvendte Sjæl, den benaadede Synder siger ikke: jeg har blot faaet Kundskab om, at Gud skal være mig naadig; nei, han siger: jeg ved af *Erfaring*, at han er det. Der er dem, som meget godt ved, at Gud er den, der retfærdiggjør, at Mennesket maa blive omvendt, frelst, renset for at gaa til Himlen, men denne Kundskab nytter Intet, hvis ikke det andet Skridt ogsaa gjøres, hvis ikke Omvendelsen virkelig finder Sted og Livet i Gud faar sin fulde Udvikling. Herren give derfor, at Eders Kundskab ikke maa blive Eder til Dom! O, der er saa Mange, der har Sandhedens Kundskab, men ikke dens Erfaring! De kjender meget godt Forjættelserne, hvorved Herren lover at helliggjøre sine Børn, rense dem fra Syndens Besmittelse, iføre dem Sandhedens fulde Rustning. De har Kundskaben om, at Alt dette bør ske, at dette er Guds Villie til dem, men de nøler med at blive delagtiggjort i disse dyrebare Forjættelser, de studser ved at gjøre Guds Villie, de lever uden Naadens store Erfaring. Gud hjælpe os, at ikke vor store Kundskab uden Erfaring skal blive os til Dom paa hin Dag! Kundskaben maa blive til Erfaring.

Vi ser, hvorledes en Lærer læser med sine Elever og lærer dem at stave, og det gaar bra. Men kommer vi tilbage efter nogle Aars Forløb og de sidder endnu og staver i en ABC, da roser vi hverken Læreren eller Eleverne. Thi fra Kundskaben fordrer vi en Fremgang til Anvendelsen af den i Livet. Saaledes er ogsaa altfor Mange endnu i Christendommens ABC.

Da jeg som Lille var paa Skolen i Norge, gav min Lærer mig et Regnestykke at gjøre færdigt. Men jeg vidste endnu ikke, hvilken Vei jeg skulde læse Tallene, og jeg skammede mig meget over, at jeg ikke kunde gjøre noget ved min Opgave. Men saa kom han hen til mig og underviste mig om, paa hvad Maade jeg skulde gjøre det, og da forekom det Hele mig temmelig naturligt. Saa gik han frem hver Dag med mig fra det Ene til det Andet, og jeg maatte anstrænge mig med at lære mere og mere; men det var ikke for at jeg skulde blive staaende ved den døde Kundskab som Maal, nei, det var for at gjøre mig nyttig i Livet, for at jeg engang kunde bringe denne Kundskab til praktisk Anvendelse.

Paa lignende Maade forholder det sig med Christendommens Sandhed. Dens Bestemmelse er at gjøre os dygtige for Livet, saa at vi kan bære dets Byrder med Taalmodighed, gjøre dets Pligter med Glæde samt voxe i Kundskab og Naade.

3. At vandre i Sandheden indbefatter Sandhedens Kjærlighed. Hvorfor følger du Jesus? Er

det fordi du elsker Jesus? Hvorfor følger du Sandheden? Er det fordi du elsker Sandheden? Er den bleven dig kjær? Kjærere end Penge, Ære, Vinding, Gunst? Vi er tilbøielige til Usandhed; ved Faldet er vi komne dertil. Apostlen Paulus siger til de Omvendte: „Lyver ikke for hverandre!" Han seer, at selv det omvendte Menneske i Farens, i Knibens Stund, eller naar Fortjenesten lokker, fristes til Usandhed. O, mine Venner, hvorledes staar det sig med Sandhedens Kjærlighed iblandt os? Vilde vi vælge at dø, fremfor at opgive den, saaledes som hin unge norske Forældreløse, der blev taget i Huset af en amerikansk Familie, som ikke kjendte Herren. Husmoderen holdt sig ikke til Sandheden, og hun søgte ligeledes at forlede Barnet til Usandhed. Men Barnet sagde: „Moder, jeg kan ikke lyve!" Da søgte hun ved Pidskeslag at tvinge ham til at lyve, og hendes Mand kom til, og de mishandlede ham paa det Grusomste for at bryde hans Villie, men han vedblev at sige: „Fader, Moder! jeg kan ikke lyve," — indtil han blev taget bort som et Lig!

Gud hjælpe Eder, at I ikke maa falde i Løgn! Sig aldrig, I Forældre, andet end Sandhed til Eders Børn. Du efterlader dit Barn mere end Guld og Sølv, naar du efterlader det Sandhedens Aand og Kjærlighed. Men sikkert nok er det vanskeligt nu; frygteligt hersker Løgnen i Forretningslivet, i Samfundslivet, ja i Christenheden. Den ene Prædikant lyver mod den anden, den ene Poli-

tiker mod den Anden, den ene Forretningsmand mod den Anden, den ene Nabo mod den Anden, — og skulde en Engel fra Himlen idag skrive et sort Kors paa Enhvers Pande, som havde faret med Løgn, sandelig jeg frygter for, at der vilde blive mange smudsige Pander! Men husk vel paa, at alle Løgnere paa hin kommende, forfærdelige Dag vil blive regnede som Tyve, Bedragere, Manddrabere og Hoerkarle og som disse faa deres Løn i Ildsøen!

4. At vandre i Sandhed indbefatter at vandre i Sandhedens Lydighed. Herren siger: Du skal elske din Næste som dig selv, foregaa Andre med et godt Exempel, betale Ondt med Godt, bære din Broders Byrde, adlyde Hans Ord. At vandre i Sandhed, indbefatter altsaa: at vandre i alle Herrens Bud og Skikke. Kom vel ihu, at Lydighed er bedre end Offer. Dette er nok vanskeligt, men det Vanskelige er jo ogsaa ofte det Bedste. Det er vanskeligt, at vende den ene Kind til, naar man har faaet et Slag paa den anden, men det er ganske vist netop, hvad Skriften fordrer. Hvad, som er vanskeligt for Naturen at gjøre, er let for Naaden i Christo Jesu!

En meget gudfrygtig Mand i Philadelphia sad i et Hotel og talte om det Nødvendige i at betale Ondt med Godt. En Officer, der hørte paa ham, tænkte: jeg skal dog prøve dig; og medens Manden, hvis Navn var Wright, talte allerivrigst, slog han til ham. Den Slagne fortsatte sin Tale. Da slog Officeren til ham igjen, først en Gang, saa nok en

Gang. Wright saa paa ham og sagde: „Fredens Evangelium er en vældig Magt.“ Derpaa greb han hans Haand og vedblev: „Jeg har Intet imod dig; kan jeg nogensinde hjælpe dig, da kom til mig.“

Officeren gik hjem. Men Søvnen vilde ikke indfinde sig. Hans Samvittighed begyndte at gjøre ham alvorlige Bebreidelser. „Hvorledes har jeg dog handlet!“ tænkte han ved sig selv. „Jeg ventede Slagsmaal, men jeg blev beseiret. Hvorledes skal jeg efter en saadan feig og lav Gjerning kunne se mine Børn eller mine Soldater i Øinene!“ Saasnart det var bleven Dag, gik han ud for at opsøge den Mand, som han saa haardt havde fornærmet. Han traf Mr. Wright ved Frokosten, og denne modtog hans Bøn om Tilgivelse, med den samme uforstyrrede Venlighed, hvormed han havde modtaget Fornærmelsen. „Jeg sagde dig jo, at der er intet Ondt i mit Hjerte imod dig, min Broder.“

Vil du betale Ondt med Ondt, da er du jo ligesaa slet som de Onde. —

Endeligen spørge vi, **hvorfor** er det en Herrens Tjeners største Glæde at se sine Børn vandre i Sandhed? 1) Jo, fordi derved faar han det mest paalidelige Vidnesbyrd om, at Herren har faaet udført sin Gjerning i dem, at de ere fødte til et nyt Liv, at de ere Guds Børn. Det vidner om, at Noget er foregaaet i deres Hjerter, der giver Grund til at tro, at Naaden er annammet. 2) Fordi dette giver ham Haab om, at Enhver vil øve god Indflydelse ved sit

Exempel. Den Forvisning, den Tanke, hans Menighed lever for Herren, vandrer i Sandhed og vil saaledes øve en god Indflydelse, er ham en uudtømmelig Kilde til Glæde. 3) Fordi dette alene giver en salig Forvisning om at mødes frelste i Himlen.

Snart skal vi maaske sees for sidste Gang her paa Jorden, men vi skal en Dag samles igjen, vi skal sees igjen. Dog, skal dette Gjensyn blive glædeligt for os begge, da maa vi have vandret i Sandhed, i Sandhedens Kjærlighed, i Sandhedens Lydighed. O, gid jeg paa hin Dag maa høre min Herres Stemme kalde mig en tro Tjener, gid jeg maa have stridt den gode Strid, som det sømmer sig en Herrens Tjener!

Herren i Naade velsigne Eder, mine Tilhørere, at I maa vandre i Sandheden. Dette er min største Glæde. Og vil du opmuntre mit Hjerte, da lev for Herren, lev for Gud, vandre i Lyset, og vi skal med Glæde samles for Guds Throne i Himlen! Amen.

En Herrens Tjeners störste Sorg.

Text: „Kun at vi, saavidt vi ere komne, vandre efter den samme Regel, mene det Samme. Vorder mine Efterfølgere, Brødre! og agter paa dem, der vandre saaledes, som I have os til Exempel. Thi Mange vandre, hvilke jeg ofte have sagt Eder, og endnu siger med Taarer, at være Christi Korses Fiender. — Philipp. 3, 16–18.

Enhver Stilling i Livet har sine Privilegier og Glæder; enhver Stilling har sine Byrder og Sorger. I Forbindelse med enhver Gjerning i Livet er der stort Ansvar og megen Bekymring; ikke alene Prædikanten, men ethvert Menneske, som har noget med Andres Ve og Vel at gjøre, vil tilfulde lære dette at kjende. Spørg den gudfrygtige Moder om, hvad der er hendes største Glæde, og hun vil svare dig: at mine Børn vandrer i Sandhed; spørg hende atter, hvad der vilde være hendes største Sorg, og hun vil svare: hvis de vandrer i Synd, paa Fortabelsens Vei. Spørg den samvittighedsfulde Lærer i Søndagsskolen, eller i en hvilkensomhelst anden Skole, om hvad der er hans største Sorg, og han vil sige: at jeg kun vinder saaliden aandelig Magt over dem, jeg staar som Lærer for.

Enhver Stilling i Livet bringer, som sagt, sine Sorger eller Glæder; Prædikantens ogsaa. Men Noget bringer større Glæde end Andet, Noget brin-

ger større Sorg end Andet. Ja, det samme virker undertiden forskjelligt til forskjellige Tider; det er ikke altid, at man er lige modtagelig for Indtrykkene, det er ikke altid, man ser Begivenhederne i det samme Lys. Jeg mindes vel, at jeg som yngre Prædikant, end jeg nu er, var tilbøielig til at tage mig Livet lettere; jeg stolede stedse paa, at Hindringerne for Sandheden skulde svinde, men jeg har lært anderledes i de henrundne Aar.

En ung Prædikant sagde forleden til mig: „Jeg forstaar det ikke, Broder Johnson, at Du taler om søvnløse Nætter; naar jeg har arbeidet godt og tror at have udført et ordentligt Dagværk, da sover jeg ogsaa trygt og roligt.“ Jeg svarede ham: „Vent blot lidt! Efterhaanden som du føler dig mere og mere bundet til de enkelte Sjæle, stillede under dit Tilsyn, da vil ogsaa du føle den Hjertens Sorg og Bekymring, der driver Søvnen fra dit Leie.“

Moderen forstaar maaske ikke i Begyndelsen, naar hun ser paa det lille, deilige Barn, at dette, hendes Glæde, hendes Dièsten, hendes Alt, skulde kunne blive hende til Sorg, men hvor ofte er dette dog ikke Tilfældet! Hvor ofte sønderknuses hendes Hjerte ikke af et vanartigt Barn! O, sandelig, de søvnløse Nætter vil nok indfinde sig! Og saaledes med Prædikanten. Ligesom det er en Herrens Tjeners største Glæde her paa Jorden, at hans aandelige Børn vandrer i Sandhed, saaledes er det omvendt hans tungeste Sorg at se dem fjerne sig fra den rette

Vei. „Jeg haver ofte sagt Eder," udbryder Apostlen, „og jeg siger det endnu med Taarer, Mange vandrer som Christi Korses Fiender." —

Hvad vil det da egentlig sige, at vandre „som Christi Korses Fiender"? Det vil sige, at vandre i Modsætning til Religionens Aand og Bud: at vandre i Ulydighed istedetfor i Lydighed, at vandre i Uretfærdighed istedetfor i Retfærdighed, at vandre i Løgn istedetfor i Sandhed, at vandre i Hovmod istedetfor i Ydmyghed, at vandre i Letsindighed istedetfor i Alvor, kort sagt at vandre vanærende Christus, der har kaldet os fra Syndens Mørke til Naadens Lys!

Visseligen er det altid sørgeligt at se den Ubodfærdige forblive ubodfærdig, men Sorgen er dog langt større, langt dybere, naar man bliver skuffet, naar den, der skulde være et Exempel til Efterlignelse, svigter, naar han bliver en Anstødssten for Andre, naar han falder i Synd igjen, for maaske aldrig at finde Opreisning. Da Herren havde talet til Samuel, da gik han og salvede Saul til Konge; men senere viste denne sig sit Kald uværdigt og glemte Gud; han veg fra Herren, og Herren veg fra ham. Hvor bitter maa ikke Prophetens Sorg have været over at se den, om hvem han havde næret saa godt et Haab, falde saa dybt!

Sandelig, jeg maa sige det: der er dem, som har været min Glæde og min Opmuntring ved deres christelige Sind og Levnet, men netop derfor har det

gaaet som et tveægget Sværd i mit Hjerte, naar jeg har seet dem vende sig til Synden igjen ligesom en So til sin Søle, som en Hund til sit Spy, som en Slave til sine engang sønderbrudte Lænker!

Smerten i et enkelt Lem kan gjøre hele Legemet sygt. Men vi er jo mange Lemmer paa Menighedens Legeme, og derfor, naar et Lem er sygt og vissent og vantrevent, da lider hele Legemet. Vi seer, hvorledes Herrens Folk drager op fra Jericho mod Ai i den faste Fortrøstning, at de skulde seire over Mændene fra Ai, thi disse vare kun faa. Men Israeliterne bleve slagne og flygtede. Og Josva faldt paa sit Ansigt for Herren, og han gik i Rette med ham, fordi han havde nægtet sit Folk Seier. Da sagde Herren: „Staa du op! Israel haver syndet!" En eneste af Folket, Achan, Serahs Søn, havde forbrudt sig mod Herren, men dette ene lille Lems Besmittelse meddelte sig til Israels store Legeme, og dette kunde ikke blive frisk, før det var borttaget. Denne ene Sjæl, der bragte Sorg, maatte lide Ødelæggelse; „hvi haver du forstyrret os?" raabte Josva, „Herren skal forstyrre dig paa denne Dag!"

Der er en blandt det gamle Testamentes Propheter, der græder og sørger mere end de Andre; du kan aabne hans Skrifter, hvor du vil, og du vil træffe Beviser paa, hvor dybt han sørger. Og hvorfor sørger han? Fordi Israel har glemt sin Gud. I ved Alle, hvem jeg mener: det er Jeremias. Han væder

sin Hovedpude med sine Taarer, „mine Øine rinder med Graad Nat og Dag," siger han. Hvorfor? Ikke for de Trængsler, som han selv maatte udstaa, ikke fordi han pidskedes, ikke fordi han haanedes og forfulgtes, ikke fordi han kastedes i Fængsel; — nei, han sorgede og græd, fordi hans Folk havde forkastet Herren, fordi de levede i Ugudelighed og Synd.

Saaledes finder vi ogsaa, at Jesus sorgede. „Det gik ham, som Esaias siger: „Jeg udbreder mine Hænder den ganske Dag til et gjenstridigt Folk, som vandrer efter deres egne Tanker paa en Vei, som ikke er god." Han saa de hedenske Nationer nedsjunkne i Synd, men om dette end tyngede svart paa hans Hjerte, saa var det dog endnu tungere, at han blandt Israels Folk, hvor han kunde vente at finde moden Frugt, kun fandt golde Blade, og blev forkastet, hvor han kunde vente at blive modtaget. Netop dette var hans største Sorg.

Apostlen Paulus besad et stort Hjerte, en stor Sjæl, i Ugudelighed først, og siden i Naade. Han siger om sig selv, at han er bleven pidsket, kastet i Fængsel, stenet, har lidt Skibbrud tre Gange, har været i Farer i Vandstrømme, blandt Røvere, blandt Jøder saavelsom Hedninger, ja selv blandt falske Brødre, men han taler ikke om, at alt saadant voldte ham Sorg — kun det, at Mange af dem, som han har stræbt at frelse, vandrer til Fortabelse, vandrer som Christi Korses Fiender, — kun det bedrøver ham til Taarer.

Og enhver Herrens Tjener maa sige det samme.

Hvad er da Grunden til, at Sorgen kommer med en saadan Magt over en Herrens Tjener, naar dette skeer? Som jeg sagde før, er det allerede i og for sig sørgeligt at skuffes, at se den, om hvem man havde ventet, at han skulde vandre i Kjærlighed og Selvfornægtelse, i Troens Lydighed, naar man skal se ham falde maaske for aldrig at faa Opreisning, naar man skal se den engang tændte Lampe udslukket maaske for bestandigt.

Men denne Sorg har en besynderlig Braad, fordi en Christen, der ikke lever som en Christen, udøver en i høi Grad skadelig Indflydelse. Den trofaste Herrens Tjener ved, at hvad han under Bøn og aandelig Anstrængelse kan bygge op i et halvt eller helt Aar, det rives ofte netop paa denne Maade lettest ned. Han har plantet et Træ, han har gjødet om det, vandet det med sine Taarer, og saa kommer En og rykker det op. Han har arbeidet for Menigheden, bedet for den, formanet den — men hvormeget er ikke forspildt?

Og den slette Indflydelse er stedse den mest iøinefaldende. Et enkelt Medlem af en stor Menighed giver et daarligt Exempel, og strax faar Alle den samme Dom, som han. Se der, siger man, saadan er de! Det er ganske vist uretfærdigt at dømme saaledes, men det er nu engang saa. Forstaa det derfor, hver Christen, forstaa, at I kan ikke synde alene. Synderen skader de Andre, som han staar i Forbin-

delse med. Og Herrens Tjener maa med nedbøiet Hjerte sukke, græde og tænke paa, hvorledes han skal faa den daarlige Indflydelse fjernet, hvorledes han skal forhindre, at Mange forarges og vender sig bort baade fra Gud og hans Folk.

Thi de Udenforstaaende forventer noget Særligt af en Christen. Selv det Menneske, der er uden al Forbindelse med nogen Kirke, ved meget godt, hvorledes en Christen skal være. Ja, der er Mange, som aldrig læser nogen anden Bibel end den, de læse i de Christnes Omgjængelse, og naar de da finder letfærdig Tale, hvor der burde være Alvor, Had, hvor der skulde være Kjærlighed, Gjerrighed, hvor der skulde være Gavmildhed, da siger de: vi ville ikke have Noget med dem at gjøre; deres Gjerninger viser, at deres Religion er blot et Navn.

Men naar saaledes enkelte Sjæle i min Menighed ikke lever, som de burde, ikke vandrer paa Sandhedens Vei, da maa Saadanne greit forstaa, at det er min Pligt, at lade dem det vide. Det gjør mig ondt at skulle nødes dertil, men jeg vil ikke tale bløde Ord til dem, der leve Andre til Anstød. Jeg maa tale saaledes, at de ikke kan være i Tvivl om, hvad jeg mener. Thi min Sjæl frygter for det Kommende, Sorgen har sin dybe Rod i den Tanke, at jeg muligvis ikke skal se dem i den evige Saligheds Boliger. O, hvor forfærdeligt er det ikke at forestille sig, at Mange, som jeg har kjendt som Brødre og Søstre, skal jeg møde paa hin

Dag, men maaske som Fortabte! Mangen, som jeg har seet her i Kirken fra Sabbat til Sabbat, vil jeg paa hin Dag finde som Ulykkelige for stedse! Derfor anraaber jeg Herren atter og atter, at han i Naade vil forbarme sig over En og Hver i denne Menighed. Store Gud! Lad os Alle mødes paa hin Dag for ikke mere at skilles!

Jeg ved, at Forældre skal skilles fra deres Børn, og Børn fra deres Forældre. Du, Fader, og du, Moder, jeg ved, at det vil være den dybeste Angst i dit Liv, at den, du har næret og fostret ved dit Hjerte, viger bort paa Syndens Vei. O, I Medlemmer i denne Forsamling! Lev for Herren. Det er ikke min Lyst at tale om disse sørgelige Ting, men jeg føler det som mit Kald og min Sendelse, at jeg skal advare Eder, og Intet kan bedrøve mig mere, end at Nogen, som saa vel ved Veien til Livet, alligevel vandrer sin evige Fortabelse imøde. Tænk paa mit Ansvar! Før vilde jeg vælge at tjene mit Brød ved det simpleste Arbeide, før jeg ukaldet vilde tage det store Ansvar paa mig at prædike Herrens Ord. Glæd derfor mit Hjerte ved at følge Herren, ved at leve for ham!

O, lev da for Herren, og du vil faa Andre til at gjøre det. Lad os Alle fra denne Stund vandre saaledes, at vi med Sandhed kan sige: „Vandre med os paa Fredens Vei!“ Amen.

Synderinden ved Jesu Fødder.

Text: „Og se, der var en Kvinde i Staden, som var en Synderinde; der hun fornam, at han sad tilbords i Pharisæerens Hus, hentede hun en Alabaster-Krukke med Salve; og hun stod bagved hos hans Fødder, græd, og begyndte at væde hans Fødder med Taarer, og tørrede dem af med sit Hovedhaar, og kyssede hans Fødder, og salvede dem med Salve.“ – Luk. 7,37–38.

Det Nye Testamente beretter os om Forskjellige, der kom til Jesus. Man kom til ham paa forskjellige Tider og af forskjellige Motiver; men Beretningen om Kvinden, som kom til Jesus, medens han sad tilbords i Pharisæerens Hus, er en af de skjønneste og mest lærerige i den Hellige Skrift. Den er uforlignelig skjøn, fordi den paa den mest gribende Maade stiller for vore Øine Christi Bekymring for og Kjærlighed til tabte Syndere. Den er lærerig, fordi den viser os, hvorledes denne Kjærlighed formaar at indtage og omdanne syndefulde Menneskers Sind, Hjerte og Liv.

Jesus var Gjæst hos en rig Pharisæer, der havde indbudt ham. Synderinden vidste, at han var der. Og hun havde hørt hans livsalige Prædiken, seet Exempler paa hans ubegrændsede Kjærlighed til Menneskene, seet hans mægtige Mirakler, troet paa ham til Syndernes Forladelse. Nu

var den mægtige Taler, den store Frelser i Pharisæerens Hus. Det kjæmpede i hendes Indre, hun kunde ikke modstaa Trangen til at gaa derhen: Sjælens Taknemlighed og Kjærlighed drev hende, — en velsignet Driven.

Hun vidste vel, at hun betragtedes som en Synderinde af den groveste Slags, at hun var kjendt i den hele Omegn, hvor hun havde levet et syndefuldt, lastefuldt Liv. Hun vidste forud, hvad Pharisæeren vilde synes om hendes Adfærd, at hun ikke vilde blive en velkommen Gjæst, at der vilde rettes haarde Tanker, haarde Domme imod hende, men hun vidste ogsaa, at Jesus, Guds Søn, var der, og hun følte, at hun maatte udøse sin Hjertens dybe Trang for sin Herre og Frelser. Jeg maa, jeg skal til ham! lød det i hendes Indre, mit Hjerte længes efter at høre hans Røst igjen, efter at udtrykke min inderlige Taknemlighed til ham for al Naade mod mig.

Drevet af disse Følelser gik hun til Pharisæerens Hus, og jeg kan ikke gjøre bedre, før vi gaa videre, end at meddele hele Beretningen. Den lyder saaledes:

„Og se, der var en Kvinde i Staden, som var en Synderinde; der hun fornam, at han sad tilbords i Pharisæerens Hus, hentede hun en Alabastkrukke med Salve, og hun stod bag ved hans Fødder, græd og begyndte at væde hans Fødder med Taarer og tørrede dem af med sit Hovedhaar og kyssede hans Fødder og salvede dem med Salve. Men der

Pharisæeren, som havde budet ham, saa det, talede han ved sig selv, og sagde: dersom denne var en Prophet, vidste han jo, hvo og hvordan en Kvinde denne er, som rører ved ham; thi hun er en Synderinde. Og Jesus svarede og sagde til ham: Simon, jeg haver Noget at sige dig; men han sagde: Mester, sig frem! Jesus sagde: En, som laante Penge ud, havde to Skyldnère: den ene var fem hundrede Penninge skyldig, men den anden halvtredsindstyve. Men der de ikke havde at betale med, eftergav han dem begge det. Sig, hvilken af dem skal derfor elske ham mest? Men Simon svarede og sagde: jeg slutter, den, som han eftergav mest. Men han sagde til ham: du dømte ret. Og han vendte sig til Kvinden, og sagde til Simon: seer du denne Kvinde? jeg kom ind i dit Hus, du haver ikke givet mig Vand til mine Fødder; men denne vædede mine Fødder med Taarer, og tørrede dem af med sit Hovedhaar. Du gav mig intet Kys; men denne lod ikke af at kysse mine Fødder, siden hun kom ind. Du haver ikke salvet mit Hoved med Olie; men hun salvede mine Fødder med Salve. Jeg siger dig: for den Sags Skyld, at hendes mange Synder ere forladte, er det, at hun elsker meget; men hvilken lidet forlades, elsker lidet. Men han sagde til hende: dine Synder ere dig forladte. Da begyndte de, som sadde tilbords med ham, at sige ved sig selv: hvo er denne, som endog forlader Synder? Men han sagde til Kvinden: din Tro haver frelst dig, gak bort med Fred."

Dette, mine Tilhørere, giver os Anledning til at overveie med hverandre:

1. Denne Kvindes Erfaring.
2. Hendes Tjenstvillighed.

Hun havde en Erfaring. Hun havde erfaret, hvad det vil sige at leve i Synd, at gaa i dens bitre Tjeneste. Synden var for hende blevet noget mere end en Talemaade. Og det er to ganske forskjellige Ting at sige: jeg har syndet, og at føle det med Bitterhed i Hjertet og saa tilstaa det. Det er let at dømme en Andens Synd, men intet Menneske paa Jorden vil komme til sand Overbevisning om sin egen Synd uden ved den Hellig Aands Naadevirkning. David tænkte, at hans Synd var skjult, han var sikker og rolig: Urias laa jo død paa Slagmarken. Men Synden var lige fordærvelig, enten han saa den eller ei. David var rolig, han klagede ikke over sin Synd, han angrede den ikke; men Herren, der saa ham saaledes, sagde: Jeg vil sende Nogen til ham, der kan vække ham til Bevidsthed om den. Han sendte Nathan, Profeten. Han kommer til David, og denne bliver lidt urolig. Men Nathan begynder at tale om to Mænd, af hvilke den ene havde mange Faar, den anden kun et eneste Lam. David sagde ved sig selv: det er bra', det er ikke mit Anliggende, han taler om, det er langt fra mig. „Hvad tænker du, man skulde gjøre ved den Mand, der tog den Fattiges eneste Lam?" spørger saa Nathan. „Den Mand er en Dødens Mand,"

udbryder David. O, hvor Mange er der ikke, som i Lighed med ham udtaler Domme og Domme og Domme over Andre, uden at kunne se deres egen Skyld? Sandelig det er en Guds Naade at kunne opdage sin egen Synd! — Men da lyder fra Prophetens Mund: „Du er Manden!" Og da lyder det ogsaa pludselig fra hans egen Sjæl: „O, jeg er en Synder!" Da saa han Syndens Mørke, da følte han Syndens Forbandelse. Og han udbrød: „Gud være mig naadig!" —

Forstaa I mig, mine Tilhørere, et Menneske, der skal komme til christelig Erfaring, maa først have Erfaring om sin egen Synd, sin egen Skyld, sin egen Fortabelse

Det havde Kvinden, der kom til Pharisæerens Hus. Jesu Ord, naar han prædikede paa Marken, ved Strandbredden, fra Skibet eller paa noget andet Sted, havde overbevist hende om Synd. I Skamfuldhed, med dyb Anger havde hun sørget over sit syndige, sit lastefulde Liv og fordærvede Hjerte.

Ja, hun havde Erfaring om Synd, men hun havde ogsaa Erfaring om Naade. Thi hun havde annammet Frelserens Ord: „Salige ere de som sørge; thi de skulle husvales." Hun havde hørt hans Røst, der var kommet for at søge og frelse det Fortabte, den gode Hyrde, der opsøgte de forvildede Faar." Hun havde troet i Enfoldighed paa ham og annammet Tilgivelse for sine Synder. Nu jubler hun og siger: „Der er evig Fred for den, som van-

drer i Christo Jesu, hans Aand har frigjort mig fra Syndens og Dødens Lov."

Hvor huldsaligt og velsignet er det at erfare Guds Kjærlighed i vore Hjerter ved den hellige Aand! O, hvorledes, mine Tilhørere, staar det til med vor christelige Erfaring? Kan vi græde Glædens Taarer over at have fundet Fred med Gud? — Elsker vi meget, fordi meget er os tilgivet?

Vi kommer nu til det andet Punkt: Hendes Tjenstvillighed, hendes Villighed til at tjene Herren. Det er Kjærlighedens Liv at tjene, den maa, den vil tjene; den er selvforglemmende, søger ikke sit eget. Denne Kvinde havde faaet Fred med Gud, var blevet ført til et christeligt Liv. Nu stod kun et Spørgsmaal for hendes Sjæl som det væsentlige: Hvorledes kan jeg tjene Herren af al Formue, med hele mit Hjertes Kraft? Hun vil ikke alene til Jesus for at tale med ham, men hun vil tjene ham; hun tager sin Alabasterkrukke med Salve med sig. Intet er for kostbart: hun vil selv salve hans Fødder med den. Og denne Gjerning udfører hun ved Pharisæerens Bord i Paasyn af alle Gjæsterne. I Sandhed! Der hører ikke saa liden Frimodighed til denne Gjerning; hun ser meget godt Pharisæerens mørke, misfornøiede Blikke. Men hun agter dem ikke.

Frelseren læner paa jødisk Vis ved Bordet. Hun glæder sig over, at han tillader hende, den store Synderinde, at vaske hans Fødder; de andre Gjæster undrer sig derover, men det bryder hun sig ikke om:

„Han, som har sagt: 'Dine Synder ere dig forladte', mon han vil sende dig bort?" tænkte hun. Ingenlunde.

Hun vadsker hans Fødder, og hun tørrer dem ved sit Haar. Hun anseer Intet for godt til ham. „Det, jeg sætter en Ære i," siger hun til sig selv, „mit Haar, skal jeg bruge til Haandklæde. Han har salvet mig med Fredens, med Frelsens Olie; skulde jeg da spare Noget for ham?" — O, min Tilhører, spar ikke din Alabasterkrukke eller Salve, naar du har fundet Naade for hans Øine! Han kan undvære din Tjeneste, men han vil i Naade se til dine Gjerninger for hans Fødder og tage mod dine ringe Taknemlighedsbeviser med nedladende Kjærlighed. Ære være hans hellige Navn!

Hun tørrer hans Fødder og salver dem; men er dette Alt, hvad vi vide om hende? Hvo var hun? Det antages, at hun var den Maria Magdalena, som omtales i det følgende Kapitel, den af hvem syv Djævle vare uddrevne — et Udtryk for den Syndens Magt, der holdt hende bunden i Satans Tjeneste. Hører vi mere om hende? Vi træffer hende i ottende Kapitel, som antydet, i godt Selskab, takket være Gud! Nogle Bibelfortolkere har neppe turdet indrømme dette; nogle af dem har tænkt, om de da ogsaa virkelig kunde sætte denne Synderinde i Klasse med disse bedre Folk, som omtales i dette Kapitel. Herodes' Fogeds Hustru, Susanna, og mange Andre, som tjente ham med deres Gods; man har studset,

men jeg synes ikke, at der er nogen Grund hertil; thi Naaden opreiser den Faldne og sætter den Fangne i Frihed. Den Jesus, der vilde sende sit Vækkelses Ord til Samaria, og som fandt Behag i at vække og benytte Kvinden, som kom til ham ved Brønden, han kan rive ud fra Djævelens Lænker dennes bedste Redskaber og rense dem ved sit eget Blod til at straale som Diamanter i Herrens Krone. Hvor Kjærligheden er, der er Lyset, og der faar Herren Hjertet, Munden, Haanden, Livet, Alt.

O, Synderinde, du kom i godt Selskab, og du blev trofast i Herrens Tjeneste. Da Jesus hængte paa Korset og Mange forlod ham, da stod Maria Magdalena som hans trofaste Tjenerinde i Korsets Nærhed. Hun fulgte ham troligen til det Sidste, og da han laa i Graven, var der visseligen ikke megen Fred eller Søvn for Maria Magdalena. Hun var fulgt med og saa, hvor de lagde ham. Og tidligt paa Opstandelsens Morgen er hun med de andre Kvinder gaaet ud til Graven. Disciplene havde fundet den tom, og de gik bort. Men Maria Magdalena kan ikke gaa bort saa let; hun bliver staaende ved Graven og græder. Hun har ikke glemt den Dag, da hun frelstes fra Djævelens Vold og Magt, da hun hørte det velsignede Ord: „Dine Synder ere dig forladte.“ Hun kigede ind i Graven. Hun seer to Engle der, og de siger til hende: „Kvinde (læg vel Mærke hertil: ikke „Synderinde“, men „Kvinde“), hvi græder du?“ „Jeg græder, fordi de have taget

min Herre bort, og jeg ved ikke, hvor de have lagt ham!"

Men Herren, den opstandne Frelser, var ikke langt borte. Jesus træder hende imøde og siger: „Kvinde, hvi græder du?" Hun kjender ham ikke for Taarer, hun mente, det var Urtegaardsmanden, men saa siger han: „Maria!" Da vender hun sig imod ham og siger til ham: „Rabbuni — hvilket betyder Mester!" Du, vil hun sige, er min Herre og Gud, hvem jeg har elsket og elsker som min Frelser og bedste Ven.

Hun sparede ikke sin Alabasterkrukke og Salve; hun fulgte Frelseren, da han korsfæstedes, da han lagdes i Graven; hun søgte ham paa Opstandelsens Morgen, — nu kommer Paaskjønnelse; thi hun, Synderinden, der var tro over det Smaa, bliver nu sat over det Store; hun, der var foragtet af Pharisæeren, bliver nu den Gjenopstandnes Sendebud til hans Disciple! O, hvor sandt det er, at Gud ærer den, som ærer ham!

Og mon hun ikke ogsaa stod med i den lille Skare, der saa ham fare til Himmelen? Og her forlader vi hende paa Bjergtoppen, stirrende paa sin forklarede Frelser, som nu opfarer til Guds Herlighed. Hil dig, Synderinde, du har nu modtaget Lønnen for din Troskab i din Frelsers Tjeneste!

Og nu nogle Ord til alvorlig Anvendelse, saa er jeg færdig.

1. Hvad skal jeg sige til Eder, I mange Syndere og Synderinder, der nok har syndet imod Gud lig Kvinden, som omtales i Texten, men som aldrig lig hende har følt og angret og begrædt Eders Synder, som hun gjorde, aldrig troet paa Jesus til Syndernes Forladelse, aldrig erfaret Glæden ved Jesu Fødder, som en benaadet Synder, — hvad skal jeg her sige til Eder? Ville I fremdeles fremture i Syndens Liv og paa Syndens farlige Vei?

2. Du arme Sjæl, der føler din Synd og Elendighed, som spørger: „Kan jeg blive frelst? Hvad skal jeg gjøre?“ Kom just som du er til Jesus, han annammer Syndere. Du skal ogsaa faa erfare, hvad hin Kvinde erfoer, den Fred, Verden kan hverken give eller tage. Du skal faa høre i dit Hjerte: „Gak bort med Fred, din Tro har frelst dig!“

3. Og du tilgivne, du af Jesus benaadede Sjæl, elsker du ham? Tjener du ham af inderlig Kjærlighed? Glæder du dig i hans Tjeneste? Er det din aandelige Mad og Drikke at gjøre hans Villie? Fælder du Glædestaarer over, at du faar Lov til at staa i Samfund med dem, der er Herrens Medarbeidere?

Mine Venner! Vi har meget at begræde, at fortryde. Naar vi seer paa vor aandelige Sløvhed, Ligegyldighed, Træghed, Utaknemmelighed, Frugtesløshed, bør det ikke bringe os til Jesu Fødder i dyb Erkjendelse? Bør vi ikke vaagne op engang til

en klarere Bevidsthed om vort høie Kald i Christo Jesu?

O, maatte Christi Kjærligheds Ild opflamme vore Hjerter og drive os ind i Herrens Tjeneste med Alt, Herren har betroet os. Amen!

Syndens Tjeneste.

Text: „Thi da I vare Syndens Tjenere, vare I frie fra Retfærdigheden. Hvad havde I da for Frugt af de Ting, ved hvilke I nu skamme Eder? Thi Enden paa dem er Døden.“ — Rom. 6, 20-21.

Hvert Menneske er enten under Naadens eller under Syndens Herredømme. Ingen kan leve og være neutral overfor begge disse Magter: han regjeres enten af Guds Naade i Jesu Christo eller af Synden. Vi skal iaften betragte:

1. Syndens Tjeneste.
2. Dens Løn.

1. Om Syndens Tjeneste kan det bemærkes, at den er frivillig, ligesom Christi Tjeneste. Djævelen kan friste Mennesket til Synd, men han kan ikke tvinge Nogen dertil. Med alle sine snedige Planer og Anlæg formaar han dog ikke det. Saa ogsaa med Menneskene ligeoverfor hinanden. Det ene Menneske kan friste det andet, det ene Menneske kan have stor Indflydelse over det andet, men der findes dog ikke et eneste Menneske paa Jorden, der formaar virkelig at tvinge et andet til at synde, naar dette andet Menneske ikke vil begaa Synd.

Ansvaret for Synden er et personligt Ansvar, der paahviler ethvert enkelt Menneske. Naar du forstaar, at du har begaaet en Synd, da forstaar du ogsaa snart, at du meget godt kunde have undgaaet den. Ethvert Menneske, der er vakt til Erkjendelse af sin Syndefuldhed, vælter derfor heller ikke Ansvaret over paa Djævelen, men siger med David: „Jeg haver syndet og gjort ilde!"

Synden er altsaa en fri Handling overfor Herren vor Gud. Medens vi vandrer uden Selvbevidsthed, uden Overbevisning om Synd, da er vi tilbøielige til at paastaa det Modsatte, men har vi først lært at kjende, hvad det vil sige at synde, at føle Syndens Skyld, da forandres denne Tanke. Vilde jeg spørge denne Forsamling iaften, om det forholder sig saa, da tror jeg, at Svaret fra alle Omvendte vilde blive bekræftende: den Syndens Tanke, vi har tænkt, det Syndens Ord, vi har talt, den Syndens Gjerning, vi har øvet, var ikke nødtvungen, men en frivillig Handling, ligesom den retfærdige Sjæl frivillig vælger at følge Herren.

2. Denne Syndens Tjeneste er for det Andet urimelig, ubillig. Er det ikke forfærdelig ubilligt, at Nogen vil indvie sit Hjerte, sine Kræfter, sit Liv til at tjene Synden og Djævelen som et Uretfærdighedens Redskab? Det er ubilligt, siger vi, at et Menneske sælger sig til et andet, men i Skriften lærer vi, at Mennesker sælger sig til at gjøre det Onde. Enhver Syndens Tjener har i Virkeligheden

solgt sig til et Slaveri, der er værre end det paa Cuba, værre end Negrenes og Kuliernes. Det er ubilligt, at det ene Menneske skal raade over det andet, som var dette andet et Dyr; men det er dog værre og langt mere ubilligt, at Syndens Magt og Satan skal herske over et ved Christi dyrebare Blod løskjøbt Menneske. Det er ubilligt, at et Menneske, som er bestemt til at være i Samfund med Gud og Englene, vælger hellere at tjene Djævelen, være Syndens Slave, gaa i Uretfærdighedens Tjeneste. Er man menneskekjærlig, da erklærer man Krig mod alt Slaveri, som vor Regjering gjorde for faa Aar tilbage, men o, gid der kunde blive udstedt en Krigserklæring mod Syndens Slaveri, saa at en aandelig Frigjørelse kunde finde Sted overalt paa Jorden. Men, husk paa: det er en personlig Sag; I maa selv tage Sagen i Haand hver for sig.

3. Syndens Tjeneste er tillige en *skuffende* Tjeneste. Ingen skuffes, som tjener Jesus, men al Syndens Tjeneste skuffer sent eller tidligt. Den har noget meget Lyst, noget meget Tillokkende i Begyndelsen, men hvor mørk og fæl er ikke dens Ende? Den minder om de Værter, der sætter den bedste Vin frem først, men kommer med den sletteste, med Bærmen, naar Gjæsterne er blevet berusede. Djævelen siger til Mennesket: tjen mig, da skal du blive rig. Muligt at Synderen ogsaa antager sig rig, fordi han besidder nogle Ubetydeligheder, som Ver-

den sætter stor Pris paa, men han vil finde paa det Sidste, at han mangler det Væsentligste: Rigdom i Gud. Absalon, fortæller Skriften os, blev yndet i Faderens Gaard. Djævelen hviskede ham i Oret: „Mange tror, at du vil blive en bedre Konge end din Fader. Fald fra ham, og hele Riget vil komme til at adlyde, til at tilhøre dig." Et fortryllende Billede for den unge, ærgjærrige Mand! Han syntes at se sig selv i den kongelige Vogn, i kongeligt Optog; han tænkte paa, hvorledes Mændene vilde bøie sig for ham, hvorledes Kvinderne vilde synes godt om ham. Saaledes stod Synden for ham i et bedaarende Lys, men han blev skuffet. Forstaar du det? Ha! Mangen har syntes at se sig selv i de fine Selskaber, men ak! du vil finde dem bag Mure og Gittre i Skam og Elendighed. Absalon ventede en Krone paa sine Lokker, men han blev hængende efter dem i hint for ham Dødsens Træ!

Synden er skuffende; den har et lyst Ansigt, men en skarp, stingende Stjert. Taler jeg ikke saadanne Sandheder, som Enhver kan se? Gaa med mig til Sygehusene, til Fængslerne, til de fattige Hytter og spørg dem med Lænkerne, dem, der ligger paa Straaleiet, dem, der er befængte med Usselhed, og du vil finde, at der bagved alt dette ligger i Almindelighed en Syndens Tjeneste.

Djævelen siger til den unge Kvinde: Du kan faa en ung, rig Mand, men han frygter ikke Gud. Dog, siger Djævelen, grib nu til, mens det tilbydes;

nu har du Anledning. Saaledes gaar det ogsaa i Forretningerne. Men jeg siger Eder, mine Tilhørere, man kan ikke paa en Gang tjene Djævelen i Forretningen og frygte Gud som en Christen. Husk paa Achans Historie. Han forestillede sig, at han saa sig selv i prægtige Klæder; han tænkte at kunne skjule sin Synd, skjule det ranede Sølv og Guld ved at nedgrave det under sit Telt. O, Syndens betagende Daarskab! Før Krigen var endt, laa han, hans Hustru, hans Sønner og Døtre begravede under Stenene i Achors Dal. Synden lovede ham en fin babylonisk Kappe i Begyndelsen, men knuste ham tilsidst. O, hvormange Billeder af denne Art skulde jeg ikke kunne fremholde af Skriften!

Mine unge Tilhorere! Lad Synden ikke bedaare Eder. Skuffet vil ethvert Menneske omsider blive, der lever i Syndens og Uretfærdighedens bitre Tjeneste. Skuffet! Forfærdeligt skuffet!

En alvorlig Herrens Tjener kom paa sin Vandring ind til en Mand, der stod og tærskede, og da han kom til at tale med ham, sagde han til ham: „I alt smerteligt Arbeide er der Fordel."

Manden, som tærskede, sagde: „Det er en almindelig Sandhed, men der gives dog en Undtagelse: Arbeide i Syndens Tjeneste giver ingen Fordel." Saa citerede han det Skriftsted, som jeg har taget til min Text idag, og tilfoiede: „Men siden jeg fik Tjeneste hos Herren, har jeg kjendt Arbeidets Frugt i Glæde ved Alt, hvad jeg foretager."

Vi kommer nu til den anden Del af vor Betragtning: Syndens Løn. Texten siger: dens Løn er Døden.

1. Jeg skal henlede Eders Opmærksomhed til, at Synden for det Første viser sin Løn eller Virkning i en Henvisnen af Menneskets moralske Kræfter. Bind din Arm fast til Kroppen for en Maaned, hold den stille for et Aar, og du vil mærke, at den bliver ubrugelig for lang Tid. Saaledes er ogsaa Hjertet, naar det gradevis forhærdes, med hver Dag bliver det mindre modtageligt for Guds Naade. Det gaar, som Propheten sagde om Israel: „De have Øren og høre ikke, Øine og se ikke, Forstand og forstaa ikke.“ Medens Andre høre Ordet med Taarer, kan disse Forhærdede sidde, staa og gaa, som om de var aldeles døde for Alt. Hvis mine moralske Kræfter, min Evne til at fly det Onde og søge det Gode, misbruges Aar for Aar, da sløves de ganske naturligt. Et Menneskes moralske Jordbund kan blive saa nedtrampet, at Ploven ei længere kan trænge igjennem den. Vogt dig derfor, o Menneske! Jeg anklager dig ikke nu for Mord eller Tyveri eller Lignende, men alligevel siger jeg dig, at hvis du Dag for Dag forhærder dig imod Sandhedens Paavirkning, da vil du omsider ligesaa lidt som Morderen og Tyven kunne arve Guds Rige.

2. En anden Frugt eller Løn af Syndens Tjeneste er et nedbrudt Legeme. Sygdom er des-

værre ofte en Følge af Syndens Tjeneste. Stik din Haand i Ilden, og den vil blive brændt. Legemets Fordærvelse og Nedbrydelse er altfor ofte Frugten af Overtrædelse mod de legemlige, physiske Love, Gud har givet os for Overholdelse. Mennesket, som ødelægger sine Kræfter ved Uteerlighed, Fraadseri og Drukkenskab, maa forvente en frygtelig Løn. Syndens Armee er en forfærdelig Armee, Syndens Sold er en forfærdelig Sold. O, hvor mange Mennesker har ikke vakt min Medlidenhed, naar jeg har seet dem som usle Ruiner, ødelagte af Synden. Maatte Gud bevare Eder, mine Venner, i dette Besmittelsens Land!

3. Vi seer videre Syndens Løn i Familielivet. Der findes Tusinder og atter Tusinder af Børn, som ere værre farne, end om de ingen Forældre havde; thi disses Synder har bragt Elendighed, har bragt Daarskab, har bragt Ufred ind i Familielivet, gjort Hjemmet til et Helvede paa Jorden og ødelagt Børnenes Fremtid i legemlig og aandelig Henseende.

Jeg kunde blive ved at vise Eder Syndens Løn i alle Forhold i Livet, men jeg har lovet at være kort. — Syndens Løn er Døden; men det er ikke alene den legemlige Død, der her tænkes paa, thi vi ved jo, at den Retfærdige maa dø ligesaa vist som den Uretfærdige, og at den legemlige Død er fælles for alle Mennesker; men Udtrykket „Syndens Sold er Døden“, har Hensyn til noget Andet, noget

Alvorligere end den timelige Død. Ordet Død betegner Adskillelse. Naar Sjælen eller Aanden skilles fra Legemet, dør Mennesket den legemlige Død. Saalænge Mennesket lever i Vantro, lever i Syndens Tjeneste, er det adskilt fra Gud, thi Synden gjør Skilsmisse mellem Gud og Mennesket, og Mennesket er aandelig død, — dette er Syndens Sold, Løn, den fjerner Mennesket fra Gud.

4. Endelig vil jeg bemærke, at Syndens Løn er Menneskets evige Fortabelse, evige Straf. Naar Herren den retfærdige Dommer skal udtale det afgjørende Ord paa hin store Dag: „Gaar bort fra mig, I Forbandede!", da vil det fortabte Menneske erfare Guds retfærdige Straf, Syndens Sold: Døden — den anden Død — en evig Adskillelse fra Gud, Himlen, Engle og frelste Syndere, og realisere Virkeligheden af den Tilstand, Skriften saa advarende fremstiller for os.

O, tænk Eder en Sjæl, adskilt fra Gud, vandrende i Syndens fæle Tjeneste fra det Onde til det Værre, fra det Mørke til det Mørkere! Tænk Eder den fortabte Sjæl i Pinen, hvor Ilden ikke udslukkes, hvor Ormen ikke døer og hvor hvert Ormebid, hver Ildflamme bærer Indskriften: Syndens Løn! Syndens Løn! Syndens Løn!

Store Gud! Frels hver Sjæl i denne Forsamling fra Synden og dens Tjeneste! Amen.

Christne skulle väre Mönstre.

Text: „Og I ere blevne vore Efterfølgere, ja Herrens, idet I annammede Ordet under megen Trængsel med den Hellig Aands Glæde; saa at I ere blevne Mønstre for alle de Troende i Macedonien og Achaia." — 1 Thess. 1, 6–7.

Exemplets Indflydelse har en vidunderlig Magt; ikke alene i det religiøse, men ogsaa i det borgerlige Liv øver det en saa stor Indflydelse, at alle Mennesker indrømmer det og fremholder det som uundværligt. En General, der skal anføre en Armee i Striden, maa kunne sige: „Følg mig!" Det er let nok at sige: „gaa!" men dette Ord har ikke paa langt nær den Kraft som det førstnævnte.

Da vi kjæmpede i Shenandoa-Dalen under den ulykfalige Borgerkrig hørte General Sheridan at Armeen veg tilbage og begyndte at adsprede sig. Han red da hurtigt afsted for at standse de Flygtende, han mødte dem adspredte, i fuld Uorden og Tilbagetog, men han red igjennem Skarerne, galloperede langs med Linierne mellem dem og Fienden og raabte: „Følg mig mod Fienden!" Som en Løbeild gik hans Ord fra Regiment til Regiment, fra Bataillon til Bataillon, fra Kompagni til Kom-

pagni; de vaklende Rækker stivnedes, de sluttede sig sammen, de vendte sig mod Fienden, de gjorde Anfald og de — seirede. Havde han i Stedet for selv at give Exemplet, telegraferet til dem: „Mine tapre Soldater! I maa stride, I maa falde an paany," — det havde visseligen ikke hjulpet. Ligesaa er det med Jesus, vor Saliggjørelsesfyrste; — han siger ikke blot: „gaa"! men: „kom! følg mig!" Derfor synge vi med Glæde:

„For os gaar,
Med os staar
Den, som alle Ting formaar."

I Brevet til Thessalonikerne staar der: „I ere blevne vore Efterfølgere, ja Herrens." Det er for mig et af de dybeste, høitideligste Ord i den Hellige Skrift, naar Apostlen siger: „Følg mig, som jeg følger Christus!" Jeg har studset mangen en Gang ved at bruge det Ord; det lader sig let sige, men skal det være Alvor, o, hvormeget ligger da ikke deri! Det er i Sandhed et alvorligt Ord; gid det da maa trænge dybt ind i vore Hjerter. Det er det christelige Maal, Formaalet for vor høie Kaldelse i Christo Jesu. Vor Frelsers, Jesu Christi Budskab, er stadfæstet ved et godt Exempel, og ei heller kan nogen virkelig stor Fremgang ventes, før dette bliver Kirken klart, at en Christen maa være et Mønster, værdig at blive efterfulgt. Herren venter ikke, at vi Alle skal tale, at Alle skal prædike Ordet som Præ=

dikanter, men han venter, ja han kræver, at Enhver, som har fundet Jesus som sin Frelser, skal ved sit Liv, sit mønsterværdige Exempel ære ham og fremme hans Rige paa Jorden.

1. Vi bør være Mønstre paa Forsonlighed. Herren har tilgivet os vore Synder, vist sin Naade imod os, derfor skulle vi følge hans Exempel ved at være forsonlige lige overfor vore Medmennesker. Det er let nok at bede: „Forlad os vor Skyld, som og vi forlade vore Skyldnere!“ men at føle det i Hjertet og handle efter disse Ord, er ofte vanskeligt. Da Petrus hørte Jesus tale om Tilgivelse, om Forsonlighed mellem Mand og Mand, forekom denne Lære ham gribende og vanskelig, og han spurgte: „Hvormange Gange skal jeg forlade min Broder, som synder imod mig?“ Han tænkte nok ved sig selv: Nu skal jeg rigtig tage Munden fuld, for jeg kan nok mærke, at min Herre og Mester forlanger, at jeg skal ofte tilgive ham, — og han tilføiede: „Mon indtil syv Gange?“ Men Herren stiller Forsonlighedens Maal høiere, thi han svarede ham og sagde: „Ikke indtil syv Gange, men indtil halvfjerdsindstyve Gange syv Gange.“ „Og naar I staa og beder, forlader, dersom I have Noget imod Nogen, at og eders Fader, som er i Himlene, skal forlader eder eders Overtrædelser. Men dersom I ikke forlade, skal eders Fader, som er i Himlene, eiheller forlade eder eders Overtrædelser.“ Og Paulus tilraaber Epheserne: „Værer

velvillige mod hverandre, barmhjertige, saa I tilgive hverandre, ligesom og Gud haver tilgivet eder i Christo." Vi, som er Christne, gjør her vel i at erindre os den Tid, da Gud tilgav os vore Synder. Han, som vi havde forsyndet os imod saa groveligen, han løb efter os, da vi forsøgte at undfly ham, han kom os imøde, da vi begyndte at vende os til ham. Hvorledes vil du da, i Erindringen herom, være strængere, du Tjener, end Herren? Du har faaet Alt for Intet, mon du da ikke er pligtig til at gjøre Alt mod Andre til Gjengjæld?

En Broder i Herren, der havde faaet Noget imod en Anden, gik op til denne og sagde ham det. Den Paagjældende takkede ham for hans Oprigtighed, „men," lagde han til, „lad os, førend vi gaar videre, knæle ned begge to og bede om Guds Velsignelse." De knælede og bad, og da de vare færdige, sagde den Ene: „Nuvel, min Broder, sig mig saa, hvad du har imod mig." — Da svarede den Anden: „Jeg har forglemt det Altsammen." Ja, mine Venner, det er bedst at opgjøre, hvad som maatte staa os imellem, ved Jesu Fødder, der gjøres vi istand til let at tilgive og forglemme. Værer Mønstre paa Forsonlighed.

2. Værer Mønstre paa Sandfærdighed. Apostlen siger: „Lyver ikke for hverandre." Vi taler maaske om Skrøbelighedsfeil og Lignende, naar vi vil betegne denne Last, men lad os hellere give den sit rette Navn: Løgn, Synd imod Gud og

Mennesker. Læg vel Mærke til Davids Bøn i den 141de Psalme: „Herre, sæt en Varetægt for min Mund, tag vare paa mine Læbers Dør“, og i den 39te Psalme: „Jeg vil bevare mine Veie, at jeg ikke skal synde med min Tunge; jeg vil bevare min Mund med en Mundkurv“, — denne Bøn kan vi gjøre til vor egen. Jeg har seet Folk i Vintertiden gaa med Klapper for Ørene for Kulden, men jeg maa sige det ligefrem: det var ønskeligt, om mange Mennesker, der ei kan tage Vare paa deres Tunge, vilde tage Mundkurve paa. Mange er saa uforsigtige med deres Mund, at den Ugudelige siger: Hvad skal man tro om disse Christne, der taler saa ilde om hverandre? — O, taler Sandhed med Mund og Hjerte!

En Lærer skrev i en Skole af Døvstumme det Spørgsmaal paa Tavlen: „Hvad er Sandhed?“ En af Drengene gik op og tog Kridtet; han skrev derpaa først en ret Linie og derefter en krum Linie, — Løgnen er kroget, Sandheden er ret. Djævelen er Løgnens, Gud er Sandhedens Fader — husk vel paa det! O, hvor ofte har Mennesket ikke en eller anden Vinding for Øie og da tror han strax, at Løgnen maa til, at den er gavnlig; men, mine kjære Tilhørere, opgiv denne taabelige Ide, lad Eders Hjerter altid tale Sandhedens Ord. Stands, vent, før du taler, at du kan være vis paa, at du taler Sandhed.

Der siges om den elskelige Fletcher af Madeley,

England, at han i det daglige Liv saa ud, som om han manglede Ord, men Sagen var, at han var taus, fordi han veiede hvert Ord, der udgik af hans Mund.

O, hvilken Indflydelse vort Exempel øver paa vor Omgivelse. En Fader gik med sin Søn ind paa et offentligt Sted. Opvarteren kom til Faderen og spurgte ham, hvad han ønskede. „Giv mig Vin," sagde han. Saa vendte Opvarteren sig til Sønnen og spurgte ham, hvad han vilde have. „Jeg tager, hvad Fader tager," svarede denne. Da grebes Faderen af Samvittighedsnag over det Exempel, han gav sin Søn, og han raabte til Opvarteren: „Tag den Vin bort, og giv mig Vand i Stedet." — O, Fader! o, Moder! Dit Barn vil tale som du; læg derfor Vind paa at tale Sandhed, intet uden Sandhed, den hele Sandhed. Lad din Tale være krydret med Salt, yndig, til Opbyggelse for dem, der hører paa den! Værer Mønstre paa Sandfærdighed.

3. Værer Mønstre paa Retfærdighed. I al vor Omgjængelse maa vi være retfærdige. Vore Gjerninger maa kunne stemples med Sandhedens og Retfærdighedens Indsegl. Men er det da i det Hele taget muligt, at der kan findes saadanne Ting som Løgn og Uretfærdighed hos dem, som bekjender Jesu dyrebare Religion? Ja, desværre, altfor ofte. Dette bedrøver Guds Aand, nedtrykker hans sande Børn og hindrer storligen hans Riges Fremme paa Jorden.

Men du, min Tilhører, bør komme ihu, at hvad du ikke ønsker, at Andre skulle gjøre imod dig, o, bestræb dig for, ikke at gjøre det mod Andre. Vei din Gjerning fra dig selv til Andre. Du maa komme dertil, du maa have Retfærdigheden saa kjær, at du hellere vil vælge at miste Alt end besidde Noget med Uretfærdighed. Thi hvad gjør det os slutteligen, om vi har meget eller lidet eller slet intet Gods? Først da er vi i Sandhed rige, naar „Guds saliggjørende Naade lærer os at leve viseligen, gudeligen og retfærdeligen i denne Verden."

To Spottere havde været Naboer og meget gode Venner. De Gudfrygtiges Vandel havde altid været en Gjenstand for deres Haan. Da kom der en Vækkelse i Nabolaget, og under denne blev den ene af de tidligere Spottere omvendt til Herren, hvad der gav Anledning til megen Omtale. En Dag gik den Omvendte ind til sin Nabo, og sagde: „Jeg kommer idag til dig i et underligt Ærinde. Erindrer du, at du for fire Aar siden mistede nogle Faar? Du spurgte mig og Andre om dem, men Intet blev oplyst, Ingen fik nogensinde opdaget, hvorledes det hang sammen med deres Forsvinden. Nuvel, jeg havde vadsket Navnene ud paa Faarene, efterat have stjaalet dem fra dig. — Du kan nu gjøre to Ting med mig, og jeg skal være tilfreds med hvilken Ting, du vil vælge. Du kan lade mig arrestere og dømme til Strafarbeide for mit Tyveri, — og jeg vil finde det retfærdigt, — eller du kan tage Værdien af Faa-

rene fra mig og saa store Boder, som du vil bestemme." — „Jeg vil ikke have noget af dig," svarede den Anden. — „Jo, du maa tage det," vedblev den Første, „jeg har ingen Ro i min Samvittighed, før det er skeet." — „Nuvel, giv mig nu, hvad du vil." — Den Første fremlagde Pengene og gik, — men Exemplet tog han ikke med. Den Anden blev urolig i sin Sjæl, han tænkte og tænkte igjen derover. „Hvor mægtig," sagde han til sig selv, „maa denne Religion ikke være, der driver et Menneske til at bekjende saadanne Ting om sig selv! Hvilken guddommelig Kraft maa ikke have opretholdt ham under Bekjendelsen." — Og da han næste Gang saa ham, sagde han: „Du var mig en kjær Broder i Synden, men nu har du bragt mig til Erkjendelse af min Synd, og jeg vil for Fremtiden være dig en Broder paa Livets Vei." Værer Mønstre paa Retfærdighed.

4. Værer Mønstre paa Gavmildhed. Paulus skriver til Timotheus: „Forkynd dem, som ere rige i den nærværende Verden, at de ikke skulle hovmode sig, eiheller sætte Haab til den uvisse Rigdom, men til den levende Gud, som giver os rigeligen alle Ting at nyde; at de gjøre Godt, blive rige i gode Gjerninger, gjerne give, meddele, saa de samle sig selv et Liggendefæ, en god Grundvold for det tilkommende Liv." Herren har jo givet os Alt for Intet, derfor bør det os at være gavmilde. Saalænge vi vandrede paa Syndens Veie, da forstod vi ei, hvad det var at give, men paa Livets Vei bliver

Gavmildhedens Aand med Nødvendighed en fremtrædende Aand. Ingen sand Christen tænker længere kun paa sig selv; thi han ved, at den, som giver til de Fattige, laaner til Herren; han erfarer, at Herren elsker en glad Giver. Værer Mønstre paa Gavmildhed.

5. Værer Mønstre paa Uegennyttighed. Vi skal ikke se paa vort Eget, paa vor egen Fordel, men ogsaa paa Andres. O, der er en fin Duft ved denne Beskedenhed, der trækker sig selv tilbage.

To Børn sad ved Bordet og spiste. Pigen smilede, da hun saa, hvor meget Broderen spiste. Hvorfor, spurgte Moderen hende, spiser din Broder saa meget idag? O, jeg ved det godt, svarede hun; han gav hele sin Frokost bort.

O, min Tilhører, vid dog hvor godt Herrens Velsignelser skal smage dig, om du, lig Drengen, forstaar at gjøre noget Godt for Andre. Ja, om du med hjertelig Glæde kan efterligne din velsignede Frelser, der gik omkring og gjorde vel. Væbne dig med det samme Sind. Jeg har seet saadanne Exempler, som har glædet mit Hjerte. Det gode Exempel er som en Klokke, hvis Lyd kalder Mange til Kirke.

Broder og Søster, om du end er alene, ringe og fattig, du kan leve for Herren et stille, mønsterværdigt Liv, et Liv til Andres Bestyrkelse og Opmuntring, et Liv til Guds Ære og Pris. O, at det kunde siges om denne Menighed, hvad Apostelen

siger om Thessalonikerne: „I ere blevne Mønstre for alle de Troende i Macedonien og Achaia.“

Leve vi saaledes som Mønstre, da skal Christi Rige blive forfremmet, da skal Sjæle blive frelste og Guds Navn blive æret paa Jorden. O, lader os da som Guds elskelige Børn leve og vandre saa, at vi i Sandhed og med ydmyg Erkjendtlighed kan sige: „Følger mig, som jeg følger Herren.“

Og „iøvrigt, Brødre, hvadsomhelst der er sandt, hvad der er ærbart, hvad der er retfærdigt, hvad der er rent, hvad der er elskeligt, hvad der tales vel om, enhver Dyd og Alt, hvad priseligt er: derpaa giver Agt.“ Dertil give Gud os Naade! Amen.

Christelig Fuldkommenhed.

Text: „Men jeg siger eder: elsker eders Fiender, velsigner dem, som eder bande, gjører dem godt, som eder hade og beder for dem, som gjøre eder Skade og forfølge eder; paa det I skulle vorde eders Faders Børn, som er i Himlene; thi han lader sin Sol opgaa over Onde og Gode, og lader regne over Retfærdige og Uretfærdige. Thi dersom I elske dem, som eder elske, hvad have I da for Løn? gjøre ikke ogsaa Toldere det samme? Og dersom I hilse eders Brødre alene, hvad Synderligt gjør I da? gjøre ikke Toldere ligesaa? Derfor skulle I være fuldkomne, ligesom eders Fader, som er i Himlene, er fuldkommen." — Matth. 5, 44–48.

Disse Ord ere Herrens. Saaledes talte Jesus til sine Disciple, da han vandrede med dem paa Jorden. Saaledes taler han til sine Disciple, sine Børn, nu; thi hans hellige Ord staar fast fra Slægt til Slægt. Enten vi fuldeligen forstaar dem eller ei, saa staar de dog der i Sandhedens Bog urokkeligere end Himlens Sol og Stjerner, fastere end Jordens Grundvold og Klipper.

Og de er ligesaa lærerige som trofaste, thi herved fremholder Jesus sin Religions dybe, rene og himmelske Aand saavelsom dens ophøiede Maal og Ideal — Fuldkommenhed.

Det er ikke mine Ord, det er ikke vor Kirkes

Ord, men det er Jesu Ord, — nyttige til Overbevisning, til Lærdom, til Rettelse, til Optugtelse i Retfærdighed, — som vi nu skal betragte. Maatte den gode Hellig Aand veilede os under dette Foretagende! Gid Alles Bon maa være iaften: „Herre Gud! Din Villie ske!" Saa vil han udbrede Lys over vor Forstand og indgyde Fred i vore Hjerter, idet vi i alvorlig Bon betragter:

1. Hvad der ifolge Guds Ord indbefattes i den christelige Fuldkommenhed, hvortil vi er kaldte.

2. Hvorledes Herren kalder os til den.

Det vil maaske af flere Grunde være bedst at begynde med at undersoge, hvad der ikke indbefattes i den christelige Fuldkommenhed, som vor Kirke lærer, da vi saa ofte er blevne beskyldte for at lære Ting, som vi paa ingen Maade lærer.

Vi, som Kirke, lærer for det Første ingen absolut Fuldkommenhed. Gud alene er absolut fuldkommen; hans Væsen, hans Egenskaber er fuldkomne; han udvikles ikke, men er fra Evighed til Evighed den Samme. Al menneskelig, al christelig Fuldkommenhed maa i Sammenligning med hans være relativ.

For det Andet forstaar vi herved ingen englelig Fuldkommenhed. „Uafbrudt Begeistring af Lov og Pris, uophørlig Henrykkelse af Glæde," siger den Gud hengivne Fletcher, „hører ikke til den christelige, men til den englelige Fuldkommenhed. Vore svage Legemer kan kun taale nogle Draaber af dette

herlige Bæger (Kjærlighedens), — — men skjøndt de ere svage, kan de dog taale en Fylde af Sagtmodighed, af Resignation, af Ydmyghed og Kjærlighed, som er villig til at adlyde indtil Døden."

For det Tredie er det ingen adamitisk Fuldkommenhed, thi Mennesket, saalænge det er tilhuse paa Jorden, er underkastet legemlig Sygdom og Smerte, som i større eller mindre Grad har Indflydelse paa dets aandelige Liv.

For det Fjerde er det ingen saadan Fuldkommenhed, at det bliver umuligt at falde i Synd igjen. Enhver af os ved helt vel, at denne Beskyldning imod os er urigtig. Har du ikke hørt de alvorlige Formaninger, der gives vort Folk til at være standhaftig i det Gode og se til, at de ikke falde? Jo, atter og atter lægges der Eftertryk paa denne Sandhed. Saalænge du er paa denne Side af de gyldne Porte, er det muligt at falde tilbage i Synd; thi saalænge vi er paa Jorden, er det nødvendigt for os Alle at vaage og bede, at vi ikke skal falde i Fristelse, samt give alvorlig Agt paa Herrens Advarsel: „Derfor, hvo, som tykkes at staa, se til, at han ikke falder."

For det Femte er det ingen saadan Fuldkommenhed, at man ei kunde blive fristet. Djævelen ønsker netop at skyde paa en blank Skive. Seer han En, der vil vandre med Herren i hvide Klæder, i Sandhed og Hellighed, da vil han just gjøre det værste Mulige imod en Saadan, thi han ved ret vel,

at den, der vandrer saaledes, vil skade hans Rige allermest. Han vil skyde de hvasseste Pile imod og lægge de fineste Snarer for den rene Sjæl, men den imodstaar ham i Troen — og seirer. At blive fristet er ikke Synd, men at bukke under for Fristelsen er Synd. Jesus var fristet, dog uden Synd. Fristede og prøvede bliver vi, mine Venner, saalænge vi vandrer paa Jorden, men ved Jesum Christum skal vi altid seire; Ære være Gud!

For det Sjette forstaaes herved ingen saadan Fuldkommenhed, at vi ikke fremdeles skulde kunne voxe i vor Herres Jesu Christi Kundskab og Naade. Et sundt Træ, et sundt Barn voxer bedst, ikke sandt? Saaledes vil ogsaa den Sjæl, som drager sin Næring og sin Kraft fra Jesus, mest frodigen voxe i Guds Kundskab og Naade. De mest gudhengivne Sjæle forstaar bedst at bede: „Herre, forøg os Troen, at vi ifølge dit Ord maa gaa fra Tro til Tro, fra Kraft til Kraft, fra Herlighed til Herlighed i Naadens salige Rige;" og de begriber bedst Apostlens dybe og kjærlige Formaning: „Men voxer i vor Herres og Frelsers Jesu Christi Naade og Kundskab." Ingen Stillestaaen findes i Naadens Rige, mine Brødre og Søstre, — og eiheller deroppe, hvor vi, om vi bliver tro til Enden, skal skue Herren som han er og blive ham lige.

For det Syvende menes ingen saadan Fuldkommenhed, at man ei føler Trang til og Smag for Naademidlerne. Man beskylder os tildels for, at

vi blot raaber paa Aand, Aand, paa Følelse, paa Begeistring. Dette er ikke saa. Thi vi lære, at enhver sand Christen maa bruge Herrens Ord og de andre Naademidler. Som David siger i den 119de Salme: „Din Munds Lov er mig bedre end tusinde Stykker Guld og Sølv," saaledes vil ogsaa den Christen tænke og erfare, der lever i inderligt Samfund med Gud. Han studerer og hører Herrens Ord med Glæde; naar han kommer til Herrens Nadvere seer han hen til Stifteren og bliver velsignet. Og saaledes ogsaa med Bønnen, baade den i Enrum og den i Fællesskab med Andre: i Alt, som Herren har anordnet for ham, finder en Christen Opbyggelse og forstaar at skattere det.

Vi lærer altsaa med Hensyn til Naademidlerne just det Modsatte af det, vi beskyldes for.

Der ligger en liden Traad paa Havets Bund mellem her og Europa. Den er liden og ansselig, men den bringer mægtige Budskaber. Saaledes er det ogsaa med Naademidlerne, hvorigjennem Naaden strømmer fra Gud til os.

For det Ottende læres der ingen feilfri Fuldkommenhed. Vor Forstand, vor Dømmekraft er og forbliver ufuldkommen, medens vi er paa Jorden; derfor er og forbliver vor Praxis og vort Liv mangelfuldt i mange Henseender.

Vi er, siger Wesley, behæftede med tusinde Svagheder, Feil og Brøst, og føler derfor Trang

til at bede Gud om at han vil forlade os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere.

„Vel," siger man, „vi tænkte, at I ikke holdt af eller brugte denne Bøn." Men ved I ikke, at vor Kirkes Disciplin endog paalægger hver Præst iblandt os at bruge Herrens Bøn i Forbindelse med hver offentlig Gudstjeneste? Og bør vi ikke forstaa, at kun den, som har et kjærligt og forsonligt Hjerte, kan i Sandhed og med Rette bede: Forlad, som vi forlade.

Hvad indbefattes da i den christelige Fuldkommenhed, som vor Kirke, følgende Guds Ord, lærer? Herved forstaaes og heri indbefattes:

1. En saadan salig, fuldstændig gjennemgribende Renselse fra al Synd og Uretfærdighed, at den troende, bedende Sjæl erfarer Virkeliggjørelsen af det guddommelige Ord: „Jesu Christi, Guds Søns Blod renser os fra al Synd", samt fornemmer Saligheden af Christi uforlignelige Erklæring: „Salige ere de rene af Hjertet, thi de skulle se Gud". Kan du tro, at Jesus vilde sige dette, hvis ingen troende Sjæl paa Jorden kunde erfare hans Blods rensende Kraft? Er Frelseren tvetunget? Siger han en Ting og mener en anden? Nei, hans Ord er Ja og Amen. Vel ved vi, at ved Djævelens List er Synden kommet ind i Verden, og ved Synden dens Besmittelse; men Jesus, Løven af Juda, Guds Lam, er mægtigere end Djævelen, mægtigere end Synden, og frelser os, lovet være hans hellige

Navn, fra Djævelens Vold og fra Syndens Skyld, Straf, Magt og Besmittelse. Jesus er mægtigere end Djævelen, ikke sandt?

2. Dernæst indbefattes heri en saadan Fylde af Guds Kjærlighed, at man ved den er istandgjort til at elske Gud af ganske Hjerte, Sjæl og Sind og Ens Næste som sig selv; at man forstaar at leve Kjærlighedens Lydigheds Liv: „Dette er Kjærligheden til Gud, at vi holde hans Bud, og hans Bud er ikke svære."

Mange vil her udbryde: „Nei, der er formegen halv Kjærlighed ligeoverfor Gud, formegen halv Kjærlighed, ja Koldhed ligeoverfor Næsten til at dette kan finde Sted. Nuvel, vi indrømmer med Bedrøvelse, at dette er Tilfældet, at der findes megen, ja overmaade megen Halvhed i Religionens Liv her i Verden, men hvad har det med Skriftens Ord og Lære at gjøre? Guds Ord, Skriftens Lære maa ikke bøies og rettes efter Menneskets forskjellige Erfaring, men Erfaringen maa grunde sig paa og rettes efter Guds Ord. Gud, som fyldte Salomons Tempel med sin Herlighed, skulde han da ikke kunne fylde sit Tempel, den tørstende Sjæl, med sin Kjærlighed? Jo, lovet være Herren! Han kan lade os, som Paulus siger, „kjende, erfare Christi Kjærlighed, der overgaar Kundskaben, at vi kunne fyldes til al Guds Fylde."

Der er vist Børn, der med Sandhed kan sige, at de elsker deres Forældre af ganske Hjerte, og lige

saa sikkert er der troende Sjæle, der kan sige, at de elsker Gud af ganske Hjerte og deres Medmennesker som sig selv. Men — dette er Død til den gamle Adam, det er vist. Og denne rene, dybe christelige Kjærlighed standser ikke ved Brødre og Søstre af den samme Kirke, det samme Samfund, nei, den udstrækker sig videre, selv til Ens Fiende. Desværre, vi erkjender det: hvor lidet er der dog i Verden af den fredsommelige Aand, som lyser ud af Textens Ord: „Velsigner dem, som eder forbande, gjører dem godt, som eder hade, og beder for dem, som gjøre eder Skade og forfølge eder; paa det I skulle vorde eders Faders Børn, som er i Himlene, thi han lader sin Sol opgaa over Onde og Gode, og lader regne over Retfærdige og Uretfærdige.“ — Her har vi Jesu egen Fremstilling af den christelige Fredsommelighed, Kjærlighed og Upartiskhed, der skulde besjæle os som hans Børn, og hermed stemmer, hvad Paulus skriver i Brevet til Romerne: „Dersom da din Fiende hungrer, giv ham Mad, dersom han tørster, giv ham Drikke.“ Dette er Kjærlighedens gudelige Liv. Den overvinder det Onde med det Gode. Den driver ud fra Hjertet al syndig Frygt og Hævnlyst og fylder det med himmelsk Fred og Glæde. Saaledes virker den og saaledes maa den aabenbare sig i Guds Menighed, i Christi Disciples Aand og Omgjængelse. Saa lærer Guds Ord. Dette er Textens Kjærne og Indhold.

En Herrens Tjener, der virkede med hellig Iver

lige, denne bibelske Fuldkommenhed, dette dybe, rene og salige evangeliske Liv i Christo Jesu, hvortil vi er kaldte.

2. Vi kommer da til det andet Punkt: Hvorledes er vi kaldte til denne christelige Fuldkommenhed? Vi svarer, at Gud ved sit Ord kalder os til dette Liv, til denne Erfaring. Skriftens hellige Befalinger, Forjættelser, Formaninger, Advarsler og Bønner lægger os paa den mest indtrængende Maade paa Hjerte, at vor Helliggjørelse er Guds Villie. Vi er kaldte ved den Hellig Aand hertil. Og har den ikke atter og atter mindet dig om dit høie Kald i Christo Jesu? Har den ikke tugtet dig igjen og igjen for din Lunkenhed, for din Træghed, for dit delte Hjerte? Har du ikke følt det? Er du ikke bleven draget af den Hellig Aand henimod dette Maal? „Jo," siger du. „Men jeg synes at være saa langt fra det endnu."

Fremad da! Fremad i Jesu Navn! Lad Herren faa smykke dig som sin Brud.

Herren kalder os endvidere ved sine tro Børns Exempel, der skinner som klare lysende Stjerner paa Kirkens Himmel.

Har ikke ogsaa du paa din Livsvandring truffet lysende Exempler, her og der en Enoch, en Elias, en Daniel, en Zacharias og Elisabeth, en Johannes, en Maria, der har levet i Hellighed, vandret med Gud i Sandhed og Retfærdighed? Har du ikke hist og her fundet en Mand, en Christen, hvis Exempel

har været som et Kald fra Herren, at du skulde følge ham, som han fulgte Herren?

O, kjære Gud i Himlen! Maatte der opreises mange hellige Mænd og Kvinder iblandt os, som vil ære dig med barnlig Tro og kjærlig Lydighed!

O, lader os ikke kives med Herren om at slippe igjennem med Dette eller Hint; lader os eiheller kives med hverandre, thi dette er os ikke gavnligt; men lader os opgive al Snæverhjertethed, al Egenvillie, og stræbe efter den sande, den christelige, den evangeliske Fuldkommenhed i Christo Jesu, at vi kan vandre vor Gud til Ære paa Jorden og omsider blive delagtiggjorte i de Helliges Arvedel i Lyset! Amen.

Herrens Aands Kraft.

Text: „Da svarede han og sagde til mig sigende: dette er Herrens Ord til Serubabel, sigende: det skal ikke ske ved Hær eller ved Magt, men ved min Aand, siger den Herre Zebaoth.“ — Zach. 4, 6.

Disse ere velbekjendte Ord. Vi har ofte brugt dem baade i Bønnen og i Prædiken og henvist til dem i christelige Samtaler, dog kan de med den Hellig Aands Bistand belære og opbygge os i denne Morgenstund.

Ethvert Menneske har sin Gjerning at gjøre for Herren paa Jorden; Enhver har sit Pund, sit Talent, for hvis Brug han holdes ansvarlig. Ligeledes har enhver christelig Menighed sin Gjerning, sin Mission at udføre. Men saasnart en enkelt Sjæl eller en Menighed forsøger at udrette Noget til Guds Riges Udbredelse, da skal man nok møde Hindringer og Modstand. Thi Enhver vil erfare, naar han vil gjøre Noget for Herren, at der er Vanskeligheder at overkomme, og det er under saadanne Omstændigheder Mennesket spørger med Zacharias: „Hvorledes skal dette ske? Hvorledes skal vi dog kunne fremme Herrens Sag?“ Og Svaret

lyder som i Textens Ord: „Det skal ikke ske ved Hær eller ved Magt, men ved min Aand, siger den Herre Zebaoth." Vi skal nu overveie disse to Punkter:

1) At Guds Gjerning maa gjøres ved Guds Aands Kraft, og

2) I hvilket Forhold bør vi staa til Guds Aand?

1. Den Sætning er klar, at skal Noget gjøres for at bygge Guds Tempel, at fremme Guds Rige paa Jorden, da maa det ske ved den Hellig Aand. Der er truende Fiender paa Menneskets Vei, naar han skal gjøre Noget for Herren; han føler maaske nedbøiet og mismodig og med Bæven spørger han: „Hvorledes kan jeg udføre denne Gjerning?" Da kan vi trøste os selv og Andre med Textens Ord: „Det skal ske ved min Aand, siger den Herre Zebaoth." Og nu for at vise, hvorledes dette ogsaa er virkeligen skeet, skal vi paapege nogle af de Tilfælde, hvor Herren besynderligen har blottet sin almægtige Arm til Frelse.

I Samuels Bog fortælles, hvorledes Philisterne havde samlet deres Leire til Krigen mod Israel, og de to Hære var leirede ved Egens Dal. Israeliterne havde en ung kraftig Konge, nemlig Saul. Der fattedes ikke Hær, eiheller Vaaben eller Magt, men Seier. Saul og Israel forfærdedes over Philisternes Kjæmpe, Goliath, og de frygtede saare. De udæskedes uden at turde give Møde. Det gik

dem som saamangen en Menighed, der staar som en Armee under en Leder, og som ikke mangler Magt og Hær, Antal og Midler, men aandelig Seier. Gud kunde have givet Saul og hans store Hær Magt til at seire, men da havde Æren blevet Sauls. Over hele Israel vilde Skriget have lydt: „O, se dog, hvilken Konge vi har! Hvor uimodstaaelig er han ikke! Hvilken Anfører! Hvor mægtig til Seier!" Men paa Herren vilde Ingen have tænkt. Hvorledes skulde det nu ske, at Seiren tydeligt kunde vise sig at være Herrens og ingen Andens? Vi skal se det.

Der var en ung Hyrde, skjøn at se til, en Søn af Ephraimiten Isai. Hans voxne Brødre var i Krigen mod Philisterne, men selv var han hjemme hos Faderen og vogtede hans Smaakvæg. Til ham siger Faderen en Dag: Tag disse Brød og bring dine Brødre. Den unge Mand iler glad til Hæren; men da han naaer den, finder han den meget nedslaaet. Hvad er Aarsagen? Han har rimeligvis spurgt dem derom, og de har svaret ham: Vent, saa vil du nok faa det at se. Og lidt efter træder Kjæmpen Goliath frem af Philisternes Skare og udæsker med Haansord den israelitiske Hær. Da spørger David sig selv: Har Herren da ingen Stridsmænd? Han bliver begeistret i sit Sind; han tænker ikke: Gid jeg var saa og saa stor, da vilde jeg gjerne møde ham. Nei, han siger: „Herren, som friede mig fra Løvens Vold og fra Bjørnens

Vold, han skal frie mig af denne Philisters Haand." Herrens Aand var med ham og i ham; han havde allerede seiret formedelst Troen, før han havde gjort det første Skridt. Hans Brødre haanede ham, men Guds Sag drev ham, og han siger til Saul: Jeg skal gaa og stride med denne Philister. Da vil Saul paanøde ham sin Rustning og sine Vaaben, men nei, han maa netop gaa uden dem, kun beskyttet af Herren, kun stolende paa ham. Han gaar med sin Slynge, med fem glatte Stene, som han udvalgte ved Bækken, og med et frit og glad Hjerte iler han Kjæmpen imøde. O, hvilken Tro udviser han ikke? Philisteren haaner ham. „Du kommer til mig med Sværd og med Spyd og med Glavind," svarer David, „men jeg kommer til dig i Herrens Zebaoths Navn, — hvilken du haver forhaanet." Han svinger sin Slynge og seirer, ikke ved Hær og Magt, men ved Guds Aand!

Saaledes siger ogsaa Jonathan (1 Sam. 14, 6), da han vil slaa Philisterne kun ledsaget af sin Vaabendrager: „Hos Herren er ingen Forhindring at frelse ved mange eller ved faa." En kan jage Tusinde og To Titusinde paa Flugt, men den Ene eller de To maa have Troens Aand. Den, som tror, seirer!

Gideon gik til Herren i Bøn og bad ham om et Tegn paa, at han vilde frelse Israel. Han fik det; men saa siger Herren: „Folket er flere, som ere med dig, end at jeg skulde give Medianiterne i deres

Haand, at Israel ikke skal rose sig mod mig, og sige: min Haand haver frelst mig." Men Gideon havde to og tredive tusinde Mand med sig. Da udraaber han, at de, der vare bange, skulde gaa hjem, og se, to og tyve tusinde gik tilbage! Men Herren siger igjen: Folket er endnu formeget. Hvis de tilbageblevne ti tusinde havde seiret, da vilde det have lydt over hele Israel: „O, hvilke tapre, hvilke vældige Stridsmænd er ikke disse ti tusinde!" Og af den lille Skare sendtes endnu ni tusinde og syv hundrede tilbage! Med de tre hundrede gaar da Gideon mod Fienden. Og hvad Vaaben har de? En Lygte i en Krukke, og en Trompet! Fine Soldater! vil du sige. Men Gideon deler i Nattens Mørke sin Skare i tre Afdelinger, og giver dem Feldtraabet: „Herrens Sværd og Gideons!" Det er Herrens Sværd, som Gideon skal føre. Og Fienderne tænkte: Hvilken Armee! O, gid vi dog blot var fri for denne trefoldige Armee, der omgiver os overalt. — Gideon seirede, ikke ved Hær eller ved Magt, men ved Herrens Aand.

O, Evangeliets Budskab er en lignende Magt til at trænge ind i Fiendernes Leir og sprede hans Skarer!

Vi kunde finde mange andre Exempler i det gamle Testamente, men jeg vil nu vende Eders Opmærksomhed til det nye. Og der finder jeg da en Beretning om, hvorledes en lille Skare Mænd og Kvinder er forsamlede i en Sal, midt i det mord-

skyldige Jerusalem, omgivet af hadefulde, mægtige Modstandere, af Pharisæere og Skriftkloge. Se, hvor de beder og venter paa Herren, og se, hvorledes Guds Aand kommer over dem og sætter sig paa dem som Ildsluer. Og se, hvilken Virkning, hvilken Kraft Guds Aand har! Petrus, — ikke længere den skjælvende, frygtagtige Petrus, der fornægtede sin Frelser, men den af Aanden fyldte Petrus staar op og ved hans Ords uimodstaaelige Kraft gjennembores Hjerterne som af flammende Pile. Hele Jerusalem sættes i Bevægelse af den gjennemgribende Aand, Christi Vidner, Jesu Disciple seirer, — „ikke ved Hær eller ved Magt, men ved min Aand, siger den Herre Zebaoth."

2. Vi skal nu betragte det andet Spørgsmaal: I hvilket Forhold bør vi staa til den Hellig Aand?

Det er Nøglen til hele vort aandelige Liv, der her er Tale om. Thi i det Forhold, du stiller dig til den Hellig Aand, i det Forhold staar du til din evige Salighed eller Fordømmelse. Og saaledes ogsaa med enhver Menighed. Det er ikke Forholdet til Venner, ikke Prædikanter, eiheller Kirken, men Forholdet til den Hellig Aand, der vil afgjøre baade vor christelige Karakter og christelige Indflydelse.

1. Vi maa staa, for det Første i et Bønnens Forhold, Afhængigheds Forhold til den Hellig Aand. Vi maa være som Leer i hans Haand. Vi maa ikke bedrøve ham paa nogen Maade; men

ydmygeligen bede, at han vil veilede os til al Sandhed og fylde os med Christi Kjærlighed.

Om Guds Rige skal fremmes iblandt os, om vi skal faa nyde en gjennemgribende Vækkelse, det vil ikke ske ved Hær eller ved Magt, men ved Herrens Aand. O, lader os da hjerteligen bede om denne Aandens Daab fra det Høie, om dens Ild og Kraft. „Beder og I skulle faa.“ Se da til, mine Venner, at I staa i et Bønnens Forhold til den Hellig Aand.

2. Vi maa for det Andet staa i et Troens Forhold til den Hellig Aand. Forstaar vi til Nytte den gamle Troesartikel: „Jeg troer paa den Hellig Aand“? O, hvilke Naadens Under, der kan ske i og ved os, om vi tror paa og ledes af den Hellig Aand. Som vi bede, saa maa vi tro, at vi skjænkes Aandens Gaver.

Om vi ærer Gud ved barnlig Tro, vil han forherlige sit Navn iblandt os ved mange dyrebare Sjæles Frelse, som i hin Pintsetid. Det skal ske. Ære være Gud!

3. For det Tredie maa vi staa i et Lydighedens Forhold til ham. Aanden i Forening med Guds Ord skal lære os at vandre i Lyset og elske hverandre. Vi maa i Kjærlighed give Agt paa Herrens Bud, saa skal vi erfare Guds Fred som Floden, besjæles med Aandens Liv og Varme samt glæde os i Faderens Forjættelse, som de første Christne gjorde. Som de seirede, skal vi seire, om vi fyldes af samme Aand og Kraft.

Sluttelig maa vi lægge Mærke til den store Trøst i Texten idag: „det skal ske ved min Aand." O, hvor ofte har jeg ikke følt mig urolig; jeg har seet paa saameget Nedtrykkende. Men naar jeg saa spurgte Herren: „O, er der ikke Noget, der kan trøste mig?" da kom Svaret saa fyldestgjørende: „Jo, det skal ske." Naar Uveirsskyerne har raset, kommer Solen frem igjen; Mark og Enge smiler og Regndraaberne glimrer i Solens Glands som Millioner af Diamanter over Naturens Skjød. Saaledes ogsaa i det Aandelige. En Rift viser sig i Mørket, i Taagen, og ved den Hellige Aands Bistand og Kraft skal Guds Sag fremmes — „ikke ved Hær eller ved Magt, men ved min Aand, siger den Herre Zebaoth!" Amen.

Himlen.

Text: „Og En af de Ældste talede og sagde til mig: disse, som ere iførte de lange hvide Kjortler, hvo ere de, og hvorfra ere de komne? Og jeg sagde til ham: Herre! du ved det. Og han sagde til mig: disse ere de, som ere komne ud af den store Trængsel, og have tvættet deres lange Kjortler, og have gjort dem hvide i Lammets Blod; derfor ere de for Guds Throne, og tjene ham Dag og Nat i hans Tempel; og han, som sidder paa Thronen, skal udbrede Paulun over dem. De skulle ikke hungre mere, ei heller tørste mere, Solen skal ei heller falde paa dem, ei heller nogen Hede. Thi Lammet, som er i Thronens Midte, skal vogte dem, og lede dem til levende Vandkilder; og Gud skal aftørre hver Taare af deres Øine." — Aab. 7, 13—17.

Gud har gjennem sit Ord aabenbaret os Saliggjørelsens Vei. Han har kundgjort os hvorledes en Synder kan blive benaadet og omvendt ved sin Naade, og hvorledes man kan blive bevaret i Sandheden indtil Enden. Og ligeledes har Herren fundet Behag i at aabenbare for os det tilkommende Livs eller Himlens Salighed. Dette har han i Naade gjort for at styrke vore Hjerter og opmuntre os paa Veien, der fører til denne Salighed, samt anspore os til ved hans Hjælp at vinde Andre med os.

Jeg ønsker nu ved den Hellige Aands naadige Bistand at tale om:

1. Himlen som et Sted;
2. Himlen som en Tilstand.

Den, som skal tale om rene Ting, maa kjende Renheden selv; gid da jeg maa kunne i denne Morgenstund tale om Himlen med et himmelsk Sind, et Sind svarende til Gjenstanden under Betragtning, og gid I maa kunne høre paa mig med det samme Sind!

To Ting veed vi med Vished, som burde virke alvorligt paa vort Sindelag: For ganske kort Tid siden var vi ikke her i denne Verden, og om føie Tid ville vi eiheller være her mere, og som vi alle ønsker at fare herfra i Fred, burde det os da ikke at gjøre vort korte Ophold her til en værdig Beredelse for det evige Herligheds Liv hinsides Graven?

Himlen fremstilles i Skriften som et Sted. Da Jesus mærkede paa sine Disciple, at de vare bedrøvede over Adskillelsen, der saa snart skulde finde Sted, hvorledes trøstede han dem da? „I min Faders Hus," siger Jesus i Joh. Ev. 14, 2, „ere mange Værelser — — Jeg gaar bort at berede eder Sted." Dette var hans Trøst til de Bekymrede; her fremhæver han Himlen som et Hjem, som et bestemt Sted, „i min Faders Hus". Og saadant svarede netop til Disciplenes Trang; de vare hjemløse, og nu skulde tilmed Herren forlade dem. Hvad skulde der blive af dem? Det saa mørkt ud for dem; de havde ingen Bolig, hvortil de kunde gaa, naar Verden forfulgte dem. Hvor velsignede maatte da ikke Frelserens Ord være: Trøster eder, jeg gaar for at berede eder Sted. Ved mit Blod vil I faa

Adgang til de mange Værelser. Mange i denne min Forsamling har maaske aldrig havt et Hus, som de kunde kalde deres eget, men o, hvis du har Arveret hos Jesus, da kan du pege didop og sige: „I min Faders Hus, der er mit Hjem.“ Boliger paa denne Jord er forgjængelige, men hin er evig. Himlen er et Sted, — hvor trøstende er det ikke! Hvis man sagde: „Himlen er overalt,“ det er for ubestemt for vor Opfattelse. Nei, den er et Sted, — det Sted, hvortil Christus foer op, hvorfra Englene kom, da Jakob saa dem gaa ned ad Stigen, da Hyrderne saa dem paa Marken i Julenatten. Den døende Stephanus saa dette bestemte Sted, saa Himlen aaben, som der staar i de hellige Apostlers Gjerninger, 7de Kap.: „Se, jeg seer Himlene aabnede og Menneskenes Søn staaende hos Guds høire Haand.“ De stenede ham paa Jorden, men Himlen modtog ham med Glæde.

Igjen: Himlen forestilles i Biblen under Billedet af en Stad. Folk lever her paa Jorden i Gruppevis, i Familier, i Samfund, i Byer. Dette svarer til vor Trang. Saaledes har Herren da ogsaa fremstillet Himlen som en Stad. „Men I ere komne til Zions Bjerg og til den levende Guds Stad, til det himmelske Jerusalem, og til Englenes mange Tusinde“ (Hebr. 12, 22). „Thi vi have ikke her en blivende Stad, men søge efter den tilkommende.“ Dog er der en væsentlig Forskjel. En Stad her paa Jorden er underkastet Forandringer

af Ild og Vand, af Pest og Krig, som har ødelagt mange blomstrende Byer, men Himlen er en sikker Stad. Denne By, hvori vi lever, var prægtig for otte Aar siden, besad store skjønne Paladser og megen Rigdom, men i fire og tyve Timer fortæredes den af Ild. Himlen derimod tilintetgjøres ikke. Den er ubevægelig, uforkrænkelig. Og ingen i den Stad skal sige: Jeg er syg. Her hos os hersker Sygdom, Død og Sorg. Mange en Moder gaar med Sørgeslør; men i Himlens Stad er der ingen Sygdom, ingen Død, ingen Sorg, eiheller Mørke; thi Gud og Lammet lyser der. Du kan læse om dens Indvaanere, om dens Mure dens Gader, om Floden, der løber igjennem den, i Johannes Aabenbarings 21de og 22de Kapitel. Herlig Fremstilling!

Himlen er fremstillet som et Hjem, et Sted, en Stad, men ogsaa som et Land, hvor der aldrig er Dyrtid, aldrig Krig, aldrig Pest, aldrig Oprør, aldrig Misvæxt, et Herrens Land, et Himlens Land, et Salighedens Land. Men alle disse Benævnelser viser os med et Ord, at Himlen er et bestemt Sted. Naar du, som en sand Christen, som Udlænding her paa Jorden, forlader din Hytte, din Bolig, da taber du dig ikke i det Ubestemte, men gaar til et andet bestemt Sted, der er ved Jesus Christus beredt for dig. Og med hvert Skridt vi gaar her paa Jorden som Herrens Disciple, nærmer vi os dette vort salige Bestemmelsessted, som der staar i Sangen:

„Jeg gaar til Himlen, hvor jeg gaar!“

Hvor jeg gaar! Alene eller i Selskab, i Medgang eller Modgang, i alle Livsforelser og i alle Forretninger. Overalt, i Hjemmet, i Skolen, i Kirken gjør jeg visse Trin mod dette Hjem. Saa tror, saa lever den Sjæl, hvis Borgerskab er i Himlen. Og naar den tillidsfuld skuer Hjemgangstimen imøde, da smiler den og synger:

O søde Stund, naar Sjælen frigjort svinger
Sig bort fra alt det Timelige her,
Naar den til Alt, hvad her dens Frihed tvinger,
Har sagt Farvel og svæver Himlen nær!

O søde Stund, naar Døren op er lukket
Til Himlens Fryd, og Sjælen seer derind;
Da svinder det for stedse, Længsels-Sukket,
Da tørres Taaren paa den Frelstes Kind.

O søde Stund, naar Jesu Stemme høres:
Kom hid til mig, tag Palmen i din Haand.
Naar Sjælen skal i Himmelklæder føres:
O Fryd! — du kan ei fatte den, min Aand.

Du kan ei fatte Evighedens Glæder,
At Sjælen evig, evig, evig bor
Hos Jesus, hvor den aldrig mere græder,
Hvor den skal se det, hvorpaa her den tror.

Men bi, og tie og tro og bed, saa kommer
Og engang denne søde Stund for dig,
Da du skal indgaa til en evig Sommer,
Da du endelig skal blive Jesu lig.

Saaledes synger den Sjæl ved Enden af sin jordiske Bane, der har vandret med Jesu i Tro og Lydighed.

2. Lad os dernæst betragte Himlen som en Tilstand.

1. Den er for det Første en Glædestilstand. Vel er der allerede Glæde forbunden med at elske og tjene Gud paa Jorden, men vi er dog omgivne af Sygdom, Død, Trængsler, Sorger og Gjenvordigheder. Bedrøvelsens Taarer dækker ofte den alvorlige Christens Kinder. Men der kommer en Dag, da vi skal indgaa i den hellige Tilstand, hvori Texten siger, at Gud skal aftørre hver en Taare af vore Øine. Her erfarer vi, hvad den gamle Poet siger:

Sandt er det, i saa mangen Nød,
Tidt Taare=Strøm paa Kinder flød;
Men Gud har dem,
Strax de kom hjem,
Aftørret paa sit Skjød.

Nu holde de, og har til bedst
Hos ham en evig Løvsals=Fest;
Og Lammet selv,
Ved Livets Elv
Er baade Vært og Gjæst.

Det sømmer sig for os som Jesu Disciple at føle Bedrøvelse over de Ufrelstes Tilstand, ja ogsaa over vore egne Feiltrin og Brøst. Naar Hjertet er mest smeltet af Christi Kjærlighed, og jeg glæder

mig over Guds Naade, over det nye Liv: at leve i Troen paa Guds Søn, saa sænkes dog min Sjæl i Bedrøvelse ved at føle, hvor uværdig jeg er, og over, hvor lidet Jesus og hans store Naade bliver paaskjønnet af de Fleste. Her er det en Taarernes Søn, hist en Bedrøvelsens Datter, som volder vaagne Nætter og bedrøvede Timer. Men o, takket være Gud! vi vandrer mod det himmelske Hjem, hvor hver Taare skal aftørres. Ja,

Alt, hvad Gud mod os har gjort,
Skal evig kaldes høit og stort!

Skuffelsens Dage er da svundne, Sorgens Timer forbi. Da er jeg befriet fra at sørge over min Ufuldkommenhed og mine Tilkortekommelser, da er jeg i godt Selskab, indenfor Stadens Porte. Skuffelserne her paa Jorden er undertiden meget bittre. Tab af Gods kan smerte, Tab af Ærespøster ligesaa, men begge Dele er Intet mod at skuffes af en Broder, Søster eller Ven, hos hvem vi ventede at finde Trofasthed. Dog sønderknust af Skuffelsens bittre Slag kan vi finde Hvile i Jesu Skjød. Jeg forventer et velsignet Selskab i Himlen, et friere Sprog end her overfor hverandre, et Glædessamfund med hverandre, med de Gamle, der er gaaet forud, med dem, der har staaet i Forsamlingerne og sjunget Guds Pris, med dem, der har levet og seiret med os. Mon vi ikke ogsaa skal tale med Englene hisset? Visseligen. Skulde ikke Elias ønske at tale med

Englen, der fyldte Enkens Oliekrus og bragte ham Himmelføde under Enebærtræet? Mon ikke Petrus vilde ønske at tale med Englen, der besøgte ham i Fængslet og førte ham ud fra samme? Mon ikke Paulus skulde ønske at tale med Englen, der kom for at trøste ham paa Skibet, da det tumledes af Bølgerne paa det adriatiske Hav? Mon ikke Lazarus skulde ønske at tale med Englen, der tog ham op fra Saar og Nød til Abrahams Skjød?

Englene, siger Skriften, er tjenende Aander; i Himlen staar de omkring Thronen. Og naar vi, mine Venner i Herren, skal være i Englenes og de Ældstes og de Helliges Selskab, sømmer det sig da for os at smudse os i Djævelens Tjeneste? O nei, vi er bestemte for et høiere Maal. Jeg skal engang synge Guds Lovsang i de hellige Skarer, der har tvættet deres Klæder rene i Lammets Blod. Jeg har aldrig seet Jesu blide Øine, aldrig lagt min Haand i hans Haand. Men jeg skal engang se ind i disse kjærlighedsfulde Øine og glæde mig i hans Beskuelse. Dette er hans Forjættelse, og han skuffer ikke — aldrig!

O, Jesus, dyrebare Jesus, vi skal engang se dig i din Herlighed! Hjælp os at forblive dig tro indtil Enden!

2. Denne Tilstand er en Salighedens, en Forherligelsens Tilstand!

Himlen svarer som en Tilstand til hver Enkelts Hjertes Trang. Den Ene opfatter den som en

Hvile, en Anden som idel Kjærlighed, en Anden som idel Lovsang. Et Barn døde i Moderens Arme af Sult. „Jeg har aldrig ret forstaaet disse Ord før," sagde hun, „men nu forstaar jeg dem: de skulle ikke hungre mere, eiheller tørste mere." En Moder, der havde mistet sin Søn paa Havet, gjentog med Forkjærlighed og Trøst de Ord: „Og Havet afgav de Døde, som var i det."

3. Det er en Ærens Tilstand. Hisset staar Sandheds Vidnerne for Thronen; her holdes de ofte for Daarer; her ringeagtes og forhaanes de;

Her gik de under stor Foragt;
Men se dem nu i deres Pragt;
For Thronen staar
De Slagte-Faar
I Himlens Præste-Dragt.

„I, som bekjende mig paa Jorden, og bliver tro indtil Enden," siger Christus, „for eder skal der komme en Ærens Dag; I skal krones med Livsens Krone." Naar Konger krones paa Jorden, da skydes der fra Fæstninger, da raabes der leve Kongen. Jeg forventer ikke Kanonskud fra Himmelstadens Volde paa hin Dag, men jeg tror, at Englene vil slaa deres gyldne Harper. Og jeg vil høre „som en høi Røst af en stor Skare i Himmelen, som siger: Halleluja! Saliggjørelsen, og Æren, og Prisen, og Magten være Herren vor Gud!" O, der vil blive herlige Sange, naar Guds

Børn krones. Ja, de vil selv juble og synge med forklaret Stemme: „Jesus Christus, det troe Vidne, den Førstefødte af de Døde, og den Jordens Kongers Fyrste, som os elskede og aftvættede os fra vore Synder med sit Blod, og haver gjort os til Konger og Præster for Gud og sin Fader! Ham være Ære og Kraft i al Evighed! Amen!" O, ved Forvisningen, ved Tanken om denne Æres Tilstand, bør vi ikke glæde os, og i Haabet synge:

Er vort Liv i Gud forborgen,
Synes det som visnet hen,
Paa den sidste blide Morgen
Skal det klare op igjen,
Strid og Saar Da forgaar
Seiren aldrig Ende faar.

Da skal Christi Hær optræde,
For hans Throne stille sig,
Bære Livets Krands og Klæde
Med saa stort et Seierskrig,
Tænk engang, Hvilken Sang!
Himmelsød og evig lang.

Du, som gaar og er misfornøiet over, at du ikke æres her, se op til ham, der skal krone dig med Livsens Krone! Søg ikke efter Ære, som dog ikke findes her, men gaa paa Guds Veie, følg din Frelser, Jesus Christus, og du skal faa Ære evigt i Himlen.

4. Himlen er en tjenende Tilstand. „De tjene ham Dag og Nat" — altid. Den Lade tænker sig Himlen som et Sted, hvor han kan undgaa at røre

sig. O, saadanne vanhellige Sjæle, som finder Christi Tjeneste et utaaleligt Aag her, vil ei finde Adgang deroppe. Der er ingen Himmel for den Lade; thi den onde og lade Tjener bliver bunden og kastet i det yderste Mørke. Menneskets høieste Maal paa Jorden er at kunne tjene Gud, og i Himlen skal vi eiheller ophøre at tjene ham. Englene tjener jo Gud; saaledes skal vi ogsaa, og det uafladeligt, Nat og Dag; men hvori Tjenesten skal bestaa, det er os ikke aabenbaret.

O, min Tilhører! Er du beredt for Himlens Hjem? Har du grebet Jesu Christi dyrebare Sandheder? Er Jesus dit Liv, din Sandhed, din Vei? Du bereder dig med Klæder og Penge og mange Ting, naar du skal foretage en Reise her paa Jorden; har du beredt dig for den sidste store Reise? Har du omgaaedes dine Medmennesker her saaledes, at du med Glæde kan møde dem hisset? Er Himlen et saadant godt Sted, en saadan herlig, salig Tilstand, hvad gjør du da for at naa derhen? O, bered dig til at møde Gud i Fred! Ifør dig Bryllupsklædningen! Vandre i Lyset! Prøv dig selv! Er din Lampe brændende? Gjør du Guds Villie? Husk dog, at du inden føie Tid skal vandre bort; og bær denne Sandhed med dig, at „ikke Enhver, som siger Herre! Herre! skal indgaa i Himmeriges Rige, men den, som gjør min Faders Villie, som er i Himmelen.“ Amen!

Helvede.

Text: „Da skal han og sige til dem ved den venstre Side: gaar bort fra mig, I Forbandede! i den evige Ild som er beredt Djævelen og hans Engle."
Matth. 25, 41.

Disse er Herrens Ord. De fremholder for os, mine Tilhørere, en gribende, en alvorlig Sandhed: Læren om Helvede eller den evige Straf er ikke Menneskeopspind, men Guds Ords Lære. Enten vi dødelige Mennesker fortolker det høitidelige Ord paa forskjellige Maader eller ei, saa staar dog Sandheden der, urokkelig, uforgjængelig som alt Guds Ord. Vi maa ikke tage Noget derfra, ikke heller lægge Noget dertil. Vi, som Herrens Tjenere, er ikke sendte til at forklare, hvorfor Herren i Himmelen handler saa eller saa, men vi er forbundne til at fremholde Guds hele Raad til Salighed. Vi er sendte til at forkynde de guddommelige Sandheder, og, siger Herren, „hvad jeg lægger i din Mund, skal du tale til mit Folk." I denne Aand maa derfor min Prædiken iaften opfattes. Og stod jeg selv som den, der ikke havde syndet og derved ikke paadraget mig Guds Vrede, da vilde jeg maaske kunne bruge større Strenghed i mine Udtalelser; men da det nu er saaledes, mine Tilhørere, at er I og jeg frelste,

benaadede, da er det skeet udelukkende af Naade, og bliver vi engang frelste fra den evige Straf, da vil det ogsaa være af Naade, — saa ønskede jeg gjerne at fremlægge Sandheden for Eder med Mildhed og Alvor og derved søge at bevæge Nogen til at fly den tilkommende Vrede. Jeg skal derfor med den Hellige Aands Bistand søge at fremstille:

1. Skriftens Lære om Helvede.

2. Nogle af de Indvendinger, der er tildels reist imod den.

Guds Ord, saaledes som det lyder i den forelæste Text og dens Sammenhæng, fremstiller paa den ene Side den evige Salighed og paa den anden Side den evige Pine, Helvede. Guds Ord, Biblen, som saa klart lærer os Salighedens Storhed, har en ligesaa klar og tydelig Fremstilling om Straffens uendelige Omfang. Den taler om evigt Samfund med Gud, men ogsaa om evig Fortabelse og Undergang. Hvorledes kunne vi tro, at der er en Himmel, men samtidigt fornægte, at der er et Helvede? Tror vi hvad Biblen siger om den Salighed, der venter Guds Børn, saa maa vi ogsaa tro, hvad den samme hellige Skrift siger om den Straf, der venter de Vantroe og Ubodfærdige. Er ikke dette den ligefremme Sandhed, som meddeles os i Guds Ord?

Jeg bemærker dette særligt for at aabne Eders Sind og gjøre dem modtagelige for den Sandhed, som skal blive Eder forkyndt. Og det kan ligeledes være godt at erindre om, at Gud veed noget mere

end vi, er temmelig meget ældre end vi, saa at det sømmer sig for os at bøie os for ham, naar han taler.

Jesus talte stedse mildt, men dog alvorligt om Syndens Følger, som for Exempel i Bjergprædikenen. O, siger man, kunde vi høre en saadan Prædiken, da fik vi Kjærligheden og Sandheden i Forening at høre. Ja vist. Men lyt da til hvad han siger: „Men dersom dit høire Øie forarger dig, da riv det ud, og kast det fra dig; thi det er dig gavnligt, at eet af dine Lemmer tabes, og ikke dit ganske Legeme skal kastes i Helvede," og ligeledes i Marcus 9de Kapitel: „Og dersom din Haand forarger dig, hug den af; det er dig bedre, at gaa som en Krøbling ind til Livet, end at have to Hænder, og fare hen til Helvede i den uslukkelige Ild?" Disse er Jesu Ord; og kan vi nu lægge Andet deri, end at Jesus paa det bestemteste advarede imod et evigt Pinested? Vi tør ikke tage Noget derfra, eiheller lægge en anden Mening deri. Menneskene ønsker ganske vist at leve i Synd og undgaa Straf for Synden; de ønsker at tro, hvad de synes om og tænke sig en Gud, der ikke tugter dem, ligesom Børn ikke ønsker at smage Riset. Det er ganske naturligt. Forbryderne i Fængslet kunde ogsaa nok lide, at Straf ikke existerede. Men gaar man til dem for at spørge dem, om de skal have Straf eller ei? Spørger man den blodbestænkte Morder, hvilken Straf han skal have? Og skal vi med Synde-

blod paa vore Hænder spørges, om hvilken Skjæbne vi ønsker? Om hvilken Straf vi fortjente? Er Forbryderen kompetent til at dømme i sin egen Sag? Byder Ret og Retfærdighed, at den evige, almægtige og hellige Gud skulde spørge os, der har syndet imod alle hans Love, om hvor liden eller stor Straf vi vilde være tilfreds med?

I Matth. 10. 28, siger Jesus: „Og frygter ikke for dem, som slaa Legemet ihjel, men kunne ikke slaa Sjælen ihjel; men frygter heller for Den, som kan fordærve baade Sjæl og Legeme i Helvede."

Den velsignede Jesus talte disse Ord, og endnu taler de. Og naar vi skue frem til den Tid, da alle Jordens Slægter skal staa for Guds Domstol og Jesus Christus, den retfærdige Dommer, skal dømme dem, hvad siger da Skriften herom i vor Text iaften? Hører: „Gaar bort fra mig, I Forbandede, i den evige Ild, som er beredt Djævelen og hans Engle." I kjender ogsaa Lignelsen om Talenterne. Der siger Herren til den tro Tjener: „Gak ind til din Herres Glæde; men kaster den unyttige Tjener ud i det yderste Mørke; der skal være Graad og Tænders Gnidsel." Fortabelsen og Saligheden stilles parallelt. Evig Glæde paa den ene Side og evig Graad paa den anden.

Ingen, der ikke vil bøie Guds Ord efter sit eget Sind, kan tro det ene og forkaste det andet. I Lignelsen om de ti Jomfruer gaar de fem ind med Brudgommen til Bryllupet, men de fem andre maa

staa udenfor. „Gaar bort, I Forbandede!“ siger vor Text, — — „og de skulle gaa hen, disse til den evige Pine, men de Retfærdige til det evige Liv.“ Det er igjen evigt Liv paa den ene Side, evig Pine paa den anden. „Kommer hid, min Faders Velsignede“ svarer til "Gaar bort fra mig, I Forbandede!“ I Lukas 13de Kapitel siger Jesus: „Stræber alvorligen at indgaa igjennem den snævre Port, thi Mange, siger jeg eder, skulle søge at komme ind og skulle ikke kunne. Derefter, naar Husbonden er opstanden, og haver tillukket Døren, skulle I komme til at staa udenfor, og banke paa Døren og sige: Herre, Herre, lad op for os! og han skal svare og sige til Eder: jeg kjender eder ikke, hvorfra I ere.“ Samme Tanke, samme Lære, samme Sandhed fremholdes overalt: evig Salighed for de Retfærdige, evig Fortabelse for de Uretfærdige. „Disse skal bede Bjergene falde over sig og Dalene skjule sig; de skal staa udenfor og banke, og der skal ikke lukkes op for dem.“ O, min Tilhører! Gid du vilde forstaa at benytte Naadens Tid! Den er kort; for hver Dag et Menneske forbliver i sin Synd, samler han sig Vrede for Vredens Dag. Vi maa berede os til at indgaa til Herrens Glæde, ellers samler vi Vrede for Vredens Dag, og om vi end tænker, at Gud vil ikke være saa stræng, hvo har da givet os Ret til at tænke saaledes, til at tro, at Gud siger Et og mener noget Andet? Hvorfor skulde han da paaminde os saa venligen, saa indtrængende til at

undgaa Straf og Dom, og igjen tale saa alvorligen og advarende om, at den skal komme? Talte han ikke til Noah om Straffen for Menneskenes Ugudelighed, og kom ikke Opfyldelsen? Talte han ikke Advarsler gjennem Loth til Sodomas og Gomorras Indbyggere? Men de levede fremdeles i deres Synd, og de har maaske leet ad Truslerne om Undergang. „Vore Børn,“ har de maaske sagt, „er ligesaa smukke, ligesaa sunde og kraftige som Loths. Gaar det ikke os ligesaa godt som ham?“ Ja, saa taler Menneskene: „Lad intet skræmme os, ikke Prædikanterne, ikke Skriften; vi kan leve, som vi lyster: Herren er nok ikke saa haard!“ Men vi vil komme til at forstaa paa Dommens Dag, at det var Alvor med Truslerne saavelsom med Naadens Tilbydelse. Har ikke Herren erklæret gjennem Aartusinder sine Straffedomme over Folkene, og er de ikke komne? Jo, ligesaa vist som Himlens Salighed er, ligesaa vist er Straffen, hvis vi ikke søger Naade i betimelig Tid. I Johannes Aabenbaring 20de Kapitel siger Apostlen: „Og jeg saa de Døde, Smaa og Store, staaende for Gud, og Bøgerne bleve opladte; og en anden Bog blev opladt, som er Livsens Bog; og de Døde bleve dømte efter det, som var skrevet i Bøgerne efter deres Gjerninger. Og Havet afgav de Døde, som vare i det, og Døden og Helvede afgav de Døde, som vare i dem, og de bleve dømte, hver efter sine Gjerninger. Og Døden og Helvede bleve kastede i Ildsøen. Denne er den anden Død. Og

dersom Nogen ikke fandtes skreven i Livsens Bog, blev han kastet i Ildsøen." Og ligeledes i næste Kapitel: „Den, om seirer, skal arve Ting, og jeg vil være ham en Gud, og han skal være mig en Søn. Men de Frygtagtige og Vantro, og Vederstyggelige, og Manddrabere, og Skjørlevnere, og Troldkarle, og Afgudsdyrkere, og alle Løgnere, deres Del skal være i Søen, som brænder med Ild og Svovl."

Jeg kunde anføre mange flere Skriftsteder herom, men de udsiger alle det Samme. Det er en alvorlig Sandhed, der her stilles os for Øie. Ligesom de herligste Billeder bruges til at beskrive Herlighedens Liv, saaledes kan der ikke tænkes noget mere Gruefuldt og Skrækkeligt end de Udtryk, som Herren har brugt, naar han taler om den evige Straf: Ildsøen, Ormen som ikke døer, Svovlpølen, det yderste Mørke. Men naar nu Beskrivelsen er saadan, hvad vil da ikke Virkeligheden blive? Hvo formaar at fatte en fordømt Sjæls Tilstand, adskilt, som den vil være fra Gud, ene med sine Synder, vridende sig i Helvede? Saaledes udbryder den rige Mand: „Send Lazarus, at han dypper det Yderste af sin Finger i Vand og lædsker min Tunge; thi jeg pines svarligen i denne Lue. Men Abraham sagde: Søn! Kom ihu, — kom ihu, — at du haver annammet dit Gode i din Livstid, og Lazarus ligesaa det Onde; men nu trøstes han og du pines." Og var det end kun en Lignelse, hvad siger det? Er

Lignelserne ikke givne til at give os en bestemt Ide om Virkeligheden? Læren er altsaa den samme, saameget mere som Jesus Christus pleiede at fremholde de hoitideligste Lærdomme ved Lignelser.

Jeg skal nu gaa over til at nævne nogle faa af de Indvendinger, der tildels blive gjorte.

1. Læren om en evig Straf, siger Nogle, kan ikke forenes med Guds Godhed. Hvorfor ikke? Er ikke Gud god nu? Hans Godhed er ligesaa stor nu, som den nogensinde vil blive; thi han er uforanderlig god, som han er uforanderlig retfærdig; men er der ikke Lidelser, Pinsler og Kvaler nu paa Jorden, som Folge af Synd og Uretfærdighed, skjondt Gud er god? Er der ikke Hjem, som med Rette kunde kaldes Helveder paa Jorden? Tør Nogen sige, at disse paa nogen Maade er Herrens Værk? Føler og erkjender ikke Fangerne i deres mørke Fængsler, og alle Synders Slaver i deres Skam og Ulykke, at de selv er skyldige i deres Skjæbne?

Guds Godhed bør lede hvert Menneske til Omvendelse, men hvis ikke, saa forhærdes Mennesket under dens Misbrug.

Solen lyser og opliver, men den fortærer og forbrænder ogsaa. Er Aarsagen hos Solen? Nei. Gud vil ikke, at noget Menneske skal døe i sin Synd og gaa evigt fortabt; hvert Menneske, som gaar til Fortabelse, gaar der imod Guds Villie.

2. Læren om Helvede, siger Andre, er et Skræm-

mebillede af Præsterne og brugt som saadant for at kontrollere de Enfoldige.

Vid dog, min kjære Tilhører, at hvad der her er fremholdt iaften er Guds Ord, skrevet ikke af mig eller dig eller Præsterne, men af de hellige Guds Mænd, som talte drevne af den Hellig Aand.

En Herrens Tjener maa tale Sandhed, og det, som ofte kaldes et Skræmmebillede, er ofte den alvorligste Sandhed. Stod jeg ved Jernbanen og saa Toget nærme sig og saa Folk paa Skinnerne, vilde Nogen da forundre sig, om jeg raabte og skreg? Ha! der kommer et Dødens Tog efter os, og naar man seer Mennesker le og være ubekymrede for deres Sjæls Frelse, naar det evige Fordærvelses-Tog nærmer sig, kan man da advare formeget, for alvorligt? Skal jeg frygte, at Nogen vil paa hin Dag bebreide mig for, at jeg fra Zions Mure har talt for høit, for advarende? Ingenlunde. Nei, jeg vil vedblive at advare, at Enhver maa fly fra Synden, fra Uretfærdigheden og fra den brede Vei, som fører til Fordærvelsen. O, gid denne Sandhed, mine Tilhørere, maa sænke sig dybt i Eders Hjerter, at I maatte ved Jesu Blod blive frelste fra al Synd og befriet fra den kommende Vrede.

Nei, mine Venner, det er intet Opdigtet af Mennesket, men en virkelig Undergang, imod hvilken den ufrelste Sjæl iler. Mange spotter og leer ad denne Sandhed; men Mange, som saaledes har spottet og leet i Livets gode Dage, bæver og skjælver

af Skræk og en gysende Anelse om Helvedes Dom, naar Dødens blege Haand slaar dem mod Jorden. De raaber da lig Oberstlieutnant Charteris: „Jeg vilde give £30,000 for om Nogen kunde tilfredsstille mig, at der er ingen Straf efter Døden!“

O, du unge Mand, du unge Kvinde, vogt dig for vor Tids letsindige, spottende og Sandheden fornegtende Aand!

Hvo, spørger du, siger: Der er intet Helvede, der er ingen Straf efter Døden? Jo, gaa til de mange Saloonholdere, Drankere, Uteerligheds-øvere, Ugudeligheds-Forsvarere, Blodsugere og Barnemordere i denne af Synden fordrukne Stad, og du vil maaske finde, at Nitti af hvert Hundrede spottende nægter Læren om en evig Straf! Hvo vil forene sit Vidnesbyrd med disse af Djævelen allerede forførte Mennesker? Hvo vil lade sig forføre af disse? Jeg siger igjen: Vogt dig, o Sjæl; thi det gjælder dit evige Vel, din evige Skjæbne!

Og nu ligger Sandheden i Eders Hænder. Der er Miskundhed for hver Sjæl endnu, som vil søge Herren; Naadens Dør staar endnu aaben. O, kjære Sjæl, tænk nu over denne Sag. Debatter ikke, søg ikke at bortforklare Skriftens ligefremme Udtalelser, men husk paa, at det er Guds Ord. Maatte det lyse for En og Hver til nærværende og evig Salighed for Jesu Christi Skyld! Amen.

Sjælens store Spörgsmaal.

Text: „Og han førte dem ud og sagde: Herrer! hvad bør mig at gjøre, at jeg kan vorde salig? Men de sagde: Tro paa den Herre Jesum Christum saa skal du vorde salig, du og dit Hus."— Ap. Gj. 16, 30-31.

Herrens Apostle var omreisende Missionærer. De havde intet fast Hjem, intet fast Sted, hvor de virkede. Hvorhen Gud bod dem at gaa, der gik de. Paulus og Silas hørte i Nattens stille Time Herrens Raab ved en Mand fra Macedonien: Kom over til Macedonien og hjælp os! De gik strax, de forstod, at Manden, som Paulus saa om Natten i et Syn, antydede et Kald fra Herren. Og vel er det for den Apostel, den Discipel, den Sjæl, ung eller gammel, det Menneske, rigt eller fattigt, der følger Herrens Kald, men Ve over den, der staar imod, naar Gud lader sin Røst høre til ham!

De kom til Macedonien og vedblev med Reisen, til de kom ind i den store Stad Philippi, hvor tidligere Ingen havde prædiket, hvor Folket endnu levede i Synd, levede efter Kjødets Drifter. Der var ingen Menighed til at ønske dem velkomne, ingen Præstebolig, hvor de kunde tage ind, ingen

christelige Venner. Aandeligt Mørke rugede over Staden. O, har du ikke mærket, min Tilhører, hvor tungt Hjertet bliver, naar du kommer til et Sted, hvor Ingen modtager dig, Ingen kjender dig? Det er ofte faldet i min Lod at gaa til saadanne Steder, hvor jeg har søgt og søgt for at finde en alvorlig Sjæl, med hvem jeg kunde tale om aandelige Ting. Og dog er det saa, at søger man efter Ligesindede, da finder man saadanne, om de er der, thi det er, som om de havde Noget, der uvilkaarligt drog dem til hverandre. Saaledes var det og med Paulus og Silas. De fandt ud, at der ved en lille Flod udenfor Byen var en Plads, hvor Kvinderne pleiede at samle sig til Bøn. Der gik de ud, og der holdt de deres første evangeliske Missionsprædiken. Og under denne Prædiken kom saa Herren dem til Hjælp ved at aabne Lydias Hjerte, en Purpurkræmmerske fra Staden Thyatira, og hun indbød dem til sit Hus. Her fandt de saa Herberge, — Præstebolig! De gik og talte Herrens Ord der, hvor der holdtes Bøn, hvorved mange Sjæle blev frelste. O, hvor glade var da Paulus og Silas! Der er Intet mere opmuntrende for en Herrens Udsending end at se et Folk under Guds Ords vækkende og frelsende Magt. Men en Pige, der havde en Spaadoms-Aand, gik efter dem i mange Dage og raabte: „Disse Mennesker er den høieste Guds Tjenere, som forkynde eder Saliggjørelsens Vei.“ Men Paulus harmedes og bød Aanden i Jesu

Navn at fare ud, og den foer ud i den samme Stund.

Over dette blev Pigens Herrer forbitrede, thi de havde Vinding af Pigen, og de besluttede at hævne sig paa Paulus og Silas. Ja, det er Djævelens gamle List! Naar Menneskene omvender sig, da sætter han Syndens og Vantroens Mørke imod og forfølger Guds Sag. Disse Herrer, der saa Pengetab i Pigens Omvendelse, førte Paulus og Silas ud paa Torvet, lod dem hudstryge og kastede dem derpaa i Fængsel. „De forvirrer vor Stad", det var Anklagen mod dem. Og saa tænkte man: Nu er de i Fængsel, nu er det ogsaa forbi med den Vækkelse, de har fremkaldt. Men Fængslet forvandledes til et Bedehus, hvor Jesu Navn blev æret.

Midt paa Natten bad Paulus og Silas til Gud og sang Lovsange. Der var tyst i Byen, men ikke i Guds Rige; Fienderne sov og tænkte, at nu sad de To fast i Stokken. Men Bønnen gik til Himlen midt om Natten, medens de Andre sov, og virkede kraftigt. Bønnens Ord er ikke opbevarede, men de lød sikkerligen ikke mod Fienderne, ikke mod Bødlerne, men for dem: „Herre, tag dem ud af Syndens Lænke." Paulus tænkte nok paa, hvad Herren havde gjort for ham, hvorledes Herren havde mødt ham paa Veien, da han fnysende foer frem som en Forfølger; han bad vist: O, Herre, du, som rykkede mig som en Brand ud af Ilden, kan ogsaa hjælpe os nu og tillige gjøre vor Fængsling til en Mis-

sionstur i dit Navn; lad dem, der har hudstroget og bundet os, blive løste fra Satans Baand og Lænker!

Der var stille i Byen hin Midnat, der var stille i Syndens Leir, men ikke i Pauli og Silas Hjerter, ikke hos Herren. Tys! Hvad er det? Jorden ryster; Fængslets Grundvolde skjælver; Dørene springer op; Lænkerne falder af! Stokmesteren kommer styrtende, ræd, frygtsom frem. Fangerne, tænker han, er nu bortløbne; nu er er det ude med mig. Og han vilde dræbe sig selv. Men hør nu den Guds Mand: Gode Stokmester! „Gjør dig selv intet Ondt; thi vi ere her Alle.“ Da forandres Stokmesterens Skræk sig til Overbevisning om hans Synd. Hans Øine aabnes, han ser sin Sjælenød; han kaster sig for Pauli og Silas Fødder og udbryder: „Herrer, hvad bør mig at gjøre, at jeg kan vorde salig?“

Dette er, mine Venner, Sjælens store Spørgsmaal: „Hvad bør mig at gjøre, at jeg kan vorde salig?“ Mange gjør Spørgsmaal om, hvorledes de kan blive rige, blive store, blive æret, blive Mægtige paa Jorden; Andre, hvorledes de kan faa Rum for deres Rigdomme, eller hvorledes de kan hurtigt forøge dem. O, Verdens Børn er fulde af Spørgsmaal, men Sjælens store Spørgsmaal — Spørgsmaalet om dens Frelse — forbigaaes desværre; men den af Herren vakte Sjæl har kun dette ene, store Spørgsmaal at stille: Hvad bør mig at gjøre,

at jeg kan vorde salig? Dette er et individuelt, et personligt Spørgsmaal; det forudsætter:

1. Overbevisning om Synd. Stokmesteren saa pludselig, hvad han ikke før havde seet: sin Synd, sin Usalighed, sin Fare. Herrens Aand havde pløiet dybt i hans Sjæl og Hjerte; han saa sig selv; han følte Hjælpeløshed. Dette er den rette Overbevisning om Synd, og den medfører altid alvorlig Syndserkjendelse. Dette er Guds Aands Gjerning, og den kan, lovet være Gud, gjøre sin Gjerning paa kort Tid, som det sees i dette Tilfælde.

2. Beredvillighed til at lade sig lære. „Hvad bør mig at gjøre, at jeg kan vorde salig", det er: Herre, du seer, jeg er beredvillig. Og det er ogsaa en Tilstand, hvor Ingen tænker paa at stille Betingelser eller vælge Maaden, men blot: lad mig blive frelst, som du vil frelse mig, Herre!

Han ligger for sine Fangers Fødder og bekjender sin Hjælpeløshed, sin Nød, sin Trang til Frelse. Haabefulde Tilstand, naar Sjælen kommer dertil! O, er du, min Tilhører, saaledes beredvillig til at blive frelst, da er du modtagelig for Guds Naade i denne Aftentime. Og hør nu Svaret: „Tro paa den Herre Jesum Christum, saa skal du vorde salig." Hvor enfoldigt! hvor forstaaeligt! Det er ikke nogen lang Tale. Nei! Tro, hvad Skriften siger os om Jesus Christus, det er det, han skal gjøre. Hvad siger Skriften da om Jesus? „Hver den, som

tror paa ham, skal ikke fortabes, men have det evige Liv" — „Kommer hid til mig, alle I, som arbeide og ere besværede, og jeg vil give eder Hvile." Du maa tro Guds Vidnesbyrd om sin Søn. Stokmesteren troede paa Jesus, og han blev benaadet, frelst, salig.

En Missionær kom en Dag paa sin Vandring ind i et Hus, og Familien bad ham om at læse Noget for dem. Han læste i Johannes Evangelium: „Og ligesom Moses ophøiede Slangen i Ørkenen, saa bør det Menneskens Søn at ophøies, paa det at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv. Thi saa haver Gud elsket Verden, at han haver givet sin Søn den enbaarne, paa det at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv. Thi Gud haver ikke sendt sin Søn til Verden, for at han skal dømme Verden, men at Verden skal blive frelst ved ham. Hvo, som tror paa ham, dømmes ikke; men hvo, som ikke tror, er allerede dømt; thi han haver ikke troet paa Guds enbaarne Søns Navn." Saa talte han om, hvor enfoldig Saliggjørelsens Vei var fremstillet i Skriften; og til Slutning sagde han: lader os bede, og han bad inderlig med dem. Før han var færdig, udbrød en af Døtrene med Jubel: „Jeg har fundet Jesus! Jeg seer ham med Troens Øie!" O, der blev Glæde, der blev Jubel! Hun sagde: „I to Aar har jeg sukket efter Gud, men Ingen fortalte mig om den simple Vei, ad hvilken jeg kunde finde

ham, før du kom." — O Sjæl, er det Herren, du søger, da behøver du ikke at famle; gaa den lige Vei, „tro paa den Herre Jesum Christum, saa skal du vorde salig." Se, hin elendige, blege Kvinde, næsten fortæret af Sygdom, der forgjæves har søgt Hjælp overalt, hun siger: kunde jeg blot røre ved Sømmen af hans Klædebon, da er det nok. O, naar Herren har givet mig blot en Forjættelse, da er det nok! — Hun rører, — det er Troen, — og da følte hun Jesu helbredende Kraft, — bekjendte hans Navn, — og han sagde til hende: „Gaa bort, din Tro har frelst dig." O, tro paa den Herre Jesum Christum, og du skal vorde salig! Du, som føler dig nedbøiet under Syndens kvælende Byrde, tro paa den Herre Jesum Christum, og du skal vorde salig; du, som gjerne vil fremme hans Rige, tro paa den Herre Jesum Christum, og du skal ikke blive beskjæmmet; du, som er nedsunken i Tvivl og Mørke, i Skam og Elendighed, tro paa den Herre Jesum Christum, og du skal vorde salig. Det er Sjælens store Spørgsmaal: „Hvad bør mig at gjøre, at jeg kan vorde salig?" Lad det blive spurgt med Alvor og følg Svaret: „Tro paa den Herre Jesum Christum, saa skal du vorde salig, du og dit Hus." Amen.

Sjælens store Tab.

Text: „Thi hvad kan det gavne et Menneske, om han vandt den ganske Verden og tog Skade paa sin Sjæl? Eller hvad kan et Menneske give til Vederlag for sin Sjæl?" — Mark. 8, 36. 37.

Disse ere alvorlige Spørgsmaal, mine kjære Tilhørere, Spørgsmaal, som fremsættes af Jesus Christus, der bedre forstod Sjælens store Værd end vi. Og de er de alvorligste Spørgsmaal, der kan stilles til et Menneske: „Hvad kan det gavne et Menneske, om han vandt den ganske Verden, og tog Skade paa sin Sjæl?" Textens store Spørgsmaal bør derfor behandles med Interesse og hjertelig Omhyggelighed, thi det angaar os alle, Fattige og Rige, Unge og Gamle. Den gode Gud hjælpe os!

Mennesket har ikke blot et Legeme; der findes ogsaa Noget i dette Legeme, der ikke kan veies eller maales ligesom Legemet, og dette kaldes i Skriften Aand, Sjæl. Legemet er kun Sjælens Bolig, dens Tabernakel, og det er muligt at nedbryde, at ihjelslaa det. Mange Blodvidner har faaet deres Legemer dræbte, men, siger Jesus, „frygter ikke for dem, som slaa Legemet ihjel, men kunne ikke slaa Sjælen

ihjel." Der er altsaa en bestemt Forskjel paa Sjæl og Legeme, Legemet er ikke Sjælen, og Sjælen er ikke Legemet. Jeg skal nu i denne Aftenstund med den Hellig Aands Bistand lede Eders Opmærksomhed til:

1. Sjælens Værd, og
2. Sjælens Tab.

1. Naar vi taler om Sjælen, saa mener vi dens Selvbevidsthed, Tanker, Ihukommelse, — dens Karakter. Sjælen kan ikke vises frem, men er dog til. Kan du vise mig en Tanke? Og dog er dens Tilværelse noget af det Ubenægteligste. Kan du vise mig Hukommelsen? Kan du vise mig Selvbevidstheden? Og dog er begge disse Kræfter mægtige, uimodsigelige. Hukommelsen farer over hele Tiden og Rummet i et Sekund. Mine Tanker kan gaa viden om, medens jeg staar her; jeg kan tænke paa hver enkelt Sjæl og dog samtidigt ogsaa paa min Text, ja, lade Tankerne svæve tilbage til min Barndoms Egn. Og du, min Tilhører, lytter til Sætningerne af Prædikenen, samtidigt med at du maaske lader din Tanke fare over dit Liv og Synderegister. Men det Høieste er, at Sjælen kan staa i Forening med den almægtige Gud, være forenet med ham som Straalen til Solen, som Floden til Kilden, som Grenen til Træet, som Faaret til Hyrden. Du kan være fattig som Lazarus, men om du elsker Gud, som han, er du rig, thi du har en udødelig Sjæl, gjennemglødet af Haabet, at naar

din jordiske Hytte nedbrydes, da skal din Sjæl henbæres, lig hans, i Abrahams Skjød. Hvilken alvorlig Tanke at kunne tænke sig Hundreder, ja Tusinder af Aar fremad i Tiden og vide, at ogsaa da skal Sjælen være sig bevidst af evig Glæde eller evig Pine! Jorden skal sammenfoldes som et Klædebon, men Sjælen skal leve og være sig bevidst, enten af Salighed eller Usalighed. Verdener skal forgaa, Stjernerne blegne, men Sjælen trodser al Foranderlighed og Forkrænkelighed. Der er Tal, der kan angive alle Spirer paa Jorden, men intet Tal omfatter Sjælens fremtidige Tilværelses Aar. Der er Tal, der omfatter det Skabtes Mangfoldighed, om vi end ikke kjender dem, men intet Tal omfatter vor Saligheds eller Usaligheds Dage. Vi skal leve i Evigheden. Var vi kun lig Dyrene, mon Jesus vilde have forladt Faderens Herlighed i Himmelen? Hvor skulde vi finde Grund eller Tankestøtte for Forsoningen i Christo Jesu, om vi ikke betragtede Mennesket i Besiddelse af en aandelig Natur, en udødelig Sjæl, der er bestemt til at leve i Nydelsen af Evighedens Herlighed?

Jesus Christus kom til Jorden for at aabenbare Faderens Kjærlighed. Hans Liv opsummeres i en Sætning, men en betydningsfuld Sætning: „Han gik omkring og gjorde vel.“ Naar han græd over Jerusalem, da var det ikke over Murene eller Bygningerne, ikke over Skattene, han græd, men over Sjælene, over deres nærværende

Ulyksalighed og den endnu frygteligere kommende Skjæbne. Han udbrød: „O, vidste du endnu paa denne din Dag, hvad der tjener til din Fred, men nu er det skjult for dine Øine." Han forstod Sjælens Værd. Derfor led han Korsets Død, led Golgathas ubeskrivelige Kvaler. Sjælens Løsepenge var ikke Sølv eller Guld, men Jesu Christi dyrebare Blod. Dette var Sjælens Løsesum. Hvo kan beregne den? Og hvo kan beregne Sjælens Værd? Da Jesus, som hengav sig selv som en Gjenløsnings Betaling for Alle, nagledes paa Korset, hørtes der en Stemme i hans Nærhed, der sagde: „Herre, tænk paa mig, naar du kommer i dit Rige!" Og Jesus, der ikke kunde række den Bedende Hænderne, thi de var fastnaglede, sagde til ham: „Idag skal du være med mig i Paradis." Midt under Haan og Spot, under Tørst og Sved, under den blodigste Kamp imod Syndens, Dødens og Djævelens Herredømme, udbrød han: „Fader, tilgiv dem, thi de vide ikke, hvad de gjøre! — Det er fuldbragt. — Fader, jeg vil befale min Aand i dine Hænder."

Isandhed, mine Venner, Jesu Død paa Korset giver os den dybeste og klareste Forstaaelse af Sjælens høie Værd og ubegrændsede Skjæbne. Derfor spørges En og Hver: „Hvad kan det gavne et Menneske, om han vandt den ganske Verden, og tog Skade paa sin Sjæl? Eller hvad kan et Menneske give til Vederlag for sin Sjæl?" Dette leder os til at overveie Sjælens mulige Tab.

2. Dens Tab er stort. Man kan miste Meget her paa Jorden, og dog er det ofte Tilfældet, at naar man udbryder: Alt er tabt! saa har man dog det Bedste tilbage. Men Sjælens Tab er altomfattende. Sjælens evige Fortabelse forudsætter og indbefatter Tabet af alle Ting; naar den er tabt, da er Alt tabt. Videnskab, Ære, Magt, Rigdom, Venskab — Alt gavner intet, veier intet, naar Sjælen lider evig Skade — Skade, Tab i enhver mulig Henseende. „Hvad kan det gavne et Menneske, om han vandt den ganske Verden og tog Skade paa sin Sjæl!“ Hvo kan svare?

Det er tillige et personligt Tab. Der kan lides store Tab ved Huses og Skibes Ødelæggelse, men ofte er det dog Tilfældet, at disse Tab fordeler sig paa Mange, og den Enkeltes Tab kan saaledes desuagtet blive lidet. Men Sjælens Tab kan ikke fordeles, thi ingen fortabt Engel, intet fortabt Menneske kan dele Tabet med en Anden; Enhver maa bære sit eget Tab. Synden er en personlig Handling, Ansvaret er personligt, og saa er Straffen.

Det er et uerstatteligt Tab. Alt andet kan oprettes. Et Skib eller et Hus kan tabes, men et andet, endnu større, endnu smukkere bygges istedet. Vi saa de store Tab, som Branden her i Chicago for faa Aar siden anrettede, men vi har ogsaa seet nye Bygninger, nye Forretninger opstaa paa de opbrændte Ruiner. Du kan maaske ved dine Handlinger tabe dit gode Navn og Rygte, men det er

muligt for dig at føre et nyt Liv og faa det Tabte igjen. Men hverken Bod eller Taarer eller Penge kan oprette Sjælens Tab. Engang tabt er ubodeligt tabt, altid tabt, for evigt tabt!

Det er et selvpaaført Tab. Klager du over, at dit Hus er brændt, at din Helbred er ødelagt eller at dit Skib er sunket, og en Anden vilde svare: Du brændte selv dit Hus; du ødelagde selv din Helbred; du sænkede selv dit Skib, — da vilde din egen Samvittighed troligen fortælle dig, at du selv havde paaført dig disse Tab; ikke sandt? Men har du tabt din Sjæl, da har netop du og ingen Anden Skylden. Gud frister dig ikke, Gud vil eiheller, at du skal fortabes, tvertimod vil der være Jubel og Glæde i Himlen over din Frelse. Men spørger du i dette Øieblik: Hvorfor er jeg ikke omvendt? da maa du søge Skylden hos dig selv. Du vil kunne udbryde: „Jeg kunde have været en Christen, men jeg vilde ikke. Jeg kunde have vundet det evige Liv, men jeg valgte den evige Fortabelse." Sjælens Tab er et selvpaaført Tab.

Det er endelig et Tab paaført ved Forsømmelse. Jeg har hørt om en Fader og en Moder, der ved deres egen Forsømmelse havde mistet deres Barn, som var brændt tildøde. Hvilken Kval for disse at tænke paa det stakkels Væsens brændte arme, forkullede Legeme og vide, at det var ved deres egen Forsømmelse det skete! Men o, hvor langt forfærdeligere er det ikke, at tænke sig den uforkrænkelige

Sjæl brænde i den evige Ild, pines af evig Smerte ved Forsømmelse, ved egen Forsømmelse!

Men — lad dette være vor sidste, trøstende Betragtning: Sjælens Tab er et undgaaeligt Tab. Du behøver ikke at lide dette Tab, du skal ikke nødes dertil, naar du blot vil høre Frelserens stedse lydende Røst. Søg din Gud, han kalder paa dig, han vinker ad dig. Hvor taknemmelige vilde vi ikke være, om Nogen, naar denne Kirke stod i Flammer, og alle Udgange var spærrede, viste os en Dør, ad hvilken vi kunde slippe ud? O, der er endnu Adgang til Barmhjertighedens Gud, endnu er Naadens Dør aaben. O, fly da til Herren, der staar med aaben Favn for dig; gaa ikke længere og udsæt din Sjæl for evig Fortabelse. O, mine Tilhørere, Haabets Stjerne lyser, Christus staar i Porten til Naadens og Herlighedens Rige og kalder ad dig: lyt til hans Røst: „Hvad kan det gavne et Menneske, om han vandt den ganske Verden og tog Skade paa sin Sjæl? Eller hvad kan et Menneske give til Vederlag for sin Sjæl?“ O, søger ham endnu iaften, beder Alle med mig om, at I maa finde Ly under Jesu frelsende Vinger. Amen!

Sennepskornet.

Text: „Han fremsatte en anden Lignelse for dem, og sagde: Himmeriges Rige ligner et Sennepskorn, som et Menneske tog og saaede i sin Ager, hvilket er vel mindre end al anden Sæd, men naar det vorer op er det større end Maburterne, og bliver et Træ, saa at Himmelens Fugle komme, og bygge Rede i dets Grene." — Matth. 13, 31–32.

Jesus havde netop fremholdt to Lignelser for sine Disciple, og begge disse havde han selv derefter forklaret dem. I Lignelsen om Sædemanden talte han om Guds Ord i Forhold til dem, som hørte det, i den anden, om Klinten blandt Hveden, talte han om Guds Børns Forhold til Verdens Børn.

Vi kan tænke os Indflydelsen deraf. Disciplene maatte føle sig mismodige; Hjertet, om ikke Munden, talte som saa: Det seer ikke meget lovende ud; vi skal tale, men det vil ofte være forgjæves; Mange vil vende sig fra os; tre af de fire Klasser blandt Ordets Hørere, der omtales i Lignelsen om Sædemanden, faar jo ingen varig Nytte deraf, og i den anden Lignelse underrettes vi om, at der ingen Adskillelse skal blive mellem Rigets Børn og den Ondes Børn, før Høsten eller Verdens Ende kommer, og

det betegner ogsaa en haard, stadig vedvarende Kamp. Saa følte Disciplene.

Jesus læste deres Hjerter. De to første Lignelser havde han fremstillet for at give dem et Billede af Verden, som den er, af de Forhold, som de vilde faa at kjæmpe med, men nu viser han dem ogsaa paa den anden Side Himmeriges Riges vidunderlige Seier i Verden. Han ligner det ved et Sennepskorn, men fra denne nanselige Begyndelse bliver det til et stort Træ, hvor Fuglene bygger deres Reder.

Man har tildels studset og forundret sig over denne Lignelse, at det skulde være muligt for et Sennepskorn at voxe op og blive til et Træ, og særlig har de Reisende i det Hellige Land søgt at faa denne Sag opklaret. En af dem skriver saaledes, at han i lang Tid spurgte og søgte efter et saadant Træ, men Ingen kunde vise ham det. Men han blev ved at søge; han havde sat sig det som et Maal, at om noget saadant Træ fandtes, vilde han opsøge det. En Dag fandt han endelig Træet i en frugtbar Egn, men Grenene forekom ham saa smaa og spinkle. Han satte sig nær ved det, og den Tvivl rørte sig i hans Hjerte: mon Fuglene virkelig kan bygge her? Da kom pludselig en af de store Fugle, som havde omkredset Træet; den satte sig paa en smækker Gren og sang saa deiligt, at den sang Tillid og Haab ind i den Reisendes tvivlende Hjerte. „Takket være Gud,“ udraaber han, „om jeg ikke havde havt andet Udbytte af min Reise end dette, at

jeg blev overtydet om den nævnte Lignelses Sandhed, saa vilde jeg dog have vundet meget ved denne min Reise."

Vi skal nu se lidt nærmere paa de forskjellige Tanker for Betragtning, som vor Text idag indeholder, nemlig:

1. Guds Riges uanselige Begyndelse;
2. Dets store og herlige Fremvæxt;
3. Dets velgjørende Karakter.

Jesus, dette Riges Stifter, kom i det Smaa, i det Simple, saa at de Fleste bleve stødte paa ham. Men, mine Tilhørere, lad aldrig det Simple i Christendommen være Anstød for Eder. Herren har Behag i at lade det Største fremkomme af det Mindste. Jesus Christus fødtes i Krybben og var dog Herlighedernes Herre, Englenes Fyrste, Kongernes Konge, for hvem den kosteligste Røgelse, den dyrebareste Myrrha, det fineste Guld er for ringe.

Hans Barndomstid hengled roligt og stille i Lydighed og Kjærlighed. Han var saa ubemærket i denne Tid, at man senere forundret spurgte: „Er han ikke Tømmermandens Søn? Hvorfra har han alt dette?" „Hvo er denne, som Veir og Vind adlyder?"

Ydmyghed og Beskedenhed er de karakteristiske Træk af hele Jesu Liv paa Jorden i hver Henseende. Han gaar ikke til de Høilærdes Skare i Jerusalem for at vælge sine Apostle, men til Fiskere ved Tiberias Sø. Han vandrer ved Strandbredden

hvor nogle Mænd sidder og bøder deres Garn, og siger til dem: Følg mig! Han henter Matthæus ud af Toldboden. Guds Veie er ikke vore Veie, og Herrens Tanker ikke vore Tanker. I Menneskenes Øine var Apostlene simple, men de var det ikke i Virkeligheden, ikke med Hensyn til Hjerte og Karakter.

En ringe Begyndelse var det. Kun tolv Apostle havde han, hvoraf endog den ene var uværdig. Hans Disciplelskare var liden og nanselig, thi efter hans Død finde vi, hans troende Flok endnu kun ethundrede og tyve.

Dette var altsaa Sennepskornet. Havde du i hine Tider kunnet spørge i Jerusalem: Er der Frygt for, at Jesu Christi den Korsfæstedes Lære skal omdanne alle Forhold? Vil hans Efterfølgere kunne gjøre noget? Har de nogen Indflydelse, nogen Respekt? Har de nogen Lærd iblandt sig? Da vilde de Vise have smilet med Foragt. „Der er ingen Fare," vilde de have svaret; „Templet er lukket for dem, som og Synagogerne. Vore Præster og Lærde, vore Embedsmænd og Folk er alle sunde i Troen paa det Bestaaende, der er ingen Fare, vist ingen!" Det saa ud for Alle, som om Herrens Sag var tabt. Men Sennepsfrøet havde fæstet Rødder allerede. Herren bød Disciplene, at de ikke skulde vige fra Jerusalem, men oppebie Faderens Forjættelse, bie i Bøn og Tro. „Forlader eder paa mit Ord," lød Herrens Røst til dem, før han forlod dem. „I er faa, men I er en Sæd, Herrens Sæd, Plantning.

Den guddommelige Kraft skal komme til eder, og I skal blive det Lys, der skal lyse i Verden." Der skulde Tro til at forlade sig paa dette Løfte, og navnlig at blive i den Stad, hvor Alt var saa fiendtligt imod dem. De forblev dog i Bøn efter Jesu Ord, og Herrens Aand kom, og den før saa svage Petrus talte Kraftens Ord. Og det spredte sig som Gnister fra Sjæl til Sjæl. „O," raabtes der, „hvad skal vi gjøre for at vorde salige?" Frelsens Evangelium hørtes: „Tro paa den Herre Jesus, og I skal blive salige." De troede, bleve døbte, og vi see Sennepskornet vidunderligt at spire frem som en herlig Plante, ja som et Træ, Herren til Ære og Pris; og fra den Dag udbredtes Rigets Evangelium fra Jerusalem til Cæsarea, fra Cæsarea til Antiochia, fra Antiochia til Iconium, fra Iconium til Lystra, til Philippi, Corinth, Ephesus og videre ud i Verden. Og siden den Tid er Kirken gaaet frem fra Seier til Seier. Den har visseligen havt sine dunkle Perioder, men det var kun Vintertiden, der gav Træet Hvile og fornyet Kraft til Blomstringen i den paafølgende Vaar. Ogsaa i vore Dage har man seet en saadan Dunkelhedsperiode. Man har paastaaet, at Kirken har mistet sin Magt, at det er en overlevet, forældet Institution. Nei, nei, mine Venner, det er ikke saa; selv om en stor Del af Slægten er vantro og ugudelig, saa er dog Guds Ord lige kraftigt, og Herrens Aand virker endnu som før til Christi Riges Fremme paa

Jorden. Sandheden seirer og vil seire fremdeles. Ære være Gud!

Sennepskornet er voxet op, saa at Himmelens Fugle har bygget Rede deri. Dette fører os til at betragte Træets — Kirkens — Karakter. Men var nu ikke Karakteren af Træet god, var nu ikke Kirkens Aand lig Herrens Aand, var det kun dens Bestræbelser at lave Samfund, opreise Bygninger og give Embeder og høie Titler, da vilde jeg sige: bort med den! Men Kirkens Aand er og maa være Herrens Aand. At bringe Frelse til den Fortabte, Liv til den Døde, Lys til den, som sidder i Syndens fæle Mørke, Trøst til den Bedrøvede, at opsøge og hjælpe Enker og Faderløse i deres Nød, at udbrede Guds Rige paa Jorden, — det er dens Mission, dens høie Kald. Den skal ikke herske over Menneskene som Trælle, men det er dens Opgave at frigjøre dem ved Sandhedens frigjørende Ord, Christi Evangelium.

Kirkens Aand er en fælles Kjærligheds Aand. Hvor Brødre bor enige tilsammen, der er Kirkens rette Aand tilstede, der er dens stærkeste Livsbaand. „Ikke som om jeg skrev eder et nyt Bud," siger Johannes, „men det som vi have fra Begyndelsen, at vi skulle elske hverandre." Dette er Kirkens uundværlige Kjendemærke; dette er dens Liv og Marv: indbyrdes Kjærlighed. Kirken forbliver derfor ogsaa kun en aandelig Magt, naar den er et fælles Hjem for sine Medlemmer. Hjem=

mefølelsen er en skjøn, en mægtig Følelse. Men den afhænger ei af det Ydre. Har du Rigdom og Pragt i dit Hjem, men føler dig bedst ude, da har du intet Hjem. Saaledes er det ogsaa med Kirken. Men er Kirken, hvad den skal være for dig, da omslutter den din hele Tilværelse og værner dig mod alt Ondt. „Den, som boer i den Høiestes Skjul," siger David i sin 91de Psalme, „han skal blive om Natten i den Almægtiges Skygge. Jeg vil sige: Herren er min Tillid og min Befæstning, min Gud, paa hvilken jeg forlader mig. Thi han, han skal fri dig af Fuglefængerens Snare, fra den skadelige Pestilentse. Han skal bedække dig med sine Vinge-Fjedre, og du skal haabe under hans Vinger .... thi du Herre! er min Tillid! — Den Høieste haver du, du Gudfrygtige! sat til din Bolig." O, har du denne Følelse, da forstaar du den gamle Poet:

Hvor stor er dog den Glæde,
At man med Jesu maa,
I Herrens Tempel træde
Og i hans Forgaard staa,
Den Lyst, den Ro, den Ære,
Kan aldrig siges ud,
Naar Sjælen den maa være
Sin Frelsers Kirke, Brud.

Er denne Erfaring din, min Tilhører, da kjender du dig ogsaa igjen, naar David i den 27de Psalme beder: „En Ting haver jeg begjæret af Herren, den vil jeg søge efter: at jeg maa boe i Herrens Hus alle mine Livs Dage, at beskue Herrens Deilighed, og at undersøge i hans Tempel; thi

han skal gjemme mig i sin Hytte paa den onde Dag; han skal skjule mig i sit Pauluns Skjul, han skal ophøie mig paa en Klippe."

Det er min Trøst, at Mange blandt Eder, mine Venner, har følt denne Kirke at være et Hjem, et fælles aandeligt Hjem for Eder.

Fuglene bygger Reder i Træets Grene, og disse Reder er saa vel, saa kunstigt byggede, at de beskyttes og bevares tørre under Storm og Uveir. Se de smaa Unger, hvor koseligt, hvor venligt, hvor stille de ligge, medens Fader og Moder er borte efter Føde for dem! Men, naar de hører Faderens eller Moderens Stemme, da opsende de deres „Tit! tit!" og med Glæde og Taknemmelighed modtager den bragte Føde. Mange i Kirketræet er desværre mest urolige, ufordragelige, naar Noget slaar om paa dem. Taler Myrene til os om Flid og Omtanke, saa taler Fuglene til os om fælles Kjærlighed og Glæde.

Forstaar vi da ret at bygge vor aandelige Rede i Ly af Sennepstræet, af Jesu Kirke, saa skal vi være beskyttede mod Livets værste Storme. Fællesskabet med hverandre som Medlemmer virker sit til at støtte os. At staa alene gjør det let at falde. „Tætsluttet! Tætsluttet!" raaber den kommanderende Officer, naar det gaar fremad mod Fienden; han kjender fuldt vel, at Styrken ligger i, at staa Skulder mod Skulder. Napoleon stillede altid sine Tropper i en tætsluttet Firkant, det var hans Styrke i Kampen.

Herren siger hos Ezek. 17, 23: „Paa Israels høie Bjerg vil jeg plante det, og det skal faa Grene og bære Frugt og blive til et herligt Cedertræ, og allehaande Fugle, allehaande, som haver Vinger, skal bo under det, de skal bo under dets Grenes Skygge." Saaledes raaber Gud selv til os, at vi skal staa forenede i hans Rige, i hans Kirke. Og i 2det Kapitel hos Propheten Daniel omtales dette Rige under Billedet af en Sten, der blev afhuggen uden Hænder, som overvandt andre Riger og opfyldte Jorden. Dette Rige er Christi Rige; Jesus ved sit Rige skal opfylde Jorden; Sorte og Hvide, Rige og Fattige skal søge Ly under Herrens Træ. „Kom," høre vi ham sige, „kom, og du skal være min Søn og min Datter."

I Ly af Herrens Træ trives alt Godt og Skjønt. Hvad gjør de, der staar udenfor som Kirkens Fiender? Hvad gjør de Vantro for de Nødlidende, for de Syge, for Enkerne og de Faderløse? Hvor er deres Hospitaler og Asyler? Hvor er Frugterne af deres Virksomhed? Men gaa fra den ene Ende af Jorden til den anden, og du vil finde Barmhjertighedens Asyler, Kjærlighedens Pauluner, byggede i Ly af Jesu Træ, af det Træ, der er spiret frem af et lille Sennepskorn, men som nu strækker sine mægtige Grene mod Himlen i Pris og Taknemmelighed til dens Herre og Gud. Amen!

Ikke nu, men en anden Gang.

Text: „Men efter nogle Dage kom Felix med sin Hustru Drusilla, som var en Jødinde, og kaldte Paulus frem, og hørte ham om Troen paa Christum. Men der han talede om Retfærdighed og Afholdenhed, og den tilkommende Dom, blev Felix forfærdet, og svarede: gak bort denne Gang; men naar jeg faar beleilig Tid, vil jeg kalde dig til mig."
Ap. Gj. 24, 24–25.

Sikkert er det, at hvad Hjertet er fuldt af, det er det let at udtale og let at gjøre; thi hvor der er en Villie, er der ogsaa en Vei. Denne Sandhed fremlyser ganske klart for os ved Betragtningen af Apostelen Pauli Liv. Ofte er han i Lænker som en Misdæder for Christi Navns Skyld. Forleden omtalte vi hans Fængsling i Philippi, iaften skal jeg med den Hellig Aands Bistand fremholde for Eder en Begivenhed, der skete, medens han som Fange i Cæsarea ventede paa at blive sendt til Rom. Men hvor vi end træffer ham, tillands eller tilvands, omgivet af Farer og ugunstige Omstændigheder, overalt finder vi ham prædikende Christi Evangelium. Han er greben af Christus, saaledes at, som han siger, „Christi Kjærlighed tvinger" ham. Almindelige Mennesker kunde let finde Undskyldning, naar de befandt sig paa Havet eller i Fængslet; „her er ikke Stedet til at prædike eller at vidne om

Jesus," vilde de rimeligvis sige. Men Paulus finder Leilighed overalt til at ære sin Frelser. Herren kan storligen velsigne en Prædiken, om den end er holdt uden Prædikestol, uden Præstedragt, som uden Tempel, som med disse. Og hvor Hjertet er opfyldt af Guds Aand, vil Marken eller Skoven, eller Fængslet eller Skibet, der omtumles af Bølgerne, være et passende Sted; overalt vil Gud udgyde sin Aand over sit Redskab. O, det er saa let at tjene Herren hvorsomhelst, naar blot Hjertet er opfyldt af hans himmelske Kjærlighed.

Her træffer vi Paulus igjen i Fængsel, men dog ikke under streng Bevogtning. Landshøvdingen har erklæret ham for en ikke farlig Fange og befalet Høvedsmanden, der skulde bevogte ham, at lade Alle, som ønskede det, faa Tilladelse at tale med og høre ham. Og Paulus har visselig ikke ventet noget Øieblik med at benytte denne Omstændighed til at prædike Christus for dem, der besøgte ham. Og disse bragte maaske Rygtet om hans gribende Ord til Landshøvdingen Felix. Han siger til sin Hustru Drusilla, som han vist ikke havde bekommet med Rette: „Vi vil lade denne Prædiker komme til os og prædike for os ogsaa." Dette vakte naturligvis Opsigt og Opmærksomhed. „O," tænkte Paulus, „det ventede jeg just paa; det er atter en Leilighed, som Herren skjænker mig. Nu skal Jesus og hans Ord blive æret igjen ved mine Baand." Der hører Alvor, der hører Kraft og Frimodighed til at gjøre

dette, mere end til alt Andet. Det er en af de alvorligste Ting, thi her gjælder det evigt Liv eller evig Død. Vi skal nu betragte:

1. Pauli Prædiken.
2. Hvorledes den blev misbrugt.

Pauli Prædiken til Felix var uegennyttig. Der udfordredes en mandig Karakter til ikke at søge egen Fordel i et saadant Øieblik. Han stod for en Overordnet, og en saadan er man tilbøielig til at smigre, — kun altfor tilbøielig. Han stod som Fange overfor den, der havde Magt til at løse ham. Og maaske Fristeren hviskede: „Nu gjælder det, Paulus; frels dig om muligt; vær ikke for streng, søg at vinde Felix paa din Side; naar du da kommer løs, vil du jo kunne prædike Sandheden for Mange, der ellers ikke vil faa den at høre og saaledes vedblive at synde." Men Paulus saa, at Herren havde bestemt ham til det Arbeide, den Gjerning, der laa lige for Haanden. Han tænkte: bedre er en Fugl i Haanden end ti i Skoven, han tænkte kun paa den forhærdede Synder, Felix, der stod for ham, og som vilde gaa tilgrunde, hvis han ikke blev bragt til Omvendelse. Og i denne Aand prædikede han: Nu er Tiden for dig, o Felix, idag, i denne Stund taler Herren til dig; brug Leiligheden nu, frels din arme Sjæl! Saaledes saa Paulus kun paa Landshøvdingens Sjæls Frelse, ikke paa sin egen Fordel, sin egen Løsladelse, o nei!

Det var ikke hans Bekymring: hvorledes kan

jeg redde mig ud af Fængslet, nei, ikke han, men Felix var den Bundne, der skulde løses fra Syndens Lænke, fra Djævelens Vold. Det at lide for Jesu Sags Skyld, agtede Paulus kun ringe, „min Mester og Frelser hang paa Korset," har han rimeligvis tænkt, „skulde jeg da klage, om jeg lider Noget med ham? Er jeg ikke dertil kaldet?"

Han talte frimodigt om Retfærdighed, om Afholdenhed, om den tilkommende Dom. Der hører stor Frimodighed til at gjøre dette ligeoverfor den enkelte Synder. Naar Folk møder i Mængde for at høre en Prædiken, den være saa indtrængende, saa kraftig som den vil, da siger Mange: det er ikke mig, om hvem dette gjælder, det passer bedre for de Andre, for den eller hin. O, Gud give, du, min Tilhører, vilde indse, at det netop er dig, Talen er rettet til! Vil du betræde den rette Vei, som fører til Livet, da maa du forsage al Synd og Uretfærdighed og annamme Christus som din Frelser. Er du end ikke Landshøvding, men Forretningsmand, eller Daglønner eller Lediggjænger, saa vid dog, o du moderne Felix med din Hustru, at om du lever i Uretfærdighed, Drukkenskab, i Fraadseri, — thi Afholdenhed er ikke alene Forsagelse af stærke Drikke, — da gaar du Fortabelsen imøde. Mennesket har sin frie Villie. Saa kom det ihu, o Sjæl, at du kan, lig Felix, forblive i din Synd og Uretfærdighed, — vælge Dødens Vei, — og støde fra dig Christi tilbudte Naade, men der er en tilkommende Dom.

Man give Agt paa Guds Bud eller lade det være, — men der er en Dom. Regnskab skal engang aflægges for hver Prædiken, du har hørt, hvert Guds Ord, du har læst, hver Bøn, der er opsendt for dig. Der er en Dom! Du kan leve tækkeligt for Verdens Øine, trods dine Synder; du kan skjule Mangt og Meget, men der kommer en Dag, da Forretningsmanden og hans Kunder, Blodsugeren og hans Offer, Forældrene og deres Børn, Manden og hans Hustru, Bedrageren og den Bedragne skal frem for Dommen! — Der kommer en Dommedag!

O, jeg kan se Uegennyttighedens og Kjærlighedens Taarer i Pauli Øine over de To, der stod for ham! „O, min kjære Mand, min kjære Kvinde," synes jeg at høre ham sige, „er det ikke paa høie Tid, at I omvender Eder, at I komme til Jesus?" Den ene Sætning drev den anden ind i deres Sind, det ene Ord fulgte det andet ind i deres Samvittighed, den ene Taare trillede efter den anden paa Talerens blege, alvorlige Kinder. O, det var en indtrængende Prædiken, mine Venner. Den var rettet udelukkende til Felix og til hans Hustru, saa de kunde ikke et eneste Øieblik tvivle om, hvem den gjaldt. Og Felix frygtede og bævede. Hustruen har vel været stærkere i sine Synder end han; hun har tænkt: nu er det bedst, han gaar, thi Felix taaler ikke mere, ellers vil han maaske forsage mig for denne Prædikens Skyld! „Og Felix sagde: Gak bort denne Gang; men naar jeg faar beleilig Tid, vil jeg kalde

dig til mig." Og den Leilighed kom aldrig for ham!

Lad os dvæle ved denne Sætning. Den Prædiken, der rystede, der overbeviste Felix, den misbrugte han: ikke nu, men en anden Gang, var hans Udflugt. Var det ret? Var det viist? Er der Nogen blandt de her Tilstedeværende, der tør paastaa, at han handlede rigtigt? Nei, jeg tror ikke, at Nogen vil sige det, — men hvorfor vil da du, min Tilhorer, handle, som han gjorde? Der er maaske over hundrede Sjæle i denne Forsamling, som er overbeviste om deres Synd og seer Omvendelsens Nødvendighed, men siger dog: ikke nu, men en anden Gang!

En ung Mand i sine bedste Aar paamindedes ofte af sine Nærmeste om at søge Gud, men svarede altid: ikke nu, men senere, en anden Gang. Der var formange Fornøielser, formange Glæder, formange Selskaber, der holdt ham fra Omvendelsen. En Dag forlod han Gudstjenesten og red hjem, men faldt fra Hesten og beskadigede sig saa slemt, at han døde inden faa Timer. Prædikanten kom ned til ham i det sidste Øieblik, bad for og talte til ham, men han sagde: „Jeg har bedrøvet Guds Naades Aand, ringeagtet Guds Søn, opsat min Omvendelse, nu er det forsent!"

O, kjære Sjæl, elskede Tilhører, lad ikke dette blive din Skjæbne! Tag nu din Bestemmelse, opsæt det ikke længere. Synd ikke mere ved at sige: Ikke

nu, men en anden Gang. O, I, som er omvendte, hvor tidt har I ikke ogsaa sagt: Ikke nu, men en anden Gang. Og hvor tidt siger I det ikke endnu, naar Herren formaner Eder til en fuldstændig Opofrelse. Gud Herren frelse os fra alle vore Undskyldninger! Kom ihu, Natten kommer snart, da Ingen kan arbeide; virk derfor medens Dagen lyser! Sig ikke: en anden Gang! Nei, hvorfor ikke nu? Nu er den behagelige Tid.

En Præst traf en gammel Mand i et Hotel, hvor han tog ind, og de kom i en dyb Samtale om Politik, Tidens Begivenheder og Lignende. Men næste Morgen, da den gamle Mand ikke kom ned, skjøndt der flere Gange var kaldt paa ham, lukkede man Døren op til hans Værelse og fandt da, at han laa død i Sengen. „O," sagde Prædikanten, da han fortalte dette, „jeg blev saa bedrøvet. Jeg havde talt flere Timer med Manden, men kun om ubetydelige Ting. Ikke et eneste Ord havde jeg ladet falde om det Vigtigste: hans Sjæls Frelse. Jeg skal aldrig gjøre det mere."

Hvad Hjertet er fuldt af, det er let for Haanden at gjøre. O, du, min Tilhører, handle ikke med denne Prædiken som Felix og Drusilla gjorde! Lad Ingen sige i sit Hjerte: Gak bort for denne Gang, eller: Ikke nu, men en anden Gang! Handle efter den af Gud givne Overbevisning. Nu lad Jesus, som staaer for dit Hjertes Dør, komme ind; nu tro

paa ham og bliv salig! „En anden Gang“ har bedraget Mange; den vil ogsaa bedrage dig, om du ikke med Alvor agter paa Herrens Røst, medens den kalder dig. Lad da Herrens store Nu blive dit bedste Nu, idet du erfarer i dit Hjerte: „Nu er Frelsens Tid.“ O, misbrug ikke længere Guds Naades Tid og Naades Ord ved at udsætte din Omvendelse til en anden Gang. Men

Træng i Guds Arme ind
Og fat din Jesu Hjerte,
Det koste i dit Sind
I hvad det vil for Smerte;
Til Kronen gaar man ei
Udi sin gode Mag,
Træng ind! nu er der Vei,
Nu hedder det: i Dag!

Amen.

Afskedsprædiken.*

Text: „Derfor, mine Elskelige! ligesom I altid have været lydige, saaledes, ikke alene som ved min Nærværelse, men nu meget mere i min Fraværelse, arbeider paa eders egen Saliggjørelse med Frygt og Bæven." — Philipp. 2, 12.

Det er en herlig Kunst at kunne tale passende Ord i rette Tid, og jeg vilde gjerne i denne Aftentime, som bliver en Afskedsstund for mig og Eder, give min Menighed et Ord, der kunde blive til stor Velsignelse. Jeg vilde gjerne iaften tale et Ord, som jeg kunde medtage til den Stund, da jeg skal staa for den Høiestes Domstol med Eder.

Gjenstanden for vor Betragtning iaften er: Hvad I maa gjøre i min Fraværelse, og som Text for denne Gjenstand har jeg valgt Pauli Ord til Philippenserne: „Derfor, mine Elskelige! ligesom I altid have været lydige, saaledes, ikke alene som ved min Nærværelse, men nu meget mere i min Fraværelse, arbeider paa eders egen Saliggjørelse med Frygt og Bæven."

Er Spørgsmaalet om, hvad jeg ønsker, at I skal gjøre i min Fraværelse, da er Svaret her: I maa forarbeide Eders egen Saliggjørelse med Frygt og Bæven. Har I gjort det hidindtil i min Nær-

* Holdt den 11te Mai 1879 i Anledning af Pastor Johnsons Reise til Norge.

værelse, saa gjør det endnu meget mere i min Fraværelse, det er Textens Ord, Textens Lære.

Her forstaar vi da, at der er Noget, der ligger for os som en Livsgjerning: at arbeide paa vor Saliggjørelse. Hvad nytter nemlig alt Andet, hvis vi ikke opsamler det Liggendefæ, som Tyvehaand ikke kan stjæle, og Møl og Rust ikke fortære? Hvad er vort Liv uden Samfund med Gud? Hvad hjælper det at vinde den ganske Verden, hvis vi tager Skade paa vor Sjæl? Hvad er Nytten og Hensigten med vor Tilværelse her paa Jorden, naar vi ikke griber det, som er det Allerstørste: Saliggjørelsen, saa at vi søger at blive frigjorte fra Syndens Skyld og Tyranni, fra Syndens Begjær og Besmittelse? Hvad hjælper Rigdomme, som den rige Mands, hvis vi dog skal forlade dem for bestandigt, og hvis da vor Sjæl ei er frelst fra den evige Usalighed ved Lammets Blod? Hvad kan Venner og Slægtninge gavne os, hvis vi ikke er i Venskab og Slægtskab med Alles Frelser? Som Blinde famler vi da om her i Verden, uden at gribe den sande Veileders altid fremrakte Haand.

Apostlen vil her ligefrem udtale, at alt Arbeide, som ikke gaar ud paa Sjælens Frelse, er i egentlig Forstand unyttigt. Den Tid er ei heller fjern for Nogen af os, da vi skal skue saavel de jordiske som de aandelige Ting med andre Øine, end vi nu gjør, og den Tid kommer snart. Tænk dig, om en af Chicagos prægtigste Bygninger, fuld af de kost-

bareste Skatte, kom i Brand, og at der inde i den brændende Bygning laa et lidet, hjælpeløst Barn. Hvad vilde man søge at frelse? De dyrebare Skatte eller Barnet? Du vilde fremfor Alt redde Barnet, og blev det frelst, da vilde du regne det for Lidet, om ogsaa Huset med dets Skatte tilsammen opbrændte. Just saaledes forholder det sig med hvad der hører dette og hvad der hører hint Liv til. Klæder og Føde og Bolig er gode, thi de kommer jo som Gaver fra Gud, men Livet, det evige, og hvad deri indbefattes er vigtigere end alt Andet.

En af de græske Billedhuggere i Oldtiden arbeidede meget langsomt paa en Billedstøtte. Man undrede sig over, at han arbeidede saa flittigt og dog saa langsomt; i den tidlige Morgen var han i Atelieret, og først sent om Aftenen forlod han det. „Men, Kjære," spurgte en Dag en af hans Venner ham, „hvorfor arbeider du dog saa forsigtigt paa den Statue?" — „Jeg hugger for Evigheden," svarede han. Men vi — vi uddanner vor Karakter for Evigheden, og ikke for Berømmelsens saakaldte Evighed, men for den sande Evighed. Derfor maa denne Aand, dette Liv, der banker i min Barm, mine Forhaabningers Arne, dette sjælelige Liv renses og udvikles. Her i Verden er Vaaren, men hisset er Høsten, her er Forberedelsen, hisset Fuldkommengjørelsen. Hvor høitideligt saaledes at se Mennesket i Evighedens Belysning! I leve her, mange i smaa Kaar, kjæmpende med Fattigdom, mangen En

følende sig som en enlig Fugl, men idet jeg seer paa Eder, tænker jeg paa Eder som de, der en Gang skal staa for Gud med Seiersklædning paa, og derfor er det min hjertelige Stræben ved Guds Naade at hjælpe Eder fremad mod dette Maal ogsaa under min forestaaende Fraværelse. O, I maa forarbeide Eders egen Saliggjørelse med Frygt og Bæven. I maa sørge for, at I ikke smittes af Syndens Pest, ikke lade Synden komme ind i Eders Hjerters Lønkamre. Husk, at I er forenede med Andre! Du, som med mig har drukket af Herrens Naadebæger, du har forbundet dig til Gud, du er ikke bleven stærk i Herren, forat Philisterne skal røve din Styrke, som de røvede Samsons!

Hvad skal I gjøre i min Fraværelse? Arbeide paa Eders Saliggjørelse med Frygt og Bæven. Det er det Vigtigste jeg har at paalægge Eder. Hver Sjæl maa blive tro indtil Enden. Elskede Venner, jeg er kommet sammen med Eder mange Gange, men o, hvor vil det glæde den Herre Jesus, at se Eder komme til ham! Naar du har været her blot en Gang, og jeg har seet dig, da tænker jeg ofte paa dig, og det ligger mig alvorligt paa Hjertet, at du engang maa kunne fremstilles for Herrens Throne med Glæde. Den største Glæde for mig iaften vilde derfor være, om jeg kunde vinde endnu nogle Sjæle for Jesus, inden jeg forlader Eder for en Stund.

Det er sikkerligt nødvendigt for dig at bygge Huse og berede Klæder, men det er dog allernød=

vendigst, at du har Bryllupsklædningen paa, naar Herren kommer ind i Bryllupssalen. Dagligt Brød er godt, men at æde af Livets Brød er dog meget bedre. Sundheden er vigtig, men at staa renset for Gud fra Synden er dog endnu vigtigere. O, mine Venner, I forstaar Textens Ord: at arbeide paa Eders egen Saliggjørelse er det vigtigste af Alt.

Jeg var en Gang paa et Præstemøde, hvor Mange var samlede, og jeg saa der en gammel Hyrde i Herrens Tjeneste, en graahaaret Dr. theol. staa op paa Talerstolen. Han har visseligen ingen Frygt, tænkte jeg. Han var paa Mødet som Delegat fra et andet Samfund og frembar en Hilsen til Forsamlingen. Men den gamle Mand skjalv som et Blad i Skoven. Sig ei derfor, at han var svag, nei, han var stærk, han følte Betydningen af det Hverv, der hvilede paa ham, Byrden af sit Ansvar. Naar jeg, som det saa tidt skeer, overtænker det Kald, jeg har — at tale paa Herrens Vegne, — da skjælver jeg, men jeg føler mig ei feig, men stærk i Herren, og siger: Herre, jeg er Støv og Aske for dig, men jeg handler efter min Evne i Tillid til dig, det er min Trøst. O, hvor maa vi bøie os for Herrens Vælde! Englene bøier sig, Cheruberne bøier sig, skulde vi da handle, som var det en let Sag at gaa i Herrens Ærinde? Vi maa føle som Moses, da han drog Skoene af sine Fødder for at vise sin Ærefrygt for det Steds Hellighed, hvorpaa han stod. O, det er en høitidelig Ting at tale Herrens Sag. Vi

maa tjene ham med Ærefrygt, thi han er en hellig Gud. I Store, I Smaa, I Fædre, I Børn, arbeider derfor med Frygt og Bæven paa Eders Saliggjørelse! Djævlen vil gjøre Anfald mod og haardeligen friste Eder, men staa ham imod i Troen, saa skal han fly fra Eder, og I vil finde, at Livet bliver en stadig og hellig Seier. I skal ikke nære en Trældomsfrygt, men en sønlig, barnlig Frygt. Det er det hellige Alvor, og den dybe Gudsfrygt, der har kronet Herrens seirende Kirke til alle Tider.

Hvad skal vi da vente som Frugt heraf? Texten svarer: „Thi Gud er den, som virker i Eder baade at ville og at udrette efter sit Velbehag." Han vil altsaa hjælpe Eder. O, hvor velsignet at arbeide for Herren, naar han virker i os og fylder vore Hjerter med sin Kraftes Aand! Lader os derfor arbeide i hans Tjeneste uden Knur, uden at blive trætte.

Men dernæst fortsætter Apostlen: „At I kunne vorde ustraffelige og rene, Guds ulastelige Børn midt iblandt den vanartige og forvendte Slægt! Guds ulastelige Børn! Lovet være Herren! Daniel var ikke behagelig i sine hedenske Medtjeneres Øine, men han var ulastelig og behagelig i Guds Øine. Saaledes skal ogsaa du, min Tilhører, staa som den Ulastelige, som Guds behagelige Vidne midt i den vanartede Slægt, som omgiver dig.

Et Ord endnu: Alle I, som her har fundet

Jesus som Eders Frelser, vil I glæde mig, da „skinner som Lys" i min Fraværelse. Vandrer efter Aanden, ikke efter Kjødet; omgaaes i Kjærlighed; værer enssindede; tjener Gud i Hjertets fulde Oprigtighed. Jeg agter ved Herrens Hjælp at komme tilbage, for endnu at virke i min Mesters Tjeneste, dog skulde jeg ikke komme tilbage igjen, skulde det falde i min Lod at dø under Reisen, saa lader os tro, handle og leve saaledes, at vi Alle kunne samles hos vor Fader i Himlene, som hans ulastelige Børn!

I, mine yngre Søstre og Brødre, I, som i denne Vinter ere optagne som Medlemmer iblandt os, Fredens Gud være med Eder! Holder fast ved, hvad I har fundet. Og I, Børn, ved hvem jeg paamindes om den Tid, da jeg selv var lille, I skal blive baarne frem for Naadens Throne i min Bøn, naar jeg er langt borte. Jeg skal ikke glemme Eder. Møder flittigt i Søndagsskolen, forlader Eder paa Herren. Klasseledere, Medhjælpere og Trusteer bringer jeg herved min hjertelige Tak for Eders kjærlige Samvirken. Der har været meget at gjøre, men Herren har hjulpet os. Jeg har mindet Eder at yde til Bestridelse af alle Udgifter, til Lys og til Brændsel og til mange andre Ting, og vi har faaet Alt, hvad der behøvedes. Lad det gaa ligeledes i min Fraværelse; haver Omsorg for Kirken og for hverandre og Fredens og Naadens Gud skal være med Eder.

Til Slutning, mine Venner, som I har hørt Textens Ord, saaledes er ogsaa min Bøn til Eder: Maatte I arbeide paa Eders egen Saliggjørelse under min Fraværelse med Frygt og Bæven. Og skulde jeg have talt til Nogen iaften for sidste Gang, skulde Nogen af Eder have forladt denne Jord, inden jeg kommer tilbage, da haaber jeg at hilse ham i Himlen, som en Brand udrevet fra Syndens fortærende Ild, som en Synder frelst af Naade ved Troen paa Jesum Christum, der kom til Verden for at gjøre Syndere salige.

Venner, Brødre og Søstre! Faderen, Sønnen og den Hellig Aand være med Eder! Vi skal mødes igjen, enten her eller hisset. Farvel! Amen.

